Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

3. IV 1992. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIV ● ЦЕНА 130 ДИН. ● БРОЈ 2101

За све од 7 до 77

ШПИЈУНСКЕ ПРИЧЕ

Човек који је спасао Лондон

Верovали или не!

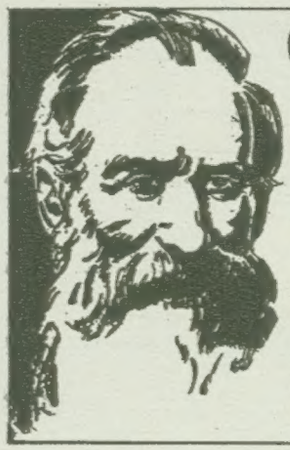

СЕР ИСАК ХОЛДИН

(1807-1897) БОГАТИ БРИТАНСКИ ТРГОВАЦ ВУНОМ, ПУНИХ 48 ГОДИНА ЈЕО ЈЕ ИСТО И ЗА ДОРУЧАК И ЗА ВЕЧЕРУ. ОБА ОБРОКА ОБАВЕЗНО СУ СЕ САСТОЈАЛА ОД ПЕЧЕНЕ ЈАБУКЕ, КОЛАЧА ОД БАНАНЕ, ПОМОРАНЏЕ И 20 ЗРНА ГРОЖЂА.

ДОМОРОЦИ ИЗ ЕКВАТОРА

ЛОВЕ ВЕЛИКЕ АМАЗОНСКЕ КОРЊАЧЕ ЛУКОМ И СТРЕЛОМ, АЛИ НЕ НИШАНЕ У ЖИВОТИЊУ ЈЕР СТРЕЛА ТАКО НИКАДА НЕ БИ ПРОБИЛА ОКЛОП. ЛОВАЦ ОДАПИЊЕ СТРЕЛУ ВИСОКО У НЕБО, ОНА СЕ У ВАЗДУХУ ОКРЕНЕ И СА ВЕЛИКЕ ВИСИНЕ ЗАДАЈЕ КОРЊАЧИ СМРТОНОСНИ ПОГОДАК.

ДРВЕНИ ЛУК

ЗА ВРЕМЕ ОЛУЈЕ КОЈА ЈЕ БЕСНЕЛА У САН МАРТИНУ ЗАПОТИТЛАНУ У ГВАТЕМАЛИ, ДИВОВСКО ТРОПСКО ДРВО ЦЕИБА СРУШИЛО СЕ НА ПУТ И НАПРАВИЛО СВОЈЕВРСНИ ЛУК.

ЈУЕН ТОНГО

КИНЕСКИ БУДИСТА И АСКЕТА ИЗ ПРОШЛОГ ВЕКА, У СЕДЕЋЕМ ПОЛОЖАЈУ ПРОВЕО ЈЕ ПУНЕ 62 ГОДИНЕ А ДА НИЈЕДНОМ НИЈЕ УСТАО.

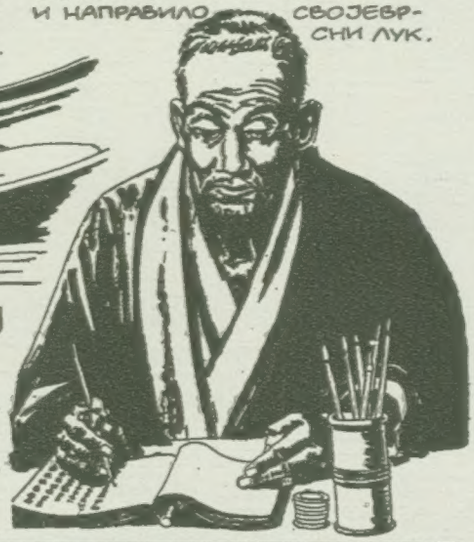

Књига писана крвљу

ЈАПАНСКИ ЦАР СУТОКУ (1124-1164), ЗА ВРЕМЕ СВОГ ТРОГОДИШЊЕГ ИЗГНАНСТВА, ПРЕПИСАО ЈЕ РЕЛИГИОЗНУ КЊИГУ „ЛАНКАВАРА СУТРА", А УМЕСТО МАСТИЛА КОРИСТИО ЈЕ СОПСТВЕНУ КРВ. ОВО ЈЕДИНСТВЕНО ДЕЛО ИМА 135 СТРАНИЦА, 1215 РЕДОВА И 10500 РЕЧИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● освајање космоса није нимало јевтино: 1987. сваки порески обвезник у САД издвојио је за ову ставку 120 долара из свог џепа, совјетски грађанин – 110 долара, становници Западне Европе – 8,6 долара, Јапанац – 7 долара и 5 центи, а Канађанин само 4,5 долара. Тајна је у томе што се само СССР и САД баве војним истраживањима, док се остале земље занимају само за „мирни космос".

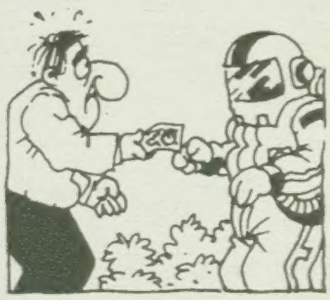

●●● најмања црква на свету, широка само један и дугачка 1,8 метара, подигнута је на острву Крос Ајленд у држави Њујорк. Цркву је дигао заљубљени пар из оближњег градића Верона. Амерички Ромео и Јулија, који су решили да овде склопе брак, морали су да довезу свештеника до ње чамцем. Венчање је једва обављено уз неописиву гужву, али врло весело.

●●● један аустралијски проналазач измислио је уређај који аутоматски све више нагиње тањир што је у њему мање супе. Мада је аутор овај аутомат намењен инва-

лидима, сви примерци распродати су истог дана кад су се појавили у једном супермаркету у Мелбурну.

●●● знајући да деца не воле да иду очном лекару, у немачком граду Лајпцигу недавно су класичну таблу са редовима слова заменили необичном књигом: њу дају детету да чита пошто је претходно ставило наочаре са нарочитим стаклима у боји. Кад је готово, поставе му неколико питања и дијагноза је ту – је ли вид у реду или га треба исправити.

Илустровао: Зоран Петканић – Петко

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

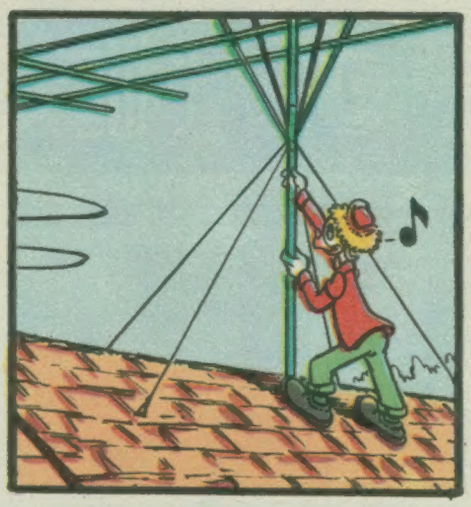

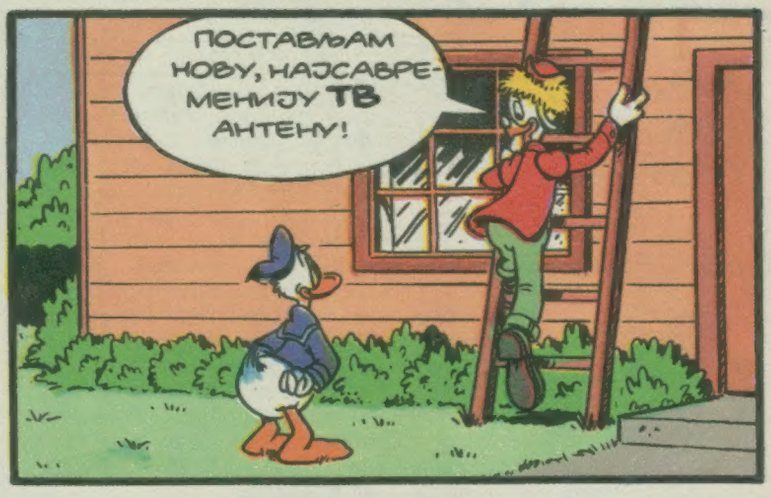

Distributed by King Features Syndicate

Ратници за писаћим столом

ГДЕ ЈЕ НЕСТАО ЗИ

Црвени крст основан је 1863. године у Женеви. Безброј је прича о онима који су и пре и после тога, свако на свој начин, ганути туђом несрећом, помагали у рату и миру

У пољској болници, у току чувене битке код Седар планине, за време Америчког грађанског рата (1861–1865), једне ноћи, веома касно, са товаром помоћи који су вукле четири мазге, изненада се појавила већ чувена Клара Бартон. Као да се сам анђео спустио с неба како би му помогао да спасе рањенике, причао је касније дежурни хирург. И, Клару су од тада звали „Анђео са бојног поља".

Не ретко дешавало се да Клара Бартон прва стигне до рањеника, склони их са опасног места и негује све док не стигне права лекарска помоћ, пошто у то време још није било организоване војносанитетске службе за интервенције на самом бојишту.

У бици код Антиентама наредила је возачу да „следи грмљавину топова" и лекови, храна и одећа стигли су тамо где их није било и где их нико више није очекивао, код Фредериксбурга је прешла преко моста који је снажно бомбардовала непријатељска артиљерија... Док је неговала тешког рањеника, пушчано зрно прошло јој је кроз хаљину усмртивши несрећног војника...

Безброј је доказа храбрости Кларе Бартон која је, чим је 1861. избио Грађански рат, почела да сакупља лекове, храну и одећу. Научила је како треба складиштити и чувати такву помоћ и како је делити.

Али, више од свега Клара је желела да пружи прву помоћ рањеницима на ратишту и да организује снабдевање пољских болница. Да би, као жена, могла да дође на бојиште, морала је, међутим, дуго да обија прагове владиних чиновника и војних старешина како би јој то најзад дозволили. Црвени крст још није био основан – догодило се то тек две године касније, 1863. у Женеви.

Питајте Клару Бартон

Пошто је обишла безброј ратишта и добро упознала људе у разним батаљонима, могла је да пружи драгоцена обавештења породицама о несталим, рањеним или заробљеним војницима. Председник Линколн лично је издао проглас намењен рођацима несталих војника упућујући их да се обрате Клари Бартон, жени која је успела да олакша последње тренутке многобројним ратницима обећавајући им да ће њихове поруке најближима сигурно пренети.

Стигао је и крај рата, али Клара није мировала. Одиграла је значајну улогу у уређењу војничког гробља у бившем злогласном логору који су код Андерсонвила држали конфедералисти, захваљујући њој идентификована су тела многих умрлих заробљеника, а почаст је одата и непознатима. Од Кларе Бартон потиче, ето, и идеја о Гробу незнаног јунака који данас постоји у многим земљама.

А онда је Клара кренула у Европу. Упознала је представнике Међународног комитета Црвеног крста и прочитала чувену књигу оснивача ове хуманитарне организације Анрија Динана „Сећање на Солферино". Ни у Европи није седела скрштених руку, несебичну помоћ пружала је жртвама Француско-пруског рата (1870–1871).

Вративши се у Америку, упорно се борила да Сједињене Државе усвоје Женевску конвенцију о заштити војних рањеника. Успела је у томе тек 1882, али је годину дана раније основала Америчко удружење Црвеног крста.

Клара Бартон, „Анђео са бојног поља", била је пример не само многим храбрим и осећајним женама које су касније, широм света, пружале помоћ жртвама рата, него

Клара Бартон и Ромен Ролан

ГЗАГ?

и мушкарцима. Први велики испит њихове пожртвованости био је Први светски рат који је донео дотад невиђена разарања. Неколико милиона погинулих или заробљених војника, безброј несталих бораца, расељених цивила... Хиљаде људи остало је без икаквих вести о најближима. Једина нада била им је Агенција за ратне заробљенике Међународног комитета Црвеног крста.

Господине, осећам да је жив

На вратима Агенције у Женеви једног дана појавила се млада Францускиња чије је лице одавало велику забринутост. Њен вереник Франсоа, који јој је иначе често писао, престао је да јој се јавља после једног окршаја са Немцима. Неколико војника из његове чете тврдило је да је Франсоа погинуо, али младићево тело није нађено. Стидљиво је замолила службеника Агенције да још једном провери код војника из чете њеног вереника да ли је обавештење које је добила тачно и отишла.

Од тада је једном месечно, тачно у исто време, са увек истим болом на лицу пуном ишчекивања и увек истим питањем долазила на иста врата, код истог службеника.

А службеник Агенције је био велики француски књижевник Ромен Ролан (1866–1944) који је за време Првог светског рата живео у Швајцарској. Исувише крхког здравља да би могао да крене на фронт, понудио је своју помоћ Агенцији за ратне заробљенике у Женеви. Схвативши да је готово исто толико важно помоћи онима које је рат раздвојио да се ослободе бремена неизвесности и добију вести о судбини својих најближих колико и превити рањеника или нахранити гладног заробљеника, постао је један од многих „ратника за писаћим столом" који су подједнако служили свим зараћеним странама и свим жртвама рата. Њихово оружје било је скромно: перо и хартија, понекад писаћа машина, али пре свега бескрајна упорност и стрпљење.

Пошто и поред безбројних писама упућених младићевом команданту, његовим друговима који су учествовали у истом окршају, од којих су неки били у немачком заробљеништву, и немачким војним властима није успевао да уђе у траг несталом војнику, Ромен Ролан је са стрепњом очекивао дан када ће се млада Францускиња појавити да би чула увек исти одговор: „Још ништа".

Девојка није одустајала: „Господине, у души осећам да је Франсоа жив". Није имао храбрости да јој каже да после толико провера, из безброј прегледаних листа заробљеника, из изјава сведока и из околности под којима је њен вереник нестао не може да се изведе други закључак него да је погинуо.

– Можете ли да ми кажете још неки детаљ о њему, нешто што ми до сада нисте рекли? – упитао ју је једном.

– Ништа друго осим да су га у детињству звали Зигзаг, што му се није баш свиђало. (На једном од француских дијалеката Зигзаг је погрдан назив за пијанца.)

Није било разлога да Франсоа добије такав надимак, али деца често једно другом надевају свакојака имена. Кад је одрастао, надимак је заборављен. Ромен Ролан брижљиво је записао тај податак.

Задатак који се не заборавља

Месец дана касније из једног логора француских заробљеника стигао је извештај да се међу заточеним Французима налази и војник са тешком повредом главе који пати од амнезије. Немачки командант логора написао је Ролану да војник, када га упитају како се зове, упорно одговара: „Зигзаг".

Када је прочитао тај извештај, велики књижевник је задрхтао од узбуђења. Девојка је баш тога дана требало да дође у уобичајену месечну посету. Иако је знао да много ризикује, није имао срца да јој не саопшти да „можда има нечег новог".

На њено наваљивање признао је да је добио вест о тешко рањеном француском војнику који непрестано понавља „Зигзаг" кад год га упитају за име, али још увек не постоје никакви званични докази да је то њен вереник.

Убрзо је, међутим, и званично потврђено да је заробљени рањеник стварно Франсоа и да му се, на срећу, памћење полако враћа. Посредством Црвеног крста верени ци су ускоро почели да се дописују, а пошто је био тежак рањеник, Франсоа је, захваљујући Агенцији за ратне заробљенике, враћен из Немачке у своју домовину Француску.

Можда је Ромен Ролан имао и тежих задатака радећи за Међународни Црвени крст, али никада није заборавио двоје вереника који су се касније венчали и дописивали са својим добротвором до краја његовог живота.

Градимир Ђуровић

Илустровао: Брана Јовановић

„АМА" – МОРСКЕ НИМФЕ МОДЕРНОГ ЈАПАНА

КРИК БАРСКЕ ШЉУКЕ

Тежак и опасан занат којим се јапанске жене вековима баве као да показује да је „слабији" пол јачи од „јачег"

Брдовито земљиште јапанских острва одувек је било шкрто према својим становницима. Оно је вредне и приљежне Јапанце, тачније Јапанке, у борби за живот и опстанак натерало да потраже помоћ у мору. Тако се међу чувеним и вештим јапанским рибарима развио тежак и опасан занат коме се нежне и крхке јапанске жене већ вековима посвећују. То су већ свуда познате и од давнина слављене „ама" жене које и данас роне и то на начин који се противи најосновнијим правилима модерног рођења: без боца са кисеоником спуштају се и до дубине од 25 метара, и то неколико пута дневно. Роне дуж читаве обале Јапана, изузев крајњег севера, а најпознатије су, ипак, „ама" из места Хекура Џима, на полуострву Ното у Јапанском мору.

Постојбина – острво Кјушу

Један стари јапански рукопис у коме је записана древна историја места Ваџима и његових „ама"-ронилаца каже да су прве „ама" жене дошле у ово место сасвим случајно. Одвајкада су живеле далеко на југу Јапана, на острву Кјушу. Давне 1569. године, када су у неколико чамаца ловиле поред обале, дунуо је тајфун, однео их на пучину, а онда их је захватила снажна струја. Тако су се нашле далеко на северу, у Јапанском мору и искрцале се код села Акасуми. Када су се мало повратиле, почеле су да роне и траже храну. Нашле су толико острига да су решиле да ту и остану. Од њих дванаест које су ветар и струје донели у Ваџиму настало је село које данас има 1.300 становника.

Међу „ама" рониоцима и дан-данас постоје две групе: „кахидо" жене, које роне у плитким, и „фумадо" жене које роне у дубоким водама. Ове друге обично су старије и, наравно, искусније.

Када „фумадо" жене крену у потрагу за храном, у чамцу их обично прате мужеви, очеви, браћа или неки други ближи рођаци. Они веслају и управљају чамцем, прихватају ловину, али никада сами не роне.

Пре него што ће заронити у морске дубине, „ама" жене мажу лице белим кремом који их штити од сунца и морске соли, а на очи стављају заштитне наочаре које претходно намажу иситњеним лишћем пелена чији сок ствара на стаклу заштитни слој и не дозвољава замагљивање. Око паса везују конопац за који је причвршћено олово, да би брже зарониле, у руку узимају гвоздену криву шипку којом одваљају шкољке од стена и, најзад, дубоко удахну па – у море!

Елегија мора

„Ама-фумадо", које роне на већим дубинама, развиле су посебан начин удисања ваздуха. Удишу га полако и дубоко а затим ваздух лагано испуштају кроз стиснуте усне. При томе се чује јасно звиждање које подсећа на удаљене крике барске шљуке. Јапански песници назвали су овај звиждук „исо нацеки" што значи – елегија мора.

Поједине „ама" у стању су да у току једног дана зароне преко педесет пута остајући под водом и по шездесет секунди.

Пратилац у чамцу полако пушта конопац, док жена све дубље рони, и на крају га обмотава око кажипрста јер, како један од њих каже – „Тако је осећам на струни као неку велику рибу".

Ова необична потрага за храном из мора одвија се у одређено време: од десет до дванаест сати пре и од два до четири сата после подне. Подневни одмор жене користе да би појеле нешто топло и огрејале се поред ватре на обали.

Многи се питају зашто се овим опасним и тешким послом не баве и мушкарци. „Ама" жене увек су спремне да кажу, а то потврђују и налази савремених физиолога, да „слабији" пол може да остане у мору далеко дуже од мушкараца. Објашњење је можда и у томе што жене имају дебљи слој масног поткожног ткива.

За „ама" рониоце старост као да не игра велику улогу. Јапанске девојке почињу да се баве овим занатом већ од своје 16, 17. године, а поједине од њих догурају и до више од 80 година. Ипак, у просеку не живе дуже од 60.

Иако савремени токови друштвеног развоја одвлаче јапанску омладину са села на лакше и уносније послове, рачуна се да у Земљи излазећег сунца има још око седам хиљада „ама" жена или, како их је један савремени јапански песник назвао – „морских нимфи модерног Јапана".

М. Б.

Илустровао: Љубиша Живојиновић

МА ШТА КАЖЕШ

РОЂЕНДАНСКА ТОРТА ЗА ЈУЧЕ

Био је веома топао дан, рекла је госпођа Харијет Коул, па смо решили да рођендан баке мога мужа прославимо у дворишту. Моји синови су изнели напоље торту с деведесет седам свећица и сви смо стајали око стола док сам их палила.

Како наша драга Јуче – тако тепамо Харијевој баки – није имала снаге да лично погаси свећице, Хари се понудио да то обави уместо ње. Дубоко је удахнуо ваздух и нагло дунуо. Он је то урадио тако савесно да је баку Јуче одувао у канту за ђубре, главом надоле. Требало нам је петнаест минута да је извучемо. ■

КАД БИ ТЕГЛЕ ПРОГОВОРИЛЕ

Госпођа Ајви Кенон, високи саветник у Британском министарству рата и непосредни сарадник самога министра, осуђена је 1965. на две године затвора и новчану казну од петстотина фунти зато што је откривено да је тегле с домаћим џемом покривала најстроже чуваним тајним строго поверљивим војним документима. ■

БРИШИ ОД ПРЕДСЕДНИКА!

Бивши председник Сједињених Америчких Држава Џералд Форд био је познат као убиствени и убитачни голфер. Целом свету било је познато да Форд без грешке погађа посматраче ма где се они налазили и то из свих могућих, и још чешће немогућих, положаја лоптице. Чланови његове телесне гар-

де, под изговором да не треба да буду упадљиви, крили су се иза дрвећа и по жбуновима стазе за голф и обично су због те предострожности пролазили само с лакшим телесним повредама.

У младости је Форд био сјајан фудбалер. Играјући у Мичигену између 1931. и 1935. тако је бриљирао да су му и „Чикаго Берз" и „Детроит Лајонз" истовремено нудили да за њих потпише уговор и пређе у професионалце. Он је одбио, неко време провео је као фудбалски и боксерски тренер на чувеном Јелском универзитету, а онда пропао за спорт запловивши политичким водама. ■

И СА ДРУГЕ ХЕМИСФЕРЕ

Џорџ Диксон је одувек био више него одани фудбалски навијач и његовој љубави према „Абердину" није дошао крај када се преселио на сасвим други крај планете. Из свог новог дома у Перту, Аустралија, он није жалио ни времена, ни труда, ни новца како би у свако доба био у току збивања свог вољеног клуба. Тако је једне ноћи 1983. године, када је „Абердин" играо у финалу европског Купа победника купова, Диксон позвао своју мајку у родној Шкотској, замолио је да радио стави код саме телефонске слушалице

и успео је да прати цео пренос утакмице.

Коштало је много, али је вредело више, како је рекао Диксон. ■

СНАГАТОР КРАЉЕВСКЕ КРВИ

Грчки принц Џорџ, почасни гост на првим модерним Олимпијским играма у Атини 1896. године, случајно је засенио једног добитника златне медаље. Само што је честитао Лончетону Елиоту на победи у дизању тегова, принц је приметио како се човек, надлежан за уклањање спортских реквизита, презнојава и мучи да тегове помери с места, а камоли да их однесе.

То је, изгледа, била јединствена прилика за којом је Његово височанство жудело. Јер, принц Џорџ је био један од најснажнијих људи у Европи, али му је краљевско порекло бранило да то на јавним такмичењима и прикаже. Овога пута ништа није могло да га спречи. Заборавивши плаву крв у својим венама, принц је скочио са седишта у ложи за највише госте, дограбио најтежи тег (од преко седамдесет килограма) од свих којима су се надметали, бацио га подалеко као да је перце и скромно (и пресрећно) примио овације публике. ■

ЈАО, ПЛАТА!

Ако је веровати јапанским археолозима, повишица плате није изум модерних времена. Недовољно плаћеним сматрао се и Ген Исту, нижи дворски службеник, па је у складу с тим сео и на парчету дрвета написао жалбу управи двора. Наравно, ставио је и датум: новембар 676. године.

Захваљујући једној другој дашчици, сазнајемо да је уважени Итсу у одговарајућем року добио и одговор: истина је да од јесени није

добио повишицу која му припада, али не без разлога, у мају исте године је унапређен. Изгледа да ни тада није могло и јаре и паре. ■

ИЛИ ГИР ИЛИ ЈА?!

Недавно је у једном листу у Израелу осванула вест да се неименовани господин разводи од своје тек венчане

супруге јер она више од њега воли Ричарда Гира.

– Знао сам да она обожава Гира – јада се несрећни муж – али сам мислио да је то пролазна лудост. Зато се и нисам много противио када је у кућу донела његов постер. Али, кад га је унела у спаваћу собу и ставила изнад брачног кревета, па му још пре спавања делила пољупце, више нисам могао да издржим. Или он или ја, рекао сам. Одлучила се за Гира. ■

Илустровао: Зоран Петканић – Петко

Енглески милорд против снажног момка из Бостона

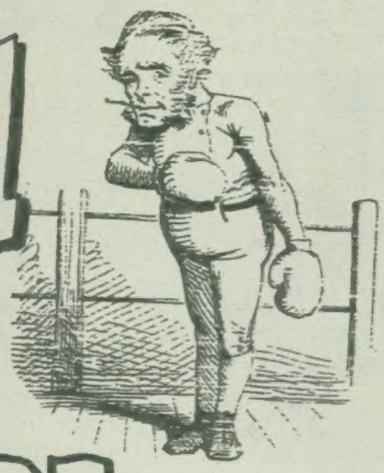

Хјуу Сесилу Лаудеру, 5. ерлу од Лонсдејла, наследном племићу Британског царства, чиста плава крв нимало није сметала да у рингу укрсти рукавице са Џоном Л. Саливеном, светским шампионом у тешкој категорији

Овај невероватан догађај одиграо се раних осамдесетих година прошлог века када је носилац светске боксерске круне Џон Л. Саливен, звани Снажан Момак из Бостона, правио турнеју по Сједињеним Америчким Државама нудећи да опроба снагу са сваким ко је довољно луд и тако нешто пожели. „Тучем се са свима изузев свиња, паса и Црнчуга", гласила је Саливенова бестидна реклама.

Ово је допрло до радознали х ушију 5. ерла од Лонсдејла (1857–1944) и како га је као дечака боксерској вештини учио познати Џем Мејс, помислио је да је баш он богомдан да Саливена научи памети. Ступио је с њим у вези и, заједно са својом свитом, запловио пут Америке.

Овај меч свакако би привукао огромну масу људи и донео силне паре: Саливен, сујетан и неотесани Американац ирског порекла против племенитог Лонсдејла, правог енглеског милорда! Али, то је била њихова приватна ствар и вођена је иза затворених врата. Једини посматрачи, поред судије, били су ринг, конопци и тајно место меча – школа за јахање звана Сентрал Парк Академи.

У прве две рунде противници су скакутали по рингу опробавајући један другог покојим срамежљивим ударцем. У трећој је Саливен жестоко тресну Лонсдејла у ребра. „Помислио сам да сам готов... истерао ми је сав ваздух тако да сам пао на конопце", забележио је племенити ерл касније. Али, издржао је у усправном положају.

До пете рунде, мада сав у модрицама и полузатвореног натеченог левог ока, милорд је неколико пута добро клепнуо Саливена који је све теже дисао. На почетку шесте Лонсдејл је решио: „Сад или никад!" и навалио песницама на Саливенов стомак. Саливен се срушио као врећа и остао да лежи посред ринга. Догодило се немогуће – ерл од Лонсдејла победио је Снажног Момка из Бостона!

Победа, ипак, није прошла без последица. Док се џентлменски руковао са светским шампионом који се за ту прилику придигао из несвести, Лонсдејл је осетио ужасан бол у руци и одмах је знао од чега. Упркос нарочитим рукавицама напуњеним људском, а не коњском длаком у силини завршних ударача сломила му се једна кост десне шаке. И није постојао човек поноснији на задобијену рану него што је то био 5. ерл од Лонсдејла.

Живео је као цар

Пре него што је престао да се активно бави спортом лорд Лонсдејл је заиста имао чиме да се дичи. Победио је на такмичењу у ходању на сто миља, био је председник Националног спортског клуба, утркивао се у пловидби са свепруским кајзером на својој јахти, био је председник фудбалског клуба „Арсенал", први председник Аутомобилског удружења, ловио је тигрове и гризлије...

А забележио је и велике успехе у јахачком спорту. Лонс-

дељ је победио на трци од шест миља (9,654 km) у стиплчезу, последњој која је одржана у Енглеској, био је председник Џокеј-клуба, власник грла које је тријумфовало на трци Сент Леџер 1922. године, оснивач Међународне краљевске изложбе коња...

Провести живот у такмичењима и победама није било довољно за Лонсдејла који је све радио другачије од осталих. Сви племићи су јахали, а само је он именовао заповедника својих коња. И остали су држали коњушнице, а једино он је захтевао да се сваког јутра, на свежем песку испред штала, разнобојним кредама исцрта његов грб. Већина аристократа имала је ловачке псе, али су само Лонсдејлови путовали у посебном вагону његовог приватног воза.

За 5. ерла од Лонсдејла ништа није било ни тешко ни скупо само ако је значило да ће бити боље и лепше него што имају други. Када му је стигао први „мерцедес", а био је већ средовечан на почетку аутомобилске ере, он је са искреним ужасом открио да су сјајни метални делови од хрома, а не од сребра. Наравно да је возило одмах вратио тражећи да се хром замени чистим сребром.

Ово је за Лонсдејла било типично: имао је приходе ерла, а живео је као цар. Његов годишњи рачун за цигаре износио је три хиљаде фунти, опслуживало га је стотинак особа укључујући и приватни оркестар од двадесет пет музичара. Када је, са целокупним домаћинством, путовао својим приватним возом, ноћу је дужност једног лакеја била да остане будан и даје по пет фунти сваком шефу станице кроз коју воз прође.

Отац легао на руду

Нико никада није могао да оптужи 5. ерла од Лонсдејла за недостатак стила. А тај високи стил, заједно с расипништвом које је уз њега ишло, био је резултат непокориве тврдоглавости која се испољила још у детињству када су будућег ерла звали само Хју.

Чувени колеџ Итон, где образовање стичу краљевска и аристократска деца, издржао је Хјуове хирове само две године. Потом су његово школовање узели у своје руке приватни професори који су се углавном кратко задржавали схвативши да је узалудан труд одвратити малом племићу мисли од спорта и само спорта.

Неки су покушали да на Хјуа утичу помоћу спорта и господина Сироа, професора француског, ово умало није коштало главе. Хју је милостиво пристао да га учи пецању с мрежом и, када су се нашли у чамцу, кришом је закачио конопац за професорову јакну. И, чим је господин Сиро бацио мрежу, заједно с њом одлетео је у реку. Сутрадан се спаковао и одмаглио у родну Француску.

Родитељи су, најзад, одлучили да га пошаљу у Швајцарску не би ли тамо завршио какву-такву школу. Хју се интимно није сложио са овом идејом и, после месец дана школовања, побегао је из интерната и придружио се путујућем циркусу.

У циркусу је провео годину дана све док му није стигла вест да је отац легао на руду, то јест, да је спреман да му додели хиљаду двеста фунти годишње само да му не излази на очи. Хју је допутовао у Лондон, изнајмио сјајан апартман у отменом Џермин Стриту и бацио се у живот.

Млади Хју ништа није радио половично. Ако је друштво од њега очекивало да се коцка, коцкао се и то у великом маниру. Једне ноћи, код војводе од Девоншира, Хју је превазишао самога себе изгубивши осамнаест хиљада фунти. Тада се заклео да се више никада неће коцкати и одржао је реч.

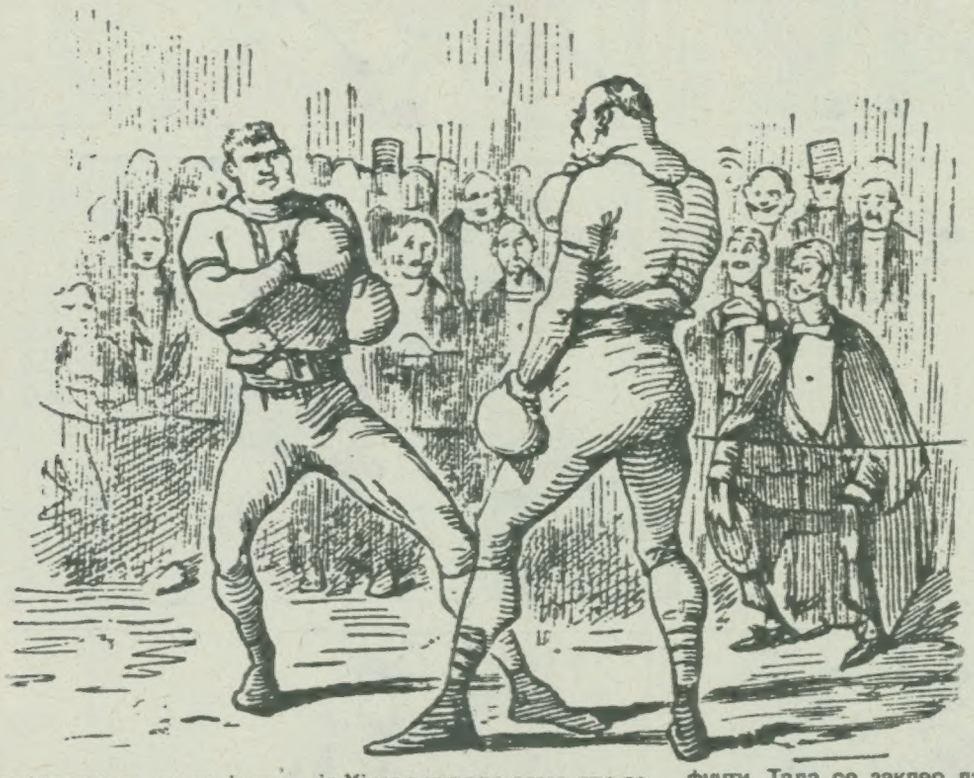

Тоалет за даме

Спортских изазова никада се није одрекао. Први вредан пажње био је „меч" у пешачењу против господина Вестона, тада чувеног америчког пешака. Маршрута је водила од војних касарни у Најцбриџу, преко Грејт Норт Роуда до Рем Џем Ина, укупно сто миља (160,9 km).

Са старта су кренули поподне 17. јуна 1878. и Лонсдејл је убрзо водио. Заустављао се само трипут на сат да дубље удахне и сваких пет миља (8,045 km) да промени чарапе и ципеле. И победио је прешавши сто миља за седамнаест сати и двадесет један минут после чега је ноншалантно одшетао до Ешфордбаја да вечера с мајком.

Други велики изазов било је такмичење у вожњи кочија са ерлом од Шрузберија на стази од двадесет миља (32,18 km). И, мада се Шрузбери није појавио на старту, Лонсдејл је прешао стазу за педесет четири минута и објавио своју победу. Полиција га је потом привела због „лудачке вожње на јавном путу", Шрузбери је одбио да му за победу исплати сто фунти и њихово узајамно непријатељство вукло се годинама.

Лонсдејлова способност да истера своје била је легендарна. Запамћено је да се пуних пет година препирао са ерлом од Дербија око тога да ли је потребно да се на хиподрому у Њумаркизу направи и тоалет за даме. Ова особина била је и део тврдоглаве природе али и упрошћеног погледа на свет. „О човеку знам све чим га видим како седи на коњу", изјавио је једном приликом и тако је заиста и мислио.

То је било јаче од њега

Ерл од Лонсдејла није патио од претераног такта у опхођењу с ближњима. Када је за време Првог светског рата требало образовати приватни пук, он је на свом плакату за регрутацију поставио само једно питање: „Да ли сте човек кога ће потомство памтити по несебичном патриотизму или покварењак и кукавица?"

Што се њега самог тиче, није постојала ни трунчица опасности да буде запамћен као кукавица. Није ли он, поред свега осталог, освојио Северни пол, открио Клондајк, борио се с гризлијем, спасао Чејена Индијанце од разбојника, посетио Распућина у сибирском затвору?

Па, истина за вољу, није. Али, то га није спречило да и те подвиге дода причи о свом животу коју је продао листу „Пипл" 1937. године за шеснаест хиљада фунти стерлинга. То је једноставно, било јаче од њега. Као и све остало и његове лажи морале су да буду у великом стилу и баш то му је и давало стила.

Он није имао потребе да лаже и зато је лагао. Није ни близу био онолико богат колико се правио и зато је трошио преко сваке мере. Није морао ни да се трка, ни да се у било чему такмичи, ни да боксује, али није могао да одоли да то не ради.

Ерл од Лонсдејла је само увек морао да зна да у свему што чини има бар трунчица спортског духа. Уколико је било, он је спремно и свим срцем учествовао. Допадало се то неком или не.

Бојана Дожић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

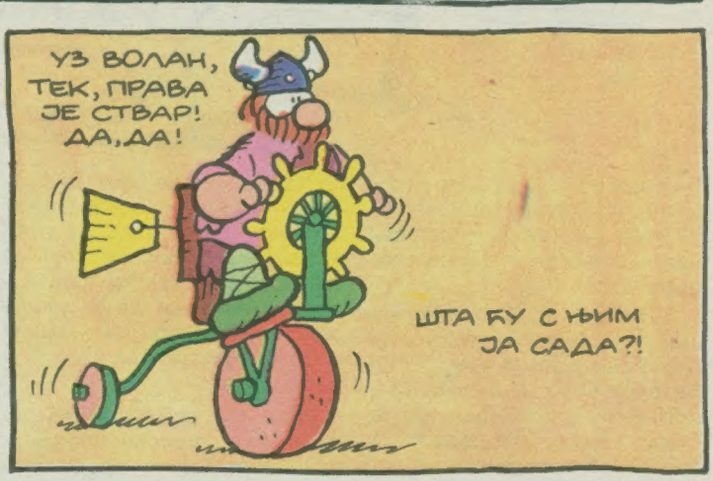

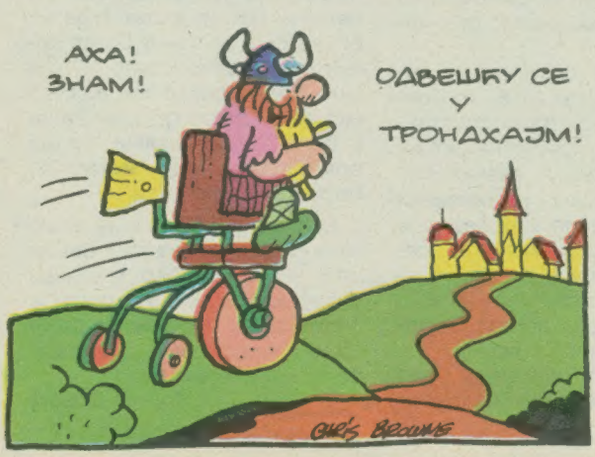

© 1991 by King Features Syndicate, Inc World rights reserved

Језик сигналних застава

КАКО СЕ БРОДОВИ ДОГОВАРАЈУ

Уз звучне и радио-везе, у свим морнарицама света задржан је и онај најстарији начин разговора – помоћу заставица

Заставе, као средство сигнализације, употребљавају се на бродовима већ два века. Раније су се за преношење порука користила разна средства – уговореним дизањем и скупљањем једара, пуцњевима из топова...

Први писани закон о томе како се преносе поруке заставицама увела је енглеска морнарица 1796. године и у њему су биле прописане заставе разних боја и величина.

Поруке заставама у почетку су се употпуњавале и одређеним положајима тела морнара који је давао сигнале. Током времена показало се да заставе могу да се користе за сигнализацију и саме, без људског тела. Сазнало се да свака застава може да значи одређено слово и да се дизањем на јарбол одређених комбинација преносе одређене поруке. После енглеске, сигнализацију заставама врло брзо су усвојиле и друге морнарице.Због своје једноставности овај систем прихватила је и трговачка морнарица.

Први сигнални кодекс за енглеску ратну морнарицу начињен је 1817. године, а 1855. прихваћен је први Међународни сигнални кодекс који је током времена усавршаван. Последњи, по коме се заставни сигнални саобраћај обавља са комплетом од 40 застава, усвојен је 1969. године.

Сигналне заставе на бродовима користе се и за украшавање бродова за време празника, а овај обичај појавио се још у средњем веку. Данас се такозвана заставна гала (комбинација сигналних застава) истиче од прамчаног копља, преко свих јарбола, до крменог копља.

Иако свака ратна морнарица има свој кодекс, односно сигналну књигу по којој се комбинују заставе за преношење порука, у свету постоји међународно значење застава које се користи у међународном саобраћају. Овај кодекс морају познавати сви бродови, односно њихови заповедници.

Бошко Антић
капетан бојног брода

Сигналне заставе користе се и у свечане сврхе. На слици: велика заставна гала на ратном броду

ЗНАЧЕЊЕ ЈЕДНОСЛОВАЧНИХ СИГНАЛА ЗАСТАВА ПО МСК-у

Међународни (и у нас прихваћен) изговор абецеде у поморству. Користи се у радиотелефонском саобраћају.

A – (Alfa) – Имам роњоца под водом; држите се даље од мене и кретите полагано

B –(Bravo) – Превозим, укрцавам или искрцавам опасан терет

C – (Charlie) – Да

D –(Delta) – Останите подаље од мене јер тешко управљам

E – (Echo) – Мењам курс и скрећем десно

F –(Foxtrot) – Онеспособљен сам; одржавајте везу са мном

G –(Golf) – Потребан ми је пилот. Али на рибарском броду: подижем мреже

H – (Hotel) – Имам пилота на броду

I – (India) – Мењам курс и скрећем лево

J – (Juliet) – Имам пожар и опасан терет; држите се даље од мене

K – (Kilo) – Желим нешто да вам саопштим, да одржавам везу с вама

L – (Lima) – Одмах зауставите брод

M – (Mike) – Мој је брод заустављен и не креће се кроз воду

N – (November) – Не

O – (Oskar) – Човек у мору

P – (Papa) – У луци: све особе морају на брод јер намеравамо да испловимо. На мору (користе га рибарски бродови): моје су мреже запеле о нешто у мору

Q –(Quebec) – Здравствено стање на броду је добро. Трамин слободан саобраћај

R – (Romeo) – Нема значења у МСК-у али га користе усидрени бродови као, упозорење на опасност од судара при магли

S – (Sierra) – Пловим кормом

T – (Tango) – Држите се даље од мене. Ја теглим уз бок.

U –(Uniform) – Ви идете у сусрет опасности

V – (Victor) – Потребна ми је помоћ

W – (Whisky) – Потребна ми је помоћ лекара

X – (X-ray) – Обуставите своју намеру и пазите на моје сигнале

Y – (Yankee) – Моје сидро оре

Z – (Zulu) – Потребан ми је тегљач (Али рибарски бродови: спуштам мреже у воду).

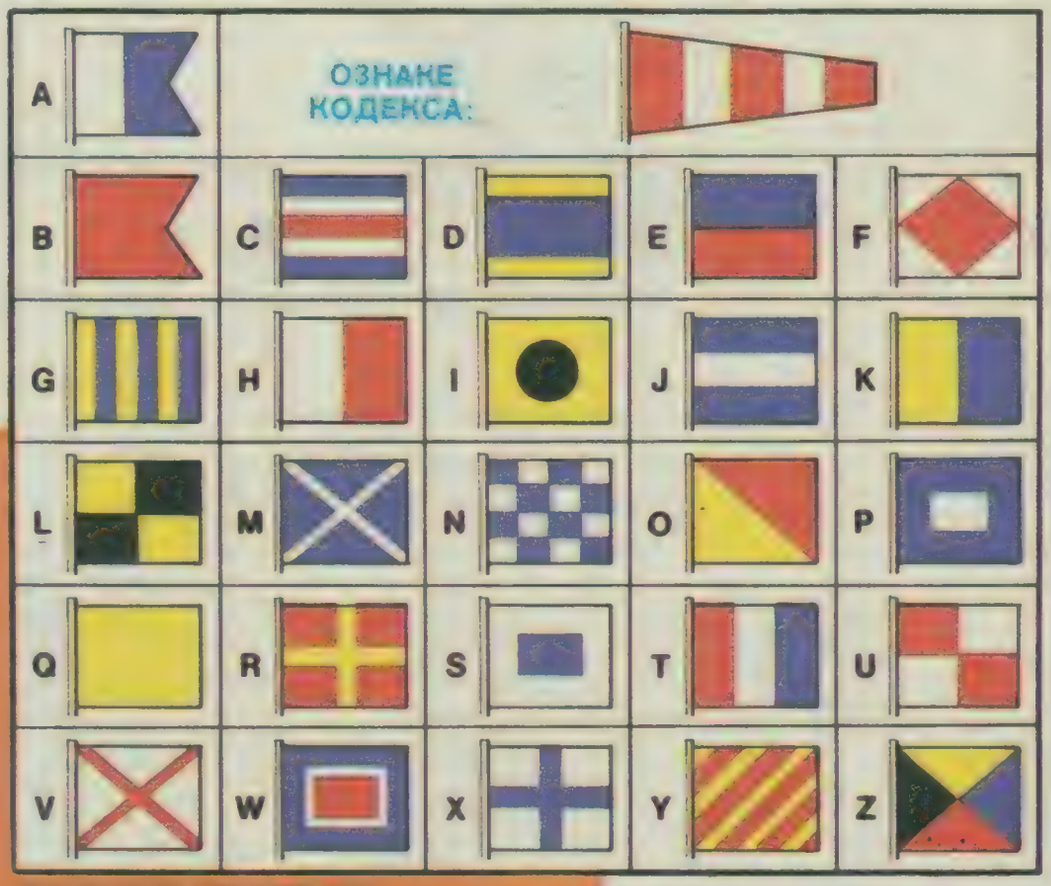

БРОЈЧАНИ ПЛАМЕНЦИ

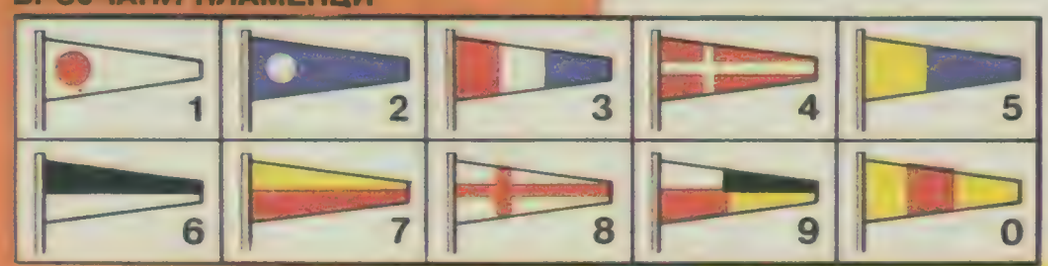

МЕЂУНАРОДНО ПРИХВАЋЕН ИЗГОВОР БРОЈЕВА

1 – Une-one	6 – Soxi-six
2 – Bisso-two	7 – Sette-seven
3 – Terra-three	8 – Okto-eight
4 – Karte-four	9 – Nova-nine
5 – Panta-five	0 – Nade-zero

МИСТЕРИЈА НА ГРОБУ ЕДГАРА АЛАНА ПОА

ЈЕДАН ЧОВЕК, ТРИ РУЖЕ И БОЦА КОЊАКА

Већ 42 године тражи се одговор на тајну везану за писца сахрањеног пре скоро век и по. Гробље у Балтимору, у САД, почињу да посећују и научници

Дрхтећи од студени, Џеф Џером се премешта с ноге на ногу дувајући повремено у промрзле прсте и помало се кајући. Шта ли му је требало да у поноћ устаје из топлог кревета и дрежди на јануарском мразу? Мада то, вероватно, не би могло да га утеши, сличне мисли мучиле су и Џона Скота и Малколма Грејема, чуваре гробља крај некадашње цркве Вестминстер Хол у Балтимору, САД, који су му правили друштво. Међутим, сва тројица добро су знала шта у ово доба траже на оваквом месту. Чекали су да се појави тајанствена прилика одевена у црно, са белим шалом око врата, која, ево, већ 42 године, сваког 19. јануара, долази на вестминстерско гробље када на њему нема ни живе душе. И управо кад је ноћ почела да бледи, глуву, тешку тишину, нарушио је бат толико очекиваних корака.

Као по команди, Џером, Скот и Грејем стисли су се један уз другог настојећи да остану непримећени мада је било мало вероватно да ноћни посетилац и помишља да осим њега ту има још неког. Брзим корацима, не гледајући ни лево ни десно, приближавао се месту где је претачно 143 године сахрањен велики амерички писац Едгар Алан По.

Стигавши до хумке спустио је на њу полуиспијену боцу коњака и три црвене руже а затим клекнуо и очитао молитву. Прекрстивши се, устао је, стресао прашину са панталона и брзим корацима, како је и дошао, журно се удаљио.

Између поноћи и јутра

Вративши се у управну зграду, Џером, Скот и Малколм нису могли да сакрију разочарење. Ни овог пута нису успели да виде лице тајанственог човека нити је он чинио било шта што би могло да га разоткрије. Тако ни за корак нису били ближе разјашњењу загонетке која их годинама мучи. Нису знали ни ко је, ни како изгледа, ни зашто долази на Поов гроб, ни шта му значи полупразна боца и три црвене руже.

Ипак, неко објашњење мора да постоји, уверен је Џеф Џером, кустос Музеја Едгара Алана Поа. Можда је цвеће најмања загонетка, сматра он, јер су у Поовом гробу, осим њега, сахрањене и његова жена Викторија и њена мајка а и његова тетка Мари По Клем.

Оно што збуњује, не само Џерома него и све остале који се већ годинама баве одгонетањем вестминстерске загонетке, јесте боца коњака, по правилу врло скупог. Мада је до танчина проучио не само дела него и живот великог писца, Џером није успео да нађе никакву везу између ње и Поа. Ништа мању тајну не представља ни човек у црном који Поов гроб обилази већ 42 године и то увек између поноћи и шест ујутру. Зашто баш у то доба? Одговора нема баш као ни на питање ко је он. То је било и остаће тајна мада је пре две године, кришом, разуме се, направљена његова фотографија инфрацрвеном камером. Додуше, од ње није било баш никакве користи јер се лице, скривено дубоко натученим шеширом и високо подигнутим шалом, не распознаје.

Још једна од необјашњених загонетки свакако је и то да ли се на пишчевом гробу појављује увек иста особа.

– Ја лично не верујем у то – каже Џеф Џером – а ево и зашто. Раније је тајанствени по-

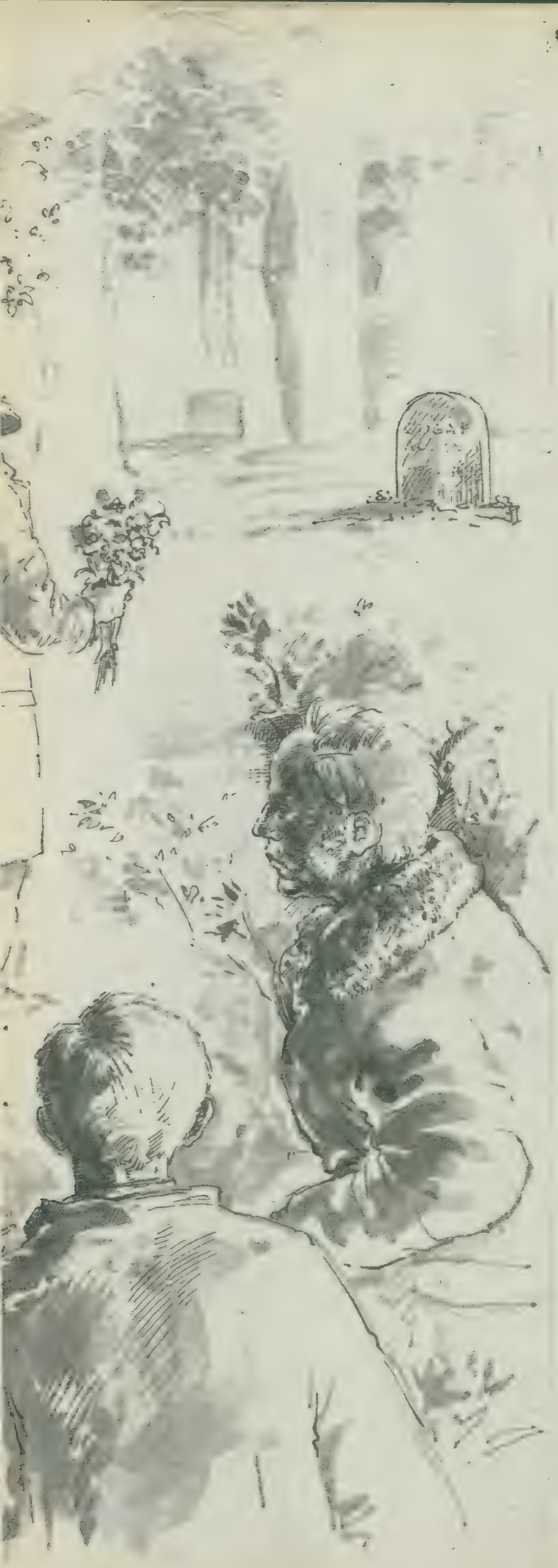

Илустровао: Зоран Миладиновић

сетилац био мало погрбљен и ноћу се помагао штапом, што наводи на закључак да је у питању вероватно старији човек. Међутим, особа која је ове године посетила Поов гроб није била ни погрбљена а и корачала је доста брзо. Можда је син заменио оца или је неко млађи заменио старијег рођака што је, уколико тајанствени посетилац не одучи да то обелодани, немогуће утврдити. Тако се, ето – закључује Џером – вео мистерије који је пратио добар део живота једног од највећих америчких песника протеже до данас.

Женидба против страсти

Мада у суштини кратке, четири деценије, колико је По живео, биле су сасвим довољне да од њега начине необичну и загонетну личност.

Едгар Алан По рођен је 1809. године у Бостону, у породици професионалних глумаца, и то као да му је одредило пут: цео његов век био је, заправо, узбудљива улога чији је већи део одиграо као новинар, живећи оскудно и без пријатеља. То, додуше, и није чудо с обзиром на његов карактер. Поа је, иначе, био глас да је пијаница, што и није било сасвим нетачно, да је наркоман и развратник. Ни приче да је очајник опседнут смрћу нису бацале нимало светлију слику на његову мрачну личност.

Међутим, Џеф Џером сматра да он није био пијани, дрогирани маниjак како су га најчешће описивали већ изузетна, разуме се, несхваћена песничка душа. Одрастао је у Вирџинији а школу, судећи по томе што је из ње побегао у војску, није много волео. У свет књижевности ушао је као песник, али му стихови нису обезбеђивали спокојан и миран живот, напротив.

Свестан своје слабости према женама, одлучио је да се ожени врло младом и блиском рођаком надајући се да ће тако укротити страст коју је осећао према супротном полу. Међутим, брак није дуго потрајао: Вирџинија се разболела од туберкулозе и умрла. Била је то друга њему блиска особа коју је однела ова болест. Прва је била његова мајка.

У време кад су га погодиле ове несреће По је већ увелико био зрео човек, преке нарави, вазда спреман да се и за ситницу упусти у дуге, бескрајне расправе и свађе. Разлог је вероватно била и његова претерана оданост пићу. Што се дроге тиче, њој се одао касније, али по мишљењу Алекса Роуза, који је такође добро познавао његов живот, није је узимао у већим количинама него неки други његови савременици.

Хорор се исплати

У сваком случају, ова два порока, алкохол и дрога, дошла су му главе. Путујући из Ричмонда у Њујорк, где је требало по други пут да се ожени, свратио је у Балтимор. Ту је некада живео и ту су га позвали на неку кућну забаву. Попивши, изгледа, више него што је могао да поднесе, кренуо је око поноћи у хотел. Сутрадан, 3. октобра 1849. године, нашли су га у једној споредној уличици у стању делиријума. Умро је у болници четири дана касније.

Тако је на не баш особито достојанствен начин са америчке књижевне сцене отишао писац који је рано схватио да стихови могу да донесу славу, али не и новац и да они, ипак, нису пут којим може да се приближи циљевима којима је тежио. Кратка прича којој се посветио то му је ипак омогућавала.

Поово књижевно дело обухвата, поред осталог, и класичне хорор приче за које је идеје налазио у новинама. Прву, „Беренис", написао је 1833. године, у време кад буквално није имао ни за хлеб. Желећи по сваку цену да заради који долар, одлучио се за тему која је у његово време веома привлачила али и плашила људе: сахрањивање живих.

„Беренис" прича о жени која је после тешке болести умрла, бар тако је изгледало. Али, жена је жива сахрањена, што је сасвим случајно открио њен рођак који је одлучио да је откопа желећи да се домогне њених зуба. Идеју за ову причу По је нашао у чланку који је 23. фебруара 1833. објављен у једним балтиморским новинама и чија су тема били зубари који су скидали зубе са лешева због, како су говорили, научних истраживања.

Занимљиво је да ужас, злочин и хистерија, омиљене Поове теме, писца нису скренуле у комерцијалне воде: све о чему је писао доживљавао је сасвим озбиљно и исто тако обрађивао. А разлог што се опредељивао баш за њих можда треба тражити, како је Џеф Џером мислио, у стању његове психе, наглим променама расположења, опијању а можда и евентуалним оштећењима мозга или шећерној болести од које је, како се претпоставља, боловао.

Олга Вукадиновић

ЈАПАН ЗЕМЉА СТРИПА И РОБОТА

МОЈ СИН НИНЏА I

Последњи успех конструктора Таитоа је овај робот који истовремено свира виолину и виолончело. Изводи маршеве, популарне песме, али и „Лабудово језеро" Петра Чајковског

Зове се Нинџа I и изгледа као паук са четири ноге од којих је свака снабдевена са по двадесет вакуумских хватаљки што му омогућава да се вере и уз фасаду облакодера брзином од 540 метара на сат. Идеална справа за прање прозора на солитерима!

Као што данас свако може да има рачунар, није далеко дан кад ћемо сви поседовати свог личног робота који ће нам кувати, чистити стан, намештати кревет... Ако не сви, оно бар – Јапанци

Његов колега BLR-G3 три пута је бржи: пређе више од километар и по за сат правећи педесет корака у минуту што му је донело титулу најбржег робота на две ноге у свету. Истина, кретање му није баш најсигурније – хода као да је пијан. При сваком кораку забаци главу уназад као да тиме одржава равнотежу. Ипак, грех би било оптужити га за склоност према алкохолу: он пије искључиво машинско уље и то у врло ограниченим количинама.

Нинџин „отац" Ђинђи Фарушјо поносан је на свог првенца. Овај професор електромеханике на Токијском универзитету, који данас има 43 године, још од најранијег детињства сањао је да направи човеколиког робота. Преносио се у потпуно други свет док је без даха пратио авантуре Тецуван Атому (Атома Гвоздене Руке), храброг и племенитог дечака робота, стрипског јунака који срећује разна чудовишта, гангстере и уопште неваљалце свих врста.

– Од тог времена па до данас сачувао сам жељу да конструишем малог дечака робота. BLR-G3 је прва, доста несавршена верзија, али то је мој „син". – Осећања су изгледа узајамна јер метални дечак никако да пресече пупчану врпцу (кабл) који га спаја с рачунаром његовог оца и храни интелигенцијом и енергијом.

И данашња јапанска деца, баш као и Фарушјо, сањају о роботима што и није никакво чудо јер основци овде редовно посећују фабрике у којима је тренутно запослено више од 220.000 аутомата. Истина, они су много мање забавни од BLR-G3 који хода, али зато њихови покрети задивљују брзином и прецизношћу: било да заварују делове или притискају електронску дугмад чине то тачно не у милиметар већ у стоти део милиметра! И никад нису уморни.

Чудовиште у кавезу

Конструктор Фанук тако има један потпуно аутоматизован погон у коме роботи раде и по 72 сата непрекидно и без икакве човекове интервенције. Уопште, Јапан је царство робота. На сваких 10.000 становника дође 18 робота што је, рецимо, тринаест пута више него у Француској. Овде се годишње произведе 50.000 робота што Земљу излазећег сунца чини убедљиво највећим светским произвођачем. Један од разлога за оволику склоност ка индустријским апаратима треба тражити у томе што Јапан само изузетно

Овај прототип који је направио Масакацу Фуђне спуштаће се убудуће уместо човека у оштећени атомски реактор. Опремљен је системом за хватање и камером у три димензије, уме да звобилази препреке, пење се уз степенице, отвара и затвара врата. Прави мајстор за поправку атомских централа.

дозвољава усељење странцима па отуд пати од недостатка радне снаге, поготову за тешке и слабо плаћене послове.

Индустријски роботи немају у себи ништа људско – често су то само чланкови-

те руке које понављају задату операцију – и треба се држати подаље од њих. Само 1980. године погинуло је 10 радника у Јапану, завршили су смрвљени у челичном загрљају „чудовишта" којима су се неопрезно приближили. Од тада се ове машине обавезно одвајају заштитином оградом или, чак, затварају у кавезе.

– Али, ми желимо да их ослободимо – изјавио је недавно Масакацу Фуђие, главни конструктор Хитачија. – Јер, кад постану самостални, роботи ће се наћи свуда тамо где човек не може: вршиће поправке на оштећеним аутоматским централама, радити на подводним градилиштима, бранама, истраживати удаљене планете, рашчишћавање минска поља...

Мањи, лакши, јевтинији

Али, да би све то радиле успешно, машине морају бити способне да опажају околину, прилагођавају јој се и крећу њоме заобилазећи изненадне препреке. Американци раде то на свој начин. Они све своје роботе који могу да се крећу спремају за испитивање космоса – машине треба да припреме терен за прву људску посаду која ће према Марсу кренути негде око 2020. године. То нису роботи на две ноге јер ови нису погодни за кретање по неравном терену већ роботи пауци са четири или шест ногу као што је чувени Емблер кога је конструисао Вилијем Вајтекер, директор Роботичког центра у Питсбургу. Висок је близу 3,5 метра, а ослања се на телескопске чланковите ноге помоћу којих с лакоћом прескаче препреке – стене или рупе – од једног метра, а да се при том не нагне ни за један степен.

Други роботи пауци већ се производе серијски, као рецимо Одекс 3 америчке фирме „Одетикс". То је теледириговани аутомат са шест ногу који се користи за поправке у средини загађеној радиоактивним материјама, док је у Јапану при крају истраживачки програм који је трајао осам година и стајао 100 милиона долара и из којег је рођено чудовиште Аква Робот, аутомат са шест ногу за контролу подводних градилишта.

– Наш циљ је да произведемо роботе који ће бити мањи, лакши и јевтинији – каже Такајуки Цунеми, вођа пројекта. – И заиста, један овакав робот кошта на десетине милијарди динара. Годишње се у Јапану прода робота за више од 25 милијарди јена који највише одлазе у нуклеарке, грађевинарство и у облику разних сигурносних уређаја за банке, станове, кола...

Змија која гмиже кроз људско тело

Али, откуд уопште роботи пауци? Па, главни посао роботичара и јесу механички модели инспирисани појединим животињским врстама. Њихова искуства успут могу послужити и за решење многих проблема у индустрији. Тако је посматрајући како змија гмиже Шиегео Хиросе, професор Токијског технолошког института, конструисао потпуно нов ендоскоп, инструмент помоћу кога се може завирити у унутрашњост човековог организма. То је механичка микрозмија дугачка 12 mm која монтирана на врх сонде клизи до најскровитијих кутака људског тела до којих досад није могао да стигне ниједан инструмент.

А кад све ово већ постоји, зашто се научници толико труде да произведу роботе у људском облику који, бар на изглед, ничему не служе? То је, изгледа, питање цивилизације. Тако се европски роботичари више баве теоријом, док је њиховим америчким колегама најважнија ефикасност у индустрији, а Јапанци су остали помало „велика деца" која желе да остваре своје снове. Ићиро Като, професор биомеханике на универзитету Васеда у Токију, конструисао је најчувенијег хуманоидног робота на свету – Васубота. Године 1985. кад је отварана Светска изложба у Цукуби, овај робот је пред запањеним посетиоцима одсвирао на оргуљама један Бахов концерт у пратњи симфонијског оркестра Јапанске радио-телевизије. У паузи док је са своје две камере прелетао преко партитуре, „пијаниста" је с посетиоцима водио лаку конверзацију на јапанском и енглеском!

Од тог времена професор Като вратио се својој првој љубави – роботу који хода. За разлику од дечака робота професора Фарушја који још није прекинуо пупчану врпцу, Васеда Хитачи Лег WHL) који је Като произвео потпуно је самосталан. Међутим, пошто носи своју тешку централу с хидрауличном командом и електронску контролу WHL, није претерано брз: треба му више од 30 секунди за један корак. Последњи модели већ се крећу десет пута брже и, што је врло важно, пењу се уз степенице.

Да ли залуђени електроничар ипак само губи време. Нипошто, тврди он. Циљ му је да створи машине које ће олакшати наш свакодневни живот.

– Баш као што данас многи имају кућни компјутер – каже професор Като – генерације следећег века имаће своје личне роботе. Они ће помагати у спремању стана старима, доносити ручак болесницима, мерити им пулс, намештати кревет.

Очигледно, роботи и даље не дају мира Јапанцима и њиховим научницима који настављају да сањају о њима и, што је важније, остварују те своје снове.

В. М.

Роботи такође имају своје јунаке

БИОМАН, ГОЛДОРАК, БИГ Х, МАЗИНГЕР G...

У Јапану се сваке године прода милијарда и по свезака и албума са стриповима! Док се возе токијским метроом, сваки други путник забоде нос у манге, како овде зову стрипове. То је у Јапану литература која конкурише телевизији и цртаним филмовима. А међу свим тим херојима као што су Биоман, Голдорак, Биг Х и Мазингер G, који су постали познати у целом свету, најпопуларнији је мали робот Тецуван Атом, изван Јапана познат као Моћни атом, Дечак који лети, Астро. Он је рођен далеке 1951. године из пера најпознатијег јапанског цртача стрипова Осаму Тезука, човека на кога је много утицао Дизни, али који је такође један од ретких, ако не и једини који је утицао на Дизнија.

Прича о малом роботу почиње овако: једном човеку погинуо је син у саобраћајној несрећи и како је овај био богат (директор неке велике компаније), обратио се научницима са молбом да му направе робота сличног сину. Изашли су му у сусрет, нови дечак имао је крупне очи, мало клемпаве уши и два карактеристична чуперка косе, а на себи црне гаћице и чизме. У његове груди смештено је мало срцолико срце. Укључен у центар, дечак је – оживео. Отац је био одушевљен њиме што му је заменио сина, али се исто тако брзо разочарао јер је приметио да није право дете, није растао. Зато га је продао циркусу где дечак прво изводи разне трикове, а онда почиње да лети – има ракетне моторе на задњем делу и тако креће у борбу за права потлачених, дели правду. Онда га заробљавају, отац, онај исти који га је продао, каје се и полази да ослободи Тецувана. И тако до унедоглед трају авантуре малог робота, у хиљадама и хиљадама наставака.

Само прва књига о Тецуван Атому има преко 350 страница...

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

НОЋ КАДА ЈЕ СМРТ ДОШЛА ПО

Поразговарали смо још мало, а онда се растадосмо. Никада га после тога нисам видео.

Није, вероватно, прошло ни десетак минута од разговора са Џуингом када ми Сејмур Бери, из лондонског „Дејли телеграфа", приђе и без околишења рече: – Треба да се вратим кући у Лондон па бих волео да с вама кренем у Токио. Ваш пилот ми рече да би, што се њега тиче, то могло да се изведе. Не знам само да ли то и вама одговара?

Иако с извесним осећањем узнемирености, одговорио сам му: – Потпуно, ионако има довољно места. Крећемо сутра изјутра у седам. – Међутим, та изненадна појава Берија као сапутника нимало ми се није допала.

Те исте вечери, на пријему док сам разговарао са домаћином Џорџом Огденом, пришао му је шеф домаће послуге, иначе Кинез, и предао му телеграм. Огден га прочита и пружи ми га: – Жао ми је што вам се, можда, намећем, али да ли би било могућно да је и мој дебатни стенограф кренемо сутра са вама.

– Ово што ћу испричати истинит је доживљај из мог живота. Док смо се пробијали кроз Долину сенке смрти, нико од мојих сапутника није знао тајну коју сам носио у себи. Против те тајне упорно сам се борио, не толико да спасем свој, већ њихове животе. Све време тог страшног лета моја једина мисао био је предвиђени састанак са смрћу

Још од 1915. године бавио сам се професионалним летењем, па иако сам од тог времена доживео много удеса у ваздуху, никада се нисам препуштао предосећањима шта би могло да ми се деси. Међутим, тада, 1947. године, када је из Шангаја требало да прелетим у Токио, ухватила ме је нека депресија.

После две године командовања Ратним ваздухопловством Новог Зеланда и исто толико времена Британским ратним ваздухопловством у Бурми и на Малаји требало је преко Токија да се вратим у домовину. У Токио ћу свратити да бих се поздравио са генералом Макартуром и још неким америчким официрима са којима сам на том ратишту провео доста времена. Адмирал Маунтбатен ставио ми је на располагање свој лични авион „Сестра Ана" заједно са искусном посадом.

Три цивила из сна

Уочи поласка за Токио присуствовао сам у Шангају пријему који је приредио британски генерални конзул Џорџ Огден. Док сам ћаскао са старим пријатељем Џоном Маконелијем, бригадним генералом Америчког ратног ваздухопловства, чуо сам део разговора двојице британских официра који су стајали иза нас.

– Зар се овај пријем не држи у почаст ваздухопловног маршала Годарда?

– Мислим да је тако, али не знам зашто питаш? Па он је мртав. Ноћас је погинуо у авионској несрећи – рекао је један од њих.

Полако сам се окренуо према њему. Човек, неки виши британски поморски официр, погледао ме у лице и нагло се тргао као да сам га ударио.

– Господе! – узвикну борећи се да дође до даха. – Страшно ми је жао! Односно, веома ми је мило да сте, овај... како је све то чудно! Видите, синиђ сам тако нешто страшно сањао да ми се чинило да је све то истина.

Осмехнуо сам се. – Као што видите, капетане, још нисам мртав. Па шта сте то тако страшно сањали? Где се све то десило?

Капетан ми у неколико речи исприча да је то било усред велике снежне олује, негде у Кини или Јапану, и да је авион „дакота", којим сам летео, ударио у стеновиту обалу.

Тог тренутка ми сину да је и „Сестра Ана" била „дакота". – А шта се догодило са посадом у том вашем сну? Јесу ли сви изгинули? – био сам радознао. – Све се завршило у страховитом кршу и лому – одговорио ми је.

Таман сам хтео да прекинем разговор кад се присетих да га још нешто упитам. оно што је рекао о земљи и о самом месту несреће прилично се слагало с оним где је требало да летим.

– Да ли се сећате ко је још путовао са мном?

– Да, посада и још три цивила. Два човека и једна жена. Сви Енглези.

– Хвала вам. Сада сте ме мало умирили. Са мном не лети нико сем посаде. Ниједан цивил. Извините, али волео бих да знам ваше име?

– Извините – одговорио је збуњено – ја сам Џуинг, са брода „Креси". Тренутно смо овде у луци.

Како сам могао да га одбијем? Порука је била из Министарства иностраних послова и у њој се изричито захтевало да се генерални конзул са стенографом што хитније нађе са британским високим комесаром у Токију.

Размишљао сам: то су већ три цивила, сва тројица Енглези.

– Да ли би представљало неку тешкоћу ако дебатни стенограф буде девојка – упитао је Огден.

Сада је све било како је предвиђао сан поморског официра: три цивила, од којих једна жена, и сви Енглези!

Нема кисеоника

После полетања са шангајског аеродрома пилот Дон Кембел известио ме је да временске прилике за лет за сада нису лоше, али да се на око 150 km од Токија могу надати облачној маси високих кумулуса. Предвиђао је

Илустровао: Бранислав Јовановић

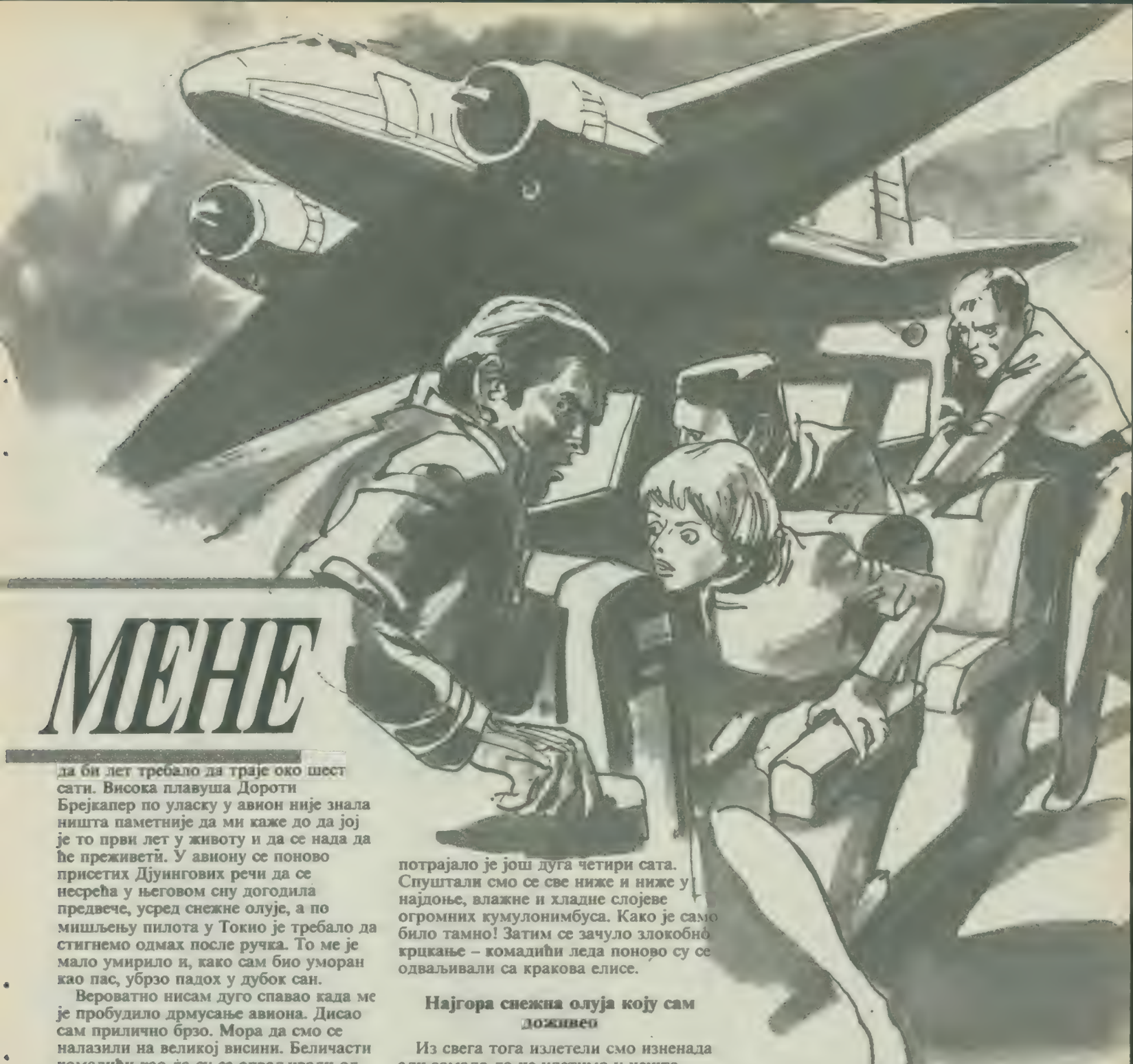

МЕНЕ

да би лет требало да траје око шест сати. Висока плавуша Дороти Брејкапер по уласку у авион није знала ништа паметније да ми каже до да јој је то први лет у животу и да се нада да ће преживети. У авиону се поново присетих Џјуингових речи да се несрећа у његовом сну догодила предвече, усред снежне олује, а по мишљењу пилота у Токио је требало да стигнемо одмах после ручка. То ме је мало умирило и, како сам био уморан као пас, убрзо падох у дубок сан.

Вероватно нисам дуго спавао када ме је пробудило дрмусање авиона. Дисао сам прилично брзо. Мора да смо се налазили на великој висини. Беличасти комадићи као да су се одвајивали од предње ивице крила и летели уназад – био је то лед!

Из пилотске кабине до мене је дошао Кембел и тихо ми рекао: – Морамо да летимо изнад облака. Ако се спустимо ниже и почнемо да летимо кроз њих, опет ће почети да се хвата лед.

– Вероватно се налазимо прилично високо? – упитао сам. – Нешто испод шест хиљада метара. – На моје питање има ли у авиону кисеоника одговорио је: – Не, нема.

Притисак у ушима и убрзано дисање било је знак да смо поново почели да се пењемо до висина на којима је кисеоника било врло мало. Генерални конзул и Дороти били су у несвести. Бојао сам се за њихове животе – без кисеоника тешко су могли још дуго да издрже на тој висини.

Мало касније авион је почео лагано да се спушта. Пропадање, дрмусање, дизање, таласање, без имало прекида, потрајало је још дуга четири сата. Спуштали смо се све ниже и ниже у најдоње, влажне и хладне слојеве огромних кумулонимбуса. Како је само било тамно! Затим се зачуло злокобно крцкање – комадићи леда поново су се одвајивали са кракова елисе.

Најгора снежна олуја коју сам доживео

Из свега тога излетели смо изненада али замало да не улетимо у нешто друго! Жућкасти брежуљци који су се дизали и спуштали испод нас били су морски таласи. Затим је почело да веје. Било је три сата и тридесет минута. Море и снег. Тачно онако како је Џјуинг рекао да ће се догодити! Угледао сам тамне стене прошаране снежним крпама о чије су се подножје, уз бесну рику и белу пену, ломили морски таласи.

Била је то најгора снежна олуја коју сам икада доживео и све ми се више чинило да „Сестра Ана" неће моћи још дуго да издржи. Наставили смо да летимо дуж стеновите обале и белих таласа који су се ломили о њу, у уском појасу између беличастих облака и узаврелог мора доле, у појасу у коме је силовит ветар носио снежне пахуљице на све стране. Мој сат, сада већ подешен према токијском времену, показивао је четири сата и пет минута. По оваквом дану и у области где смо се налазили мрак је требало да се хвата одмах после пет сати.

Око нас је постајало све тамније, а онда је стеновита обала испод нас изненада нестала. Видљивост се мало побољшала. Угледали смо залив и сеоце на обали под снегом – оно исто сеоце и залив који смо видели пре сат, или нешто више. Мора да смо све време летели око неког острва и поново се вратили на исто место.

Држећи се некако да не паднем, докобељао сам се до пилотске кабине. – Дајте да видим вашу карту. На око 70 километара од копна налазило се острво чији је облик подсећао на кажипрст. – Па то је острво Садо, а сеоце на њему мора да је Такачи – узвикнуо сам.

Навигатор Андерсон погледао је карту, климнуо главом и рекао: – Најближи аеродром је у Токију, на

другој страни острва Хоншу. То је још 320 km лета преко планина кроз облаке и мрак. И без горива – додадох ја.

Обратио сам се затим Кембелу који ме је погледао с изразом одлучности на лицу и рекао: – Ако се слажете, господине маршале, морамо се спустити на оно парченце обале. Искакање из авиона не долази у обзир. Облаци су сувише ниско, а дува и јак ветар.

– Слажем се. Можда би најбоље било да извучиете точкове и да покушамо тако да се спустимо али ако у последњем тренутку видите да то неће бити добро, будите спремни да их брзо увучете и да се онда спустимо на трбух.

Кембел је климнуо главом. С обе руке чврсто је држао команде док му је низ лице цурио зној у потоцима.

Вратио сам се у путничку кабину да учиним све како бих путнике и посаду спасао удеса. Требало је да сви, сем главног пилота, пређу позади, у репни део авиона. Ту ћемо бити сигурнији, а и брже ћемо се извући када се нађемо на земљи. Сви су морали добро да се умотају у ћебад и неке јастуке и да се вежу како услед присилног спуштања не би летели по авиону.

Писао сам Дјуингу

Слика свега онога што се у следећих неколико тренутака збило остало је још дуго у мом сећању. Усред страховите буке мотора најпре сам чуо шиштав звук извлачења точкова, а одмах затим и флапсова на крилима. Кљун „Сестра Ане" полетео је наниже и умало трбухом није закачио стене на северној страни залива. Грмљавина мотора почела је да слаби. Спуштали смо се све ниже. Кембел је истовремено исправљао правац лета и доводио га у водораван положај. Затим се зачуло неко жуборење и звекет. Био је то додир точкова о шљунковиту обалу. Звук је постајао све јачи, али и брзина авиона поче да се смањује.

Сад само увуци точкове унутра, молио сам у себи Кембела. Ка да ме је разумео! Неколико тренутака касније настала је гробна тишина, а онда се зачуло пљускање великих таласа о стене, ваљање облутака на обали и тих звиждук ветра.

Почели смо да се одвезујемо и да се смејемо. Пошао сам у кабину до Кембела, али он је већ кренуо к нама. Чврсто сам му стегао руку и мушки га ударио по рамену.

Остатак ноћи провели смо у некој крчми у Такачију. Лежећи будан на неком душеку на поду стално сам се питао да ли ме је капетан Дјуинг стварно у сну „видео" мртвог у разлупаном авиону? Одлучио сам да Дјуингу напишем писмо пре него што заборави шта је сањао. После месец дана добио сам одговор.

„Запрепастио сам се када сам дознао да сте доживели удес. Још увек се сећам нашег последњег сусрета, али оног сна само као у магли. Данас више не могу да кажем да ли сам вас у сну видео стварно мртвог, али добро се сећам да је удес био заиста страшан. Мило ми је да се све срећно завршило".

Сер Виктор Годард

„Забавников" квиз

ЗЕМЉЕ И ПРЕСТОНИЦЕ

1. У коме граду можете да видите ову слику?

2. У којој је земљи, према библијској легенди, Ноје ковчег стигао до копна?

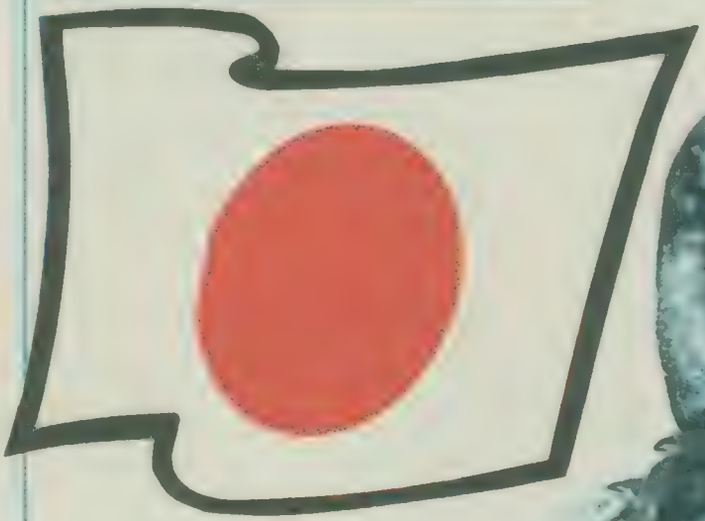

3. У коме граду ова статуа гледа према мору?

4. Којој земљи припада застава са белом подлогом на којој се налази црвени круг?

Решење на странама Мале поште

Астерикс
Ружа и Мач

РИМЉАНКА КАО ДА НИЈЕ ЧУЛА ЗА КАВАЉЕРСТВО!
У ПРАВУ СИ!

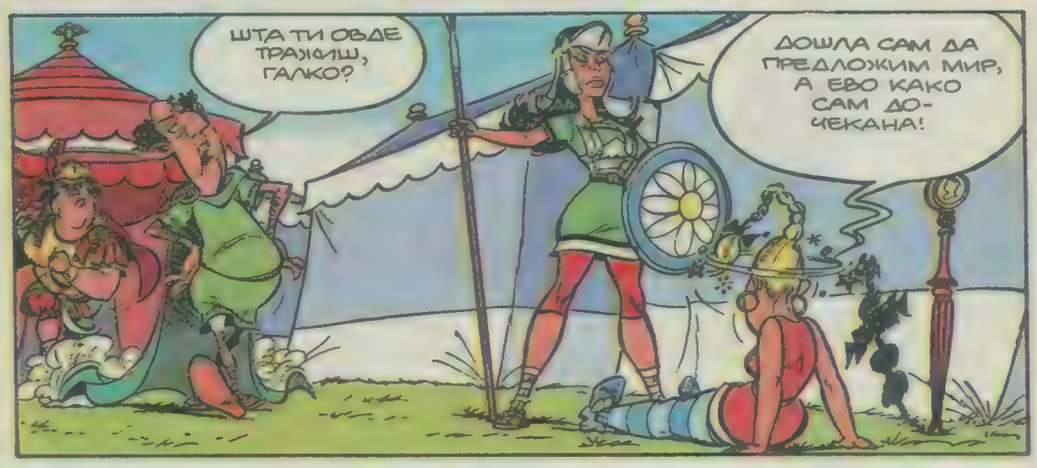
ШТА ТИ ОВДЕ ТРАЖИШ, ГАЛКО?
ДОШЛА САМ ДА ПРЕДЛОЖИМ МИР, А ЕВО КАКО САМ ДОЧЕКАНА!

ХЕ! ХЕ! ЗНАЛИ, РАТОБОРНИ ГАЛИ ВЕЋ КАПИТУЛИРАЈУ! БРЗО ЈЕ ТО ИШЛО!

НИЈЕ ТО ПРЕДЛОГ ГАЛА, НЕГО ЊИХОВИХ ЖЕНА КОЈЕ ЖЕЛЕ МИР!
ЈЕ Л'?

НЕ ЗАНИМА МЕ ТВОЈА МИРОВНА ПОНУДА, ГАЛКО! СЕЛО ЋЕ БИТИ СРУШЕНО, А СТАНОВНИЦИ ЋЕ СКОНЧАТИ У ТУЛИЈАНУМУ*!
* ЗАТВОР У РИМУ
319

ПЛОНК!

ВИ СТЕ ОБИЧНИ ВАРВАРИ!

НАША БАРДИКА ОДМАХ МИ ЈЕ СИМПАТИЧНИЈА!

ИДЕМ ДА ПОРАЗГОВАРАМ С ЊОМ! ВИДЕЋЕМО СЕ, ОБЕЛИКСЕ!
ВАЖИ!

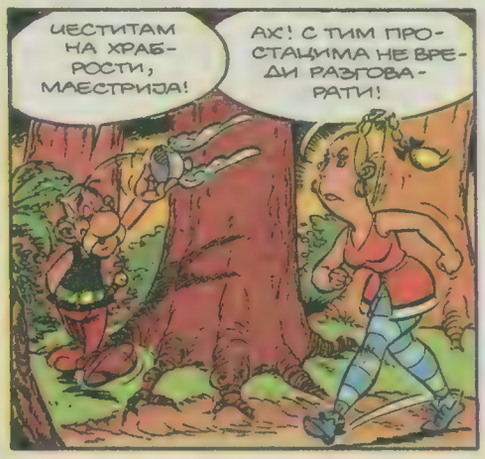
ЧЕСТИТАМ НА ХРАБРОСТИ, МАЕСТРИЈА!
АХ! С ТИМ ПРОСТАЦИМА НЕ ВРЕДИ РАЗГОВАРАТИ!

ВИ ПОЗНАЈЕТЕ МНОГО ЉУДИ У ЛУТЕЦИЈИ, ЗАР НЕ?
ДА! ЗАШТО ПИТАТЕ?

САД ЋУ ВАМ ЈА НЕШТО ПРЕДЛОЖИТИ!
!
318

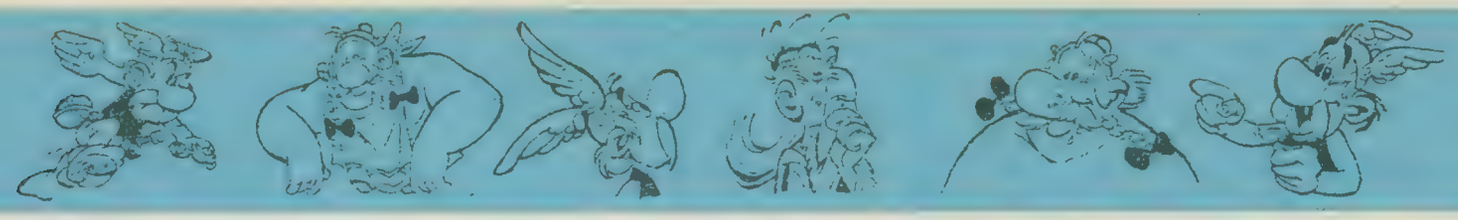

ЗНАЧИ, ДОГОВОРЕНО?
ТАКО ЈЕ! НЕ БРИНИ, АСТЕРИКСЕ!

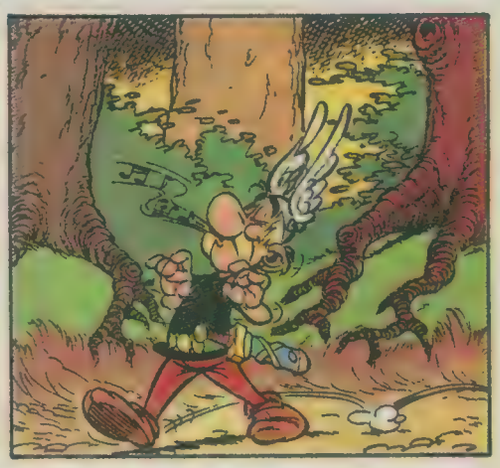

СПОРАЗУМЕО САМ СЕ СА МАЕСТРИЈОМ!
ХЕ! ХЕ! ЗНАО САМ!

ЈОШ ЈЕДАН НЕЖЕЊА МАЊЕ!
МОРАЛО СЕ ТО ДЕСИТИ!
ЕХ, ШТА ЧИНИ ЉУБАВ!

АМА, ШТА ВИ ТО БРБЉАТЕ?
ХИ! ХИ!
ХЕ! ХЕ! ХЕ!

ТИ СИ ИМ НЕШТО НАПРИЧАО, ЗАР НЕ?
ЈА... КОЈЕШТА! ОВАЈ... ЈЕСАМ!

НАЈЗАД, АСТЕРИКСЕ, НЕ ТРЕБА СЕ СТИДЕТИ!..
СУВИШЕ СТЕ ГЛУПИ! НЕЋУ ВАМ НИ ПРИЧАТИ О НАШЕМ ПЛАНУ!
БОНК!

ЗА ТО ВРЕМЕ, У ЛОГОРУ ЖЕНСКЕ ЧЕТЕ...
ДАКЛЕ, ЦЕНТУРИОНКО, ХОЋЕТЕ ЛИ НАПАСТИ СЕЛО?
НАРАВНО! АЛИ ПРВО ЋУ ПОСЛАТИ ЈЕДНУ ПАТРОЛУ, ДА ИЗВИДИ!

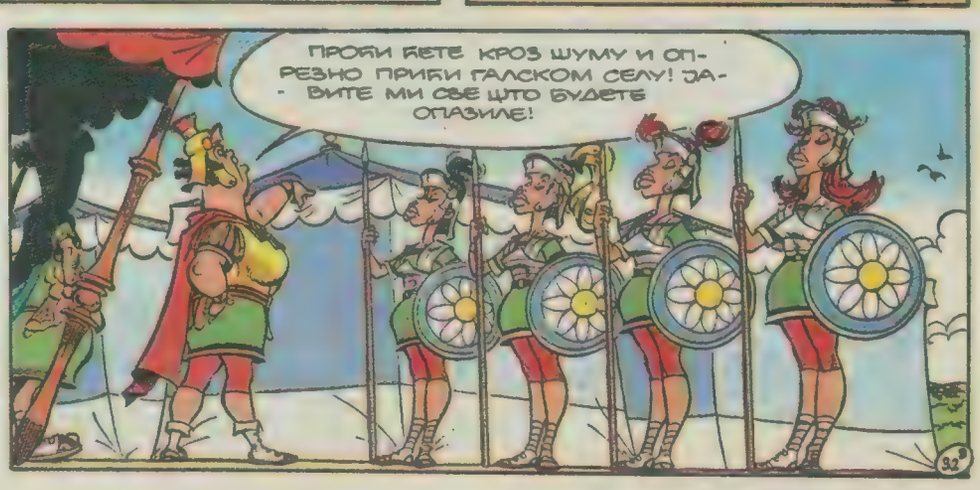
ПРОЂИ ЋЕТЕ КРОЗ ШУМУ И ОПРЕЗНО ПРИЂИ ГАЛСКОМ СЕЛУ! ЈАВИТЕ МИ СВЕ ШТО БУДЕТЕ ОПАЗИЛЕ!

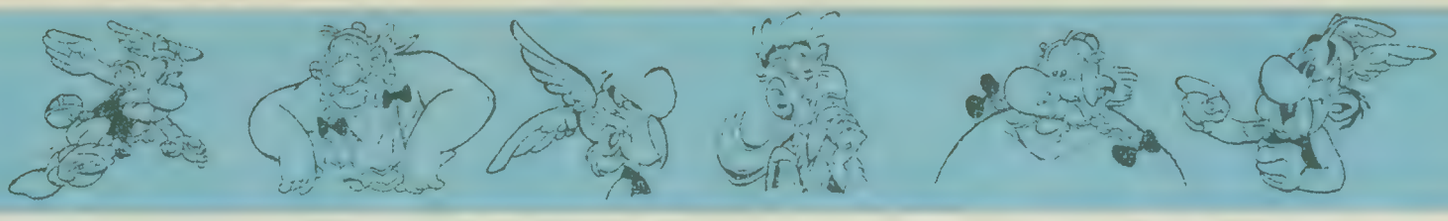

У ОВОЈ ШУМИ СИГУРНО ИМА ГАДНИХ ЖИВОТИЊА!
ЈА СЕ НАЈВИШЕ ПЛАШИМ ЗМИЈА И ПАУКОВА!
МОЖДА ИМА И ВУКОВА!
МА НЕМОЈ? ДА НЕМА И НЕКИ ЗМАЈ?!

БО! ХАРМОНИКСЕ! БРЗО, ЗАПЕВАЈ НЕШТО!
ШТА?

ЈЕ Л' ТИ ТО ОЗБИЉНО?
НАЈОЗБИЉНИЈЕ!

ОДЛИЧНО! УПРАВО САМ КОМПОНОВАО ЈЕДНУ ОДУ У САСВИМ НОВОМ СТИЛУ!

ОООООЊИЈАХХРР
ДОИНГ! ДОИНГ!

РРРООУУААХОООХИИИИИИИ

АРХХЈОУУААААРРР

УФ! ЛЕПО, НЕМА ШТА! ТО ЈЕ БИЛА ТРАНСЦЕНДЕНТАЛНА АНАКРЕОНТСКА ОДА!
ТАЧНО! ОНО ШТО ЈЕ ТРЕБАЛО! БРАВО, ХАРМОНИКСЕ!

СВЕ ЈЕ ПОЧЕЛО ГРОЗНИМ КРИКОМ...
...ПА ЈЕ ПЉУСНУЛА КИША, ОД ЧЕГА СУ НАГРНУЛЕ ЗМИЈЕ, ПАУКОВИ...
...А ЧАК И ВУЦИ!
КЛАДИМ СЕ ДА ПОСТОЈИ И ЗМАЈ У ОВОЈ ШУМИ!

НЕ ТРУБАЈТЕ КОЈЕШТА, ЖЕНЕ!

ТАКО СУ ПРОШЛЕ И СВЕ СЛЕДЕЋЕ ПАТРОЛЕ...
ЊЊИЈА!
ХХООУУРР

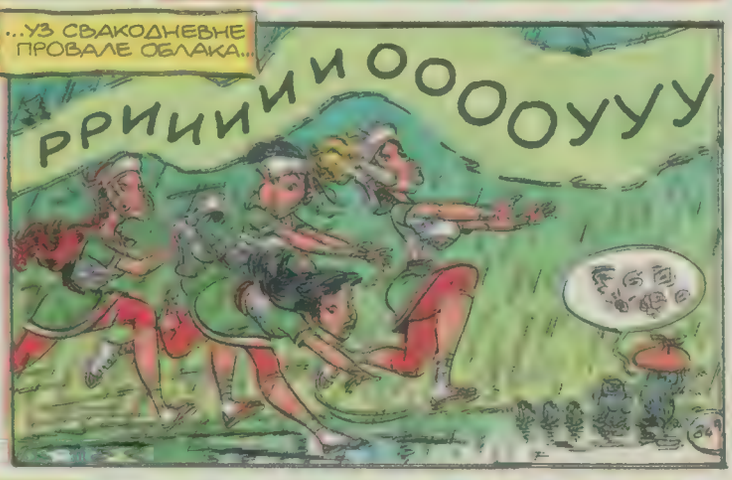
...УЗ СВАКОДНЕВНЕ ПРОВАЛЕ ОБЛАКА...
РРИИИИИООООООУУУУ

...И ОЧАЈНО РАСПОЛОЖЕЊЕ...
НЕ СХВАТАМ ДА ЗБОГ НЕКОЛИКО КАПИ КИШЕ...
ТИ МНОГО ШТА НЕ СХВАТАШ, ПЛУСМИНУСЕ!

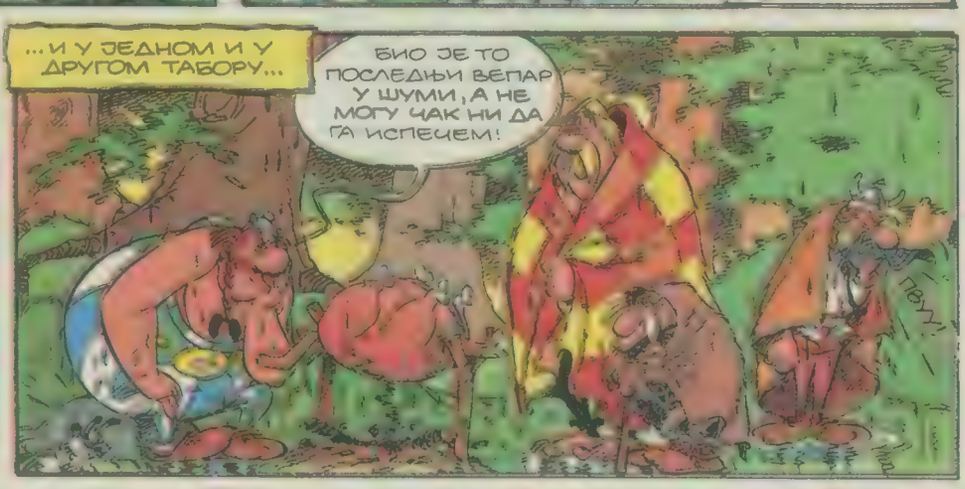
...И У ЈЕДНОМ И У ДРУГОМ ТАБОРУ...
БИО ЈЕ ТО ПОСЛЕДЊИ ВЕПАР У ШУМИ, А НЕ МОГУ ЧАК НИ ДА ГА ИСПЕЧЕМ!
ПЉУ!

ДОБРО, АСТЕРИКСЕ, ОБЈАСНИ НАМ ЗАШТО СТАЛНО ТРАЖИШ ОД ХАРМОНИКСА ДА ПЕВА?
ТРЕБА МИ ВРЕМЕНА ЗА ОСТВАРЕЊЕ МОГ ПЛАНА!

КАКАВ ЈЕ ТО ПЛАН?
О ЧЕМУ ЈЕ РЕЧ?
ЈОШ МАЛО СТРПЉЕЊА! ЧЕКАЈТЕ МЕ БЛИЗУ СЕЛА И НЕ МЕШАЈТЕ СЕ!

ЈА И ОБЕЛИКС ИМАМО ЈОШ ЈЕДАН ПОСЛИЋ! ХОДИ, ОБЕЛИКСЕ!

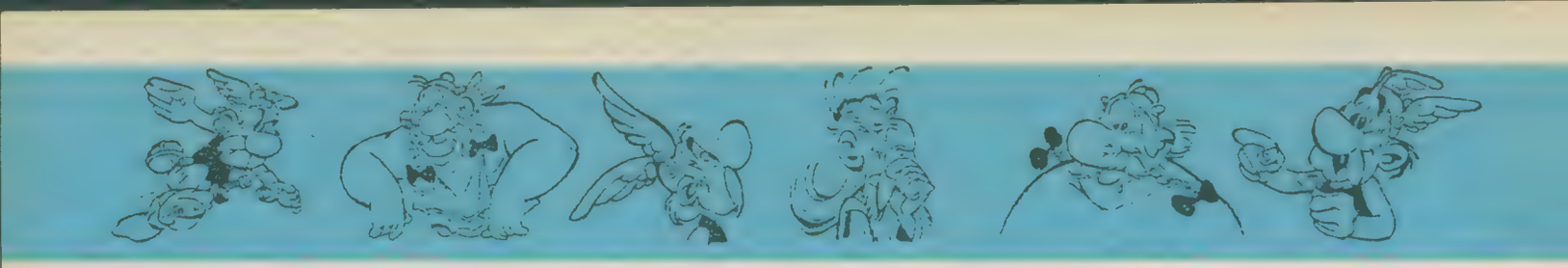

СТОЈТЕ,ГАЛИ! УЛАЗ ЗАБРАЊЕН!
ПАЗИ,ОБЕЛИКСЕ! САМО КАВАЉЕРСКИ!
ГРРРР!
КАК!
ПАРДОН, ГОСПОЂО!
ЈЕСАМ ЛИ КАВАЉЕР, АСТЕРИКСЕ?
ВЕЗ ГРЕШКЕ, ОБЕЛИКСЕ!
ПУШТАЈТЕ МЕ ДОЛЕ!
GRRRR!
СТРАЖА! УЗБУНА!
35
ШТА ОВО ЗНАЧИ,ГАЛИ?
ВАШИ ЗАКОНИ ВАМ БРАНЕ ДА СЕ БОРИТЕ ПРОТИВ ЖЕНА!
ТАЈНО! МИ ХОЋЕМО ДА ВАС ПОЗОВЕМО У СЕЛО! БИЋЕТЕ ПРИМЉЕНИ СА СВИМ ПОЧАСТИМА!
НЕ ЖЕЛИМО ПОЧАСТИ! УНИШТИЋЕМО ВАШЕ СЕЛО!
?!
КАД ЈЕ ТАКО...
ПАРДОН, ГОСПОЂО!
ПРРР!
ПРРР!
ХВАТАЈТЕ ИХ,МРТВЕ ИЛИ ЖИВЕ!!!
УСПЕЛО ЈЕ, ОБЕЛИКСЕ!
ПРВИ ПУТ У ЖИВОТУ БЕЖИМ ПРЕД РИМЉАНИМА!
35

ШТЕТА! МОГАО САМ ИМАТИ ПУНУ ШУМУ ПУБЛИКЕ!

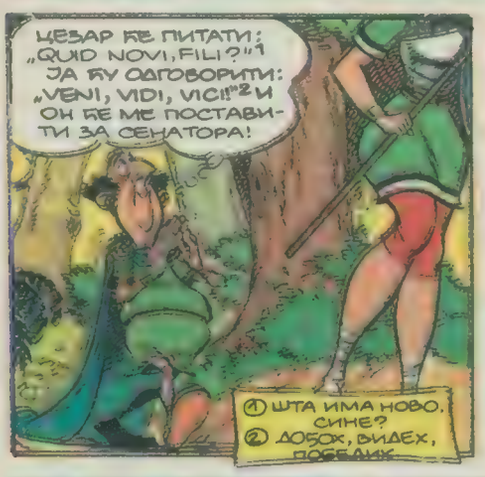
ЦЕЗАР ЋЕ ПИТАТИ: „QUID NOVI, FILI?"[1] ЈА ЋУ ОДГОВОРИТИ: „VENI, VIDI, VICI!"[2] И ОН ЋЕ МЕ ПОСТАВИТИ ЗА СЕНАТОРА!
① ШТА ИМА НОВО, СИНЕ?
② ДОШАО, ВИДЕО, ПОБЕДИО

ПОКАЖИМО ГАЛИМА ШТА ЧИНИ МОЋ РИМСКЕ ЛЕГИЈЕ: БРЗИНА, БОРБЕНОСТ, РЕД И ДИСЦИПЛИНА!

ЈУРИШ!

ХИИИИИХИИИИИ ХИИИИИ ХИИИИИХИИИИИ

СМРВИЋЕ ИХ, ЈУПИТЕРА МИ!
ХИИИИИ

ОТКУД ТА ИЗНЕНАДНА ТИШИНА? НАДАМ СЕ ДА СУ ГАЛИ КАВАЉЕРИ!

?!?!?!

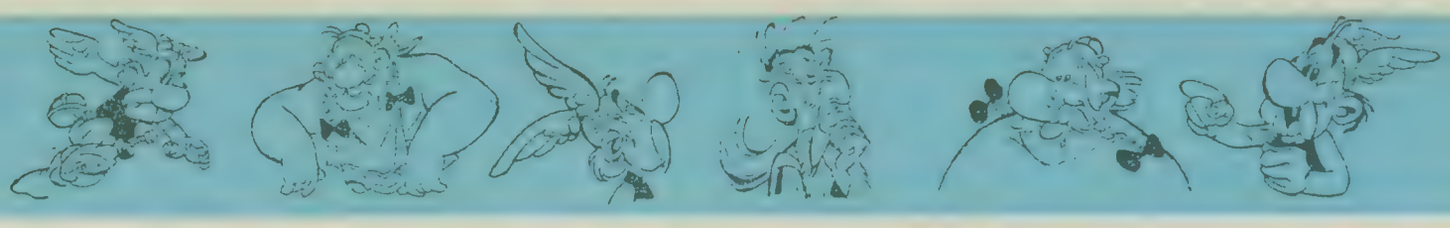

ДОБРО ДОШЛИ НА ВЕЛИКИ САЈАМ МОДЕ
АРТИКЛИ ИЗ ЛУТЕЦИЈЕ
НАЈМОДЕРНИЈИ НАКИТ
ФИНО РУБЉЕ Лутецијске чипке

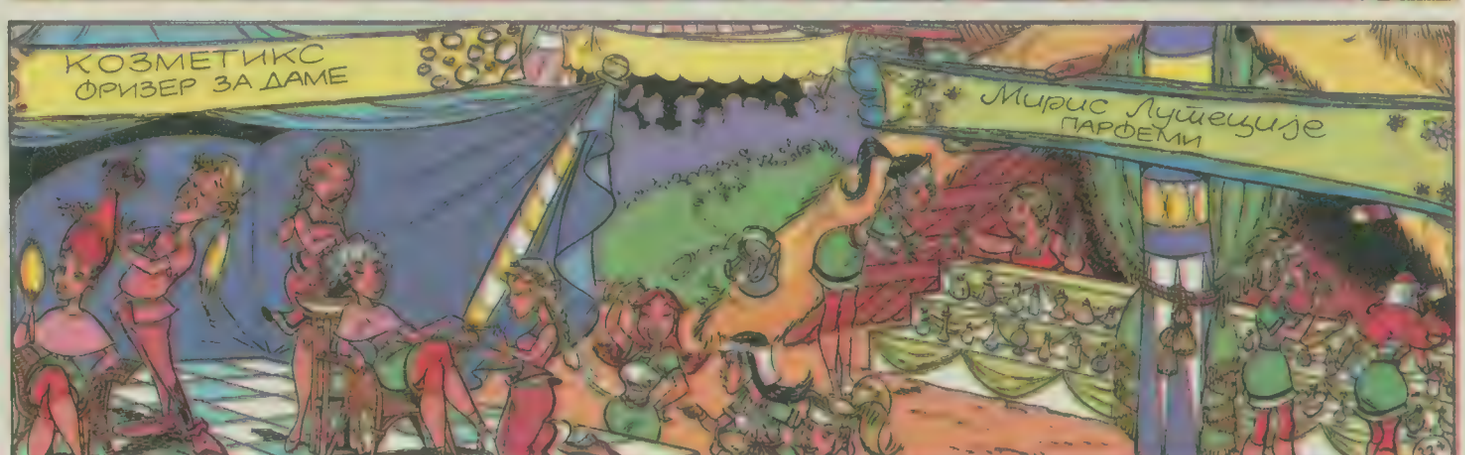
КОЗМЕТИКС ФРИЗЕР ЗА ДАМЕ
Мирис Лутеције ПАРФЕМИ

ЦЕНТУРИОНКО! НАРЕЂУЈЕМ ВАМ ДА...
БАШ СИ ДОБРО НАИШАО, ПЛУСМИНУСЕ! НЕ МОГУ ДА СЕ ОДЛУЧИМ...

НАВАЛИТЕ! ПОПУСТ НА СВЕ ТКАНИНЕ!

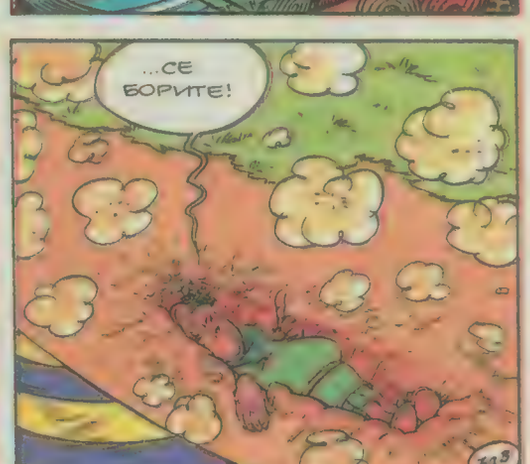
...СЕ БОРИТЕ!

РАСПРОДАЈА! СНИЖЕЊЕ L/C*!
КОЖНЕ ТОРБИЦЕ ИЗ Лутецијe
* 50% РИМСКИМ БРОЈЕВИМА
НАРЕЂУЈЕМ...
ИИИ ИИИ ИИИ
ХИИИИИИИИИИ
ПРОПАСТ! ЦЕЗАР ЋЕ БИТИ БЕСАН!
АСТЕРИКСЕ, ТВОЈ ПЛАН ЈЕ СЈАЈАН!
ТРЕБА ЗАХВАЛИТИ И МАЕСТРИЈИ И СВИМ ЖЕНАМА У СЕЛУ!
38
?!?
БУУУУУУ
ХУУУУУУ
ШТА ЈЕ БИЛО, ОБЕЛИКСЕ?
БУУХУУУУ!
ЈА НИСАМ НИШТА! НЕ СЛУЖИМ НИКОМУ!
ДОЂИ, ОБЕЛИКСЕ! РИМЉАНИН ЋЕ СИГУРНО ПОТРАЖИТИ ПОМОЋ У УТВРЂЕЊУ АКВАРИЈУМ! НЕ ЗАБОРАВИ, ТАМО СУ ЈОШ ЛЕГИОНАРИ МУШКОГ РОДА!
ЗНАЧИ, ЊИХ НЕ ШТИТИ КАВАЛЕРСТВО?
НАРАВНО ДА НЕ!
ОНДА, НА ПОСАО, АСТЕРИКСЕ! ИДЕМО!
А МИ ЋЕМО СЕ ПОЗАБАВИТИ ОСТАЛИМ ЛОГОРИМА У ОКОЛИНИ! ХОЋЕ ЛИ БИТИ ДОСТА ЧАРОБНОГ НАПИТКА?
ХОЋЕ! НЕ БОЈ СЕ! САМО НЕКА БУДЕ МУДРОСТИ!
38

КО ЈЕ ТО?

ГАЈ ИКУПУС ПЛУСМИНУС, ЦЕЗАРОВ ИЗАСЛАНИК

ШТА ТРЕБА?

ДОСТА ПИТАЊА! НАРЕЂУЈЕМ ВАМ ДА НАПАДНЕТЕ ГАЛСКО СЕЛО!

БУМ! БУМ!

ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ!

КАКО НЕМОГУЋЕ?

ЗАБРАЊЕНО НАМ ЈЕ ДА ИЗЛАЗИМО!

?!

СЛУШАЈ, ЦЕНТУРИОНЕ! ГАЛИ СУ КУКАВИЧКИ НАПУСТИЛИ СВОЈЕ СЕЛО, ОСТАВЉАЈУЋИ САМО ЖЕНЕ! ТО ЈЕ ПРИЛИКА ДА СЕ ПРОСЛАВИШ!

ЈЕ Л' ТО ИСТИНА? САМО ЖЕНЕ?

КУНЕМ ТИ СЕ ЈУПИТЕРОМ!

ШКРИП!

ПРЧ!

ОРУЖЈЕ! ПОКРЕТ! НА ГАЛСКО СЕЛО!

ПРЕПУШТАМ ИХ ТЕБИ, ОБЕЛИКСЕ!

СЈАЈНО!

ГРРРР!

БЛАМ!

НЕ ДИРАЈТЕ МЕ! ЈА САМ ИЗАСЛАНИК ЈУЛИЈА ЦЕЗАРА И ... МОГЛИ Б-Б-БИСМО ... М-М-МИРНО ДА СЕ ...СП-СПОРАЗУМЕМО...

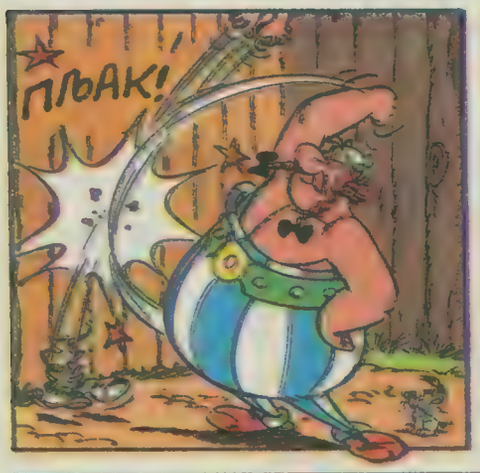
ПЉАК!

ОДУ-
СТАЛИ
СМО ОД
НАПАДА!
УКУЦ!
КУЦ!

Е, ЈА НИСАМ!
КРРАК!

ОБЕЛИКС СЕ
ОСЕКАО ПОМАЛО
ЗАПОСТАВЉЕН!
САД СЕ ФИНО
ЗАБАВЉА!
БИНГ!
ПАЋ!
ЈОЈ!
ТРАС!
ЦАНГР!

МАЛЧИЦЕ САМ
ЗАРЂАО! СИГУРНО
ЗБОГ СВИХ ОВИХ
КИША ПОСЛЕДЊИХ
ДАНА!
МИНЕРВЕ МУ,
ШТА НАС
СНАЂЕ!

ПРАВИМО
СЕ ДА ГА НЕ
ВИДИМО!
ГРРРР!

ОБЕЛИКСЕ, МИСЛИО
САМ ДА ЋЕШ СРУШИТИ
ОВАЈ РИМСКИ ЛОГОР!
ЛОГОР,
ВЕЛИШ!
ААА!...

БРРУУУММММКРРАААААКК...
...БИХА!
КОЈИ
ЛОГОР?

МАЛО КАСНИЈЕ
ИЗВИНИ, ХАРМОНИКСЕ, АЛИ ОД ТВОГ ГЛАСА МОГАО БИ ДА СЕ УКИСЕЛИ ЧАРОБНИ НАПИТАК!
ГЛОП! ГЛОП!
ФУЈ!
НАРОДЕ! СМЕЛИ РАТНИЦИ! ЈОШ ЈЕДНОМ СЕ СУОЧАВАМО С НЕПРИЈАТЕЉЕМ! ПОГЛЕД ЦЕЛОГ СВЕТА ПРАТИ НАС У БОРБИ ПРОТИВ ОСВАЈАЧА КОЈИ СЕ НЕ УСТРУЧАВАЈУ ДА НАПАДНУ ЖЕНЕ...
...И ДЕЦУ!
НАПИТАК ЈЕ ЈОШ УКУСНИЈИ НЕГО ОБИЧНО!
ЗАСЛУЖИО ЈЕ ПЕТ ЗВЕЗДИЦА!
ФЕВАР ЋЕ ФИГУРНО БИТИ БЕФАН! ФРЕЋОМ, ЈОШ МИ ОФТАЈУ ДРУГИ ЛОГОРИ!
У ЛОГОРУ ПИЈЕМОРУМ...
ХВАЛА, АЛИ НА ФЛАМИЦУ, АКО ФМЕМ МОЛИТИ!
ГАДНО СУ ТЕ УДЕСИЛИ, ВИТЕЖЕ! УЗМИ, ОКРЕПИ СЕ МАЛО!
ЗНАШИ, ГАЛИ СУ КУКАВИЧКИ ПОБЕГЛИ ИЗ СЕЛА, ОСТАВЉАЈУЋИ ЖЕНЕ И ДЕЦУ!
ФАФВИМ ТАЧНО, ЦЕНТУРИОНЕ! ФРРК!
УЗБУНА!!! ГАЛИ НАС НАПАДАЈУ!!!
?!
УДРИТЕ ИХ, ДЕЦО МОЈА!
ОСТАВИТЕ ИХ МЕНИ!
НЕ ВРЕДИ СЕБИЧАН, ОБЕЛИКСЕ!

КРРААААК!
ПУФ!
ПУФ!
ПУФ?
РАСПОЛОЖЕЊЕ МИ СЕ ПОПРАВЉА, АСТЕРИКСЕ...
ВИДИШ, ТЕБИ НЕ ТРЕБА МНОГО!
КАКО СЕ ОСЕЋАТЕ, ЦЕНТУРИОНЕ?
ФАД И МЕНИ ТРЕБА ФЛАМКА!
ИСТО ЈЕ БИЛО И У ЛОГОРУ РАВАНДРУМ...
УЗБУНА! ГАЛИ НАС...
КРРРААААК!
УФ! ПУФ! ОВО ВЕЋ НЕМА СМИСЛА! ХУФ! ПУФ!
... И У ЛОГОРУ ПАДЕМИНАУМ... РИМЉАНИ СУ ПОТУЧЕНИ ДО НОГУ...
ГАЛИ СУ НАС ИЗНЕНАДИЛИ, ЦЕНТУРИОНЕ!
БУДАЛО! ДОНЕФИ МИ МОЈ ЛЕК... И ЈЕДНУ ФЛАМКУ!

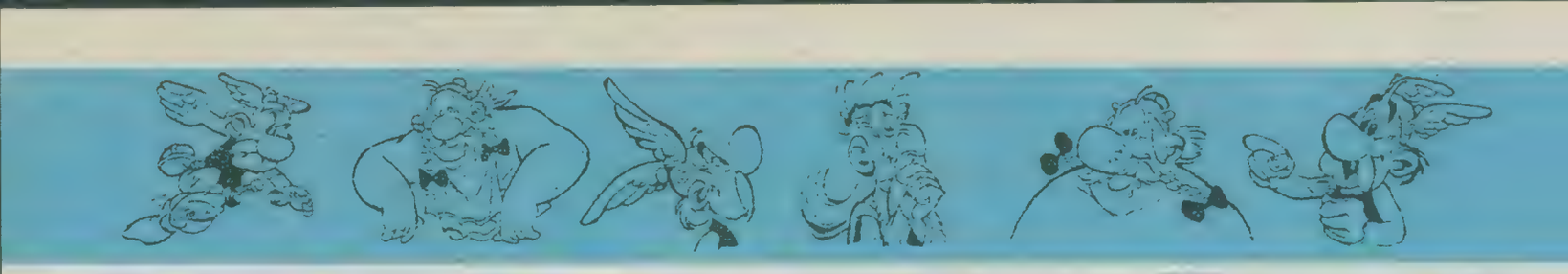

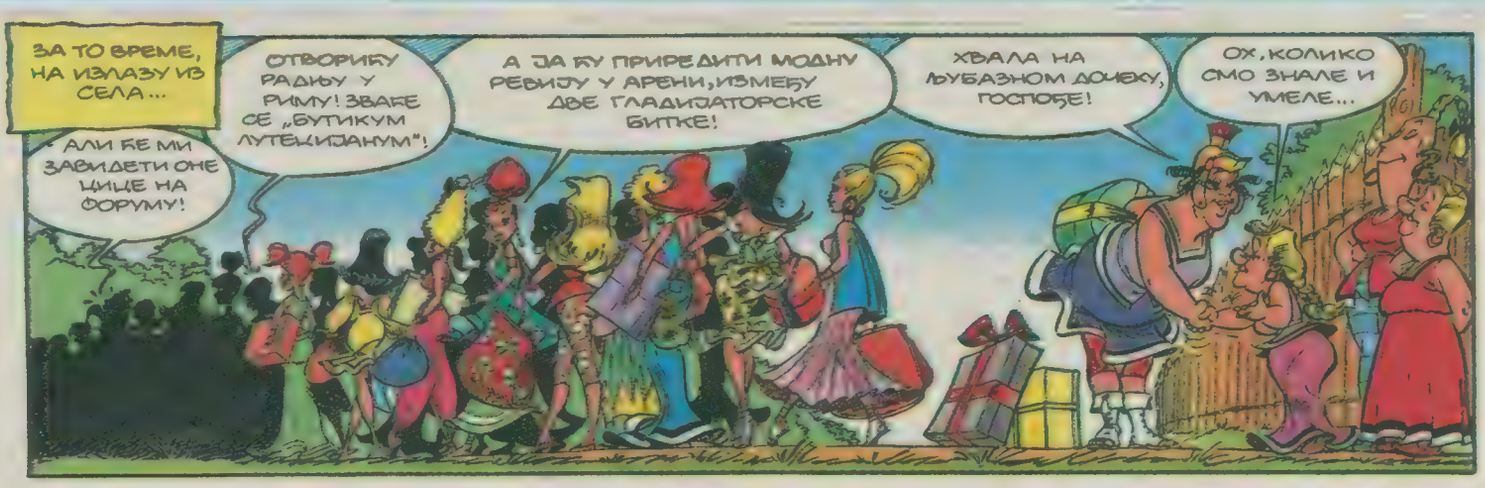
ЗА ТО ВРЕМЕ, НА ИЗЛАЗУ ИЗ СЕЛА...
ОТВОРИЋУ РАДЊУ У РИМУ! ЗВАЋЕ СЕ „БУТИКУМ ЛУТЕКИЈАНУМ"!
А ЈА ЋУ ПРИРЕДИТИ МОДНУ РЕВИЈУ У АРЕНИ, ИЗМЕЂУ ДВЕ ГЛАДИЈАТОРСКЕ БИТКЕ!
ХВАЛА НА ЉУБАЗНОМ ДОЧЕКУ, ГОСПОЂЕ!
ОХ, КОЛИКО СМО ЗНАЛЕ И УМЕЛЕ...
АЛИ ЋЕ МИ ЗАВИДЕТИ ОНЕ ЦИЦЕ НА ФОРУМУ!

КОНАЧНО САМ САМ И СЛОБОДАН! УСАВРШИЋУ СВОЈУ ЛИРСКУ ПОЕМУ!
ДОИНГ!
ДОИНГ!
ГРР
АИИИИИХООУОУОУУ
УУУ
РОМ!

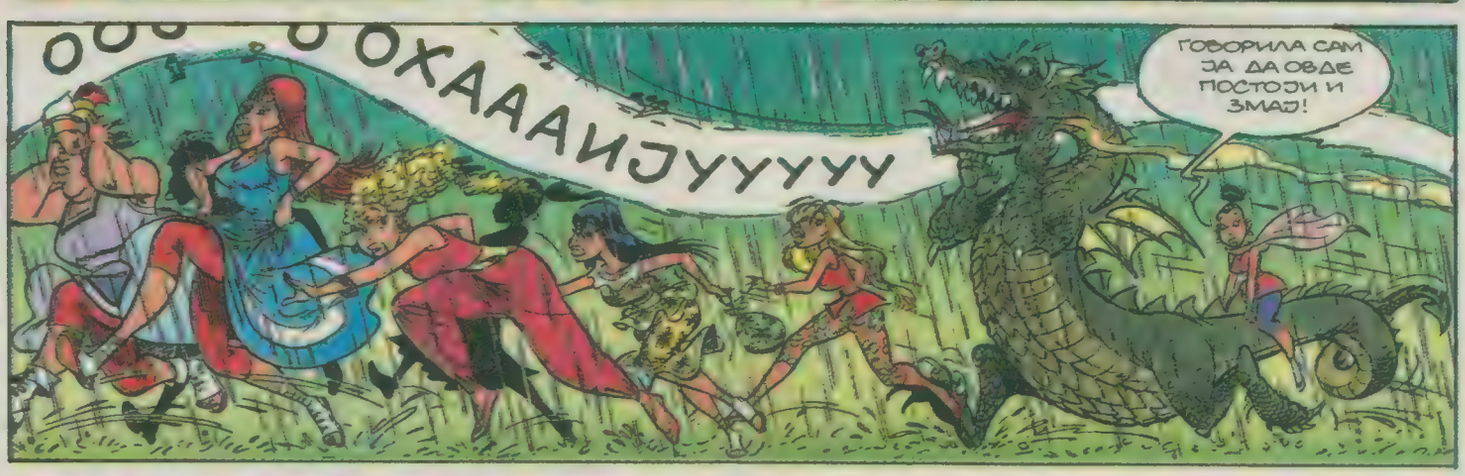
ОООООХААААИЈУУУУУ
ГОВОРИЛА САМ ЗА ДА ОВДЕ ПОСТОЈИ И ЗМАЈ!

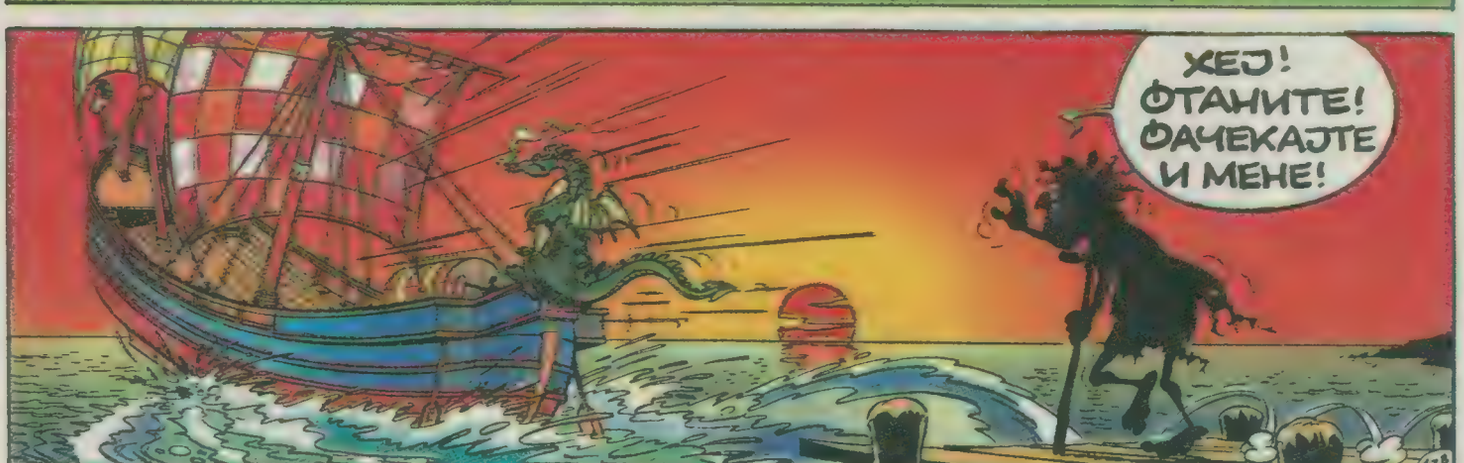
ХЕЈ! ФТАНИТЕ! ФАЧЕКАЈТЕ И МЕНЕ!

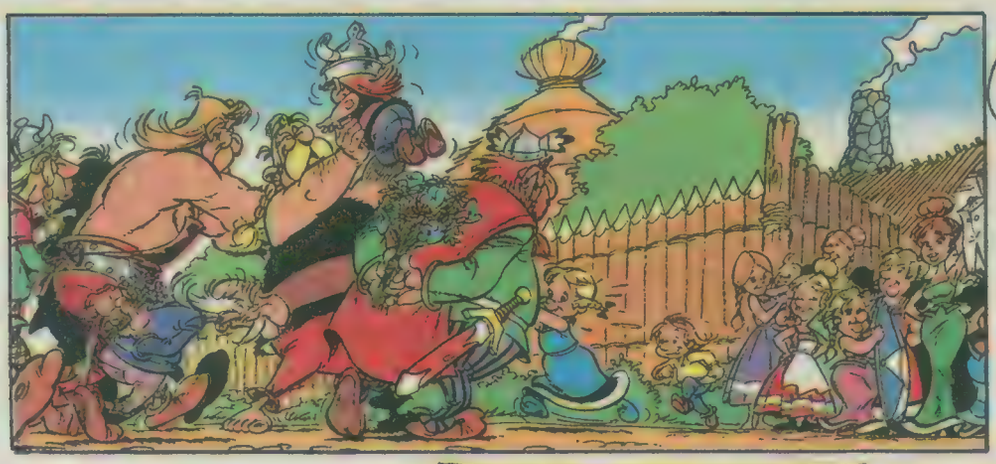

ЕВО, ЗЕЉКУ! ТЕБИ ШТИТ БОЉЕ ПРИСТОЈИ НЕГО МЕНИ!
МОЖЕШ ГА КОРИСТИТИ КАД ГОД ХОЋЕШ... СРЧУЛЕНЦЕ!

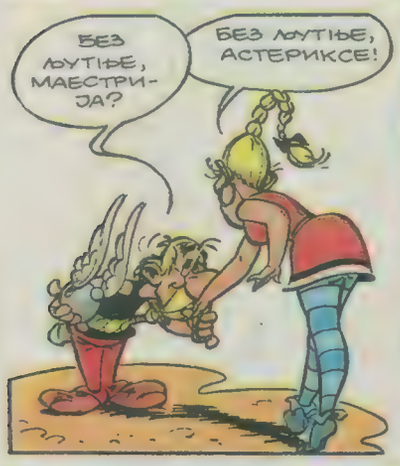
БЕЗ ЉУТЊЕ, МАЕСТРИЈА?
БЕЗ ЉУТЊЕ, АСТЕРИКСЕ!

СВЕ ЈЕ ДОБРО ШТО СЕ ДОБРО СВРШИ. ЧАК СЕ И У РИМУ СМЕЈУ... МАДА НЕ СВИ!
ЧУДНА НЕКА ВЕСЕЛОСТ У ГРАДУ, О ЦЕЗАРЕ!
БУТИ, ИДИОТЕ, И СПАКУЈУ МИ СТВАРИ! ИДЕМ НА СВОЈЕ СЕОСКО ИМАЊЕ!
ХА!ХА!ХА! ХИ!ХИ! ХИ!ХИ! ХУ!ХУ!ХУ! ХО! ХО!ХО! ХЕ!ХЕ! ХА!
44

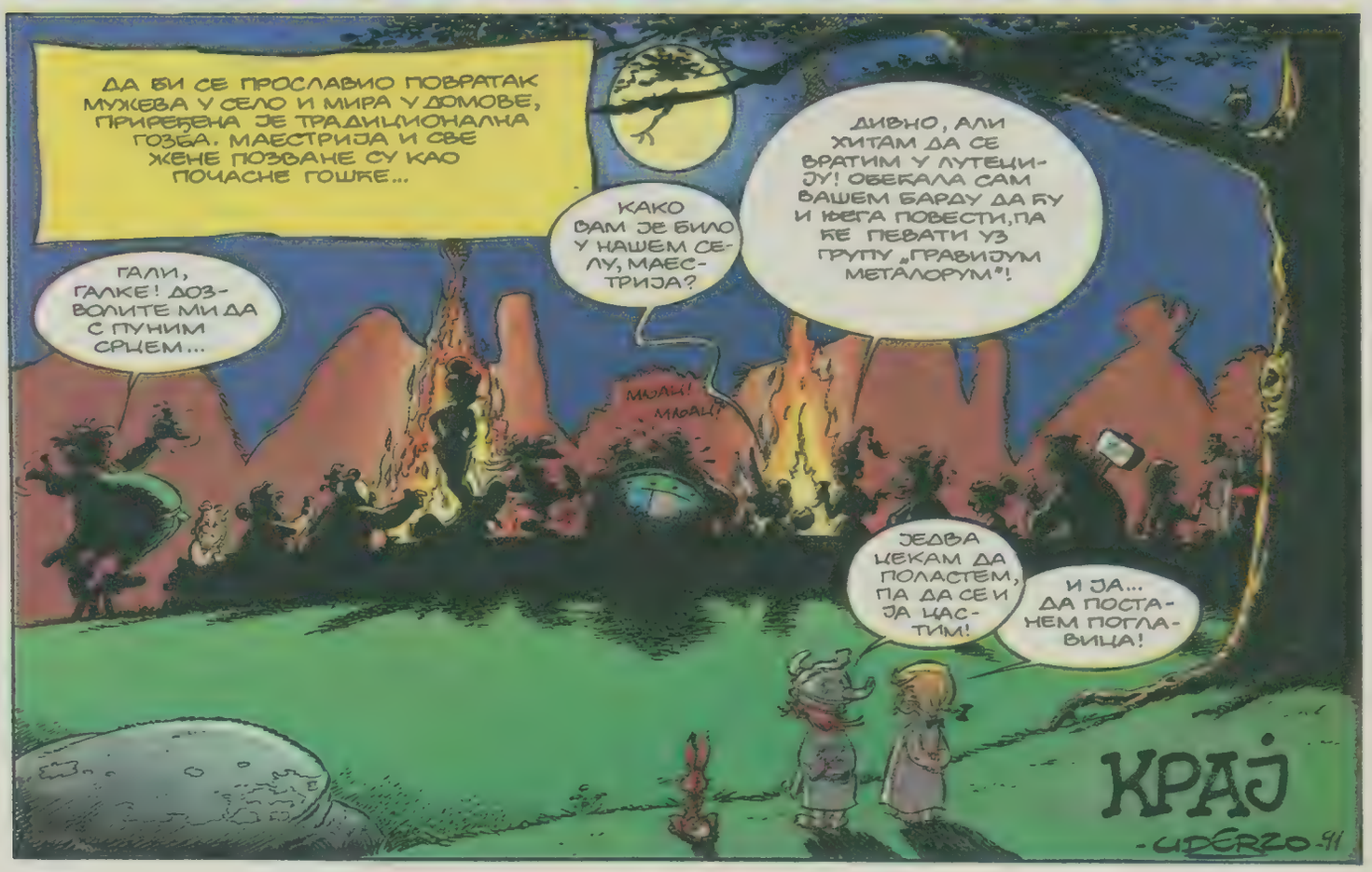
ДА БИ СЕ ПРОСЛАВИО ПОВРАТАК МУЖЕВА У СЕЛО И МИРА У ДОМОВЕ, ПРИРЕЂЕНА ЈЕ ТРАДИЦИОНАЛНА ГОЗБА. МАЕСТРИЈА И СВЕ ЖЕНЕ ПОЗВАНЕ СУ КАО ПОЧАСНЕ ГОШЋЕ...
ГАЛИ, ГАЛКЕ! ДОЗВОЛИТЕ МИ ДА С ПУНИМ СРЦЕМ...
КАКО ВАМ ЈЕ БИЛО У НАШЕМ СЕЛУ, МАЕСТРИЈА?
ДИВНО, АЛИ ХИТАМ ДА СЕ ВРАТИМ У ЛУТЕЦИЈУ! ОБЕЋАЛА САМ ВАШЕМ БАРДУ ДА ЋУ И ЊЕГА ПОВЕСТИ, ПА ЋЕ ПЕВАТИ УЗ ГРУПУ „ГРАВИЈУМ МЕТАЛОРУМ"!
МЈАУ! МЈАУ!
ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА ПОЛАСТЕМ, ПА ДА СЕ И ЈА ЧАСТИМ!
И ЈА... ДА ПОСТАНЕМ ПОГЛАВИЦА!
КРАЈ
-UDERZO-91

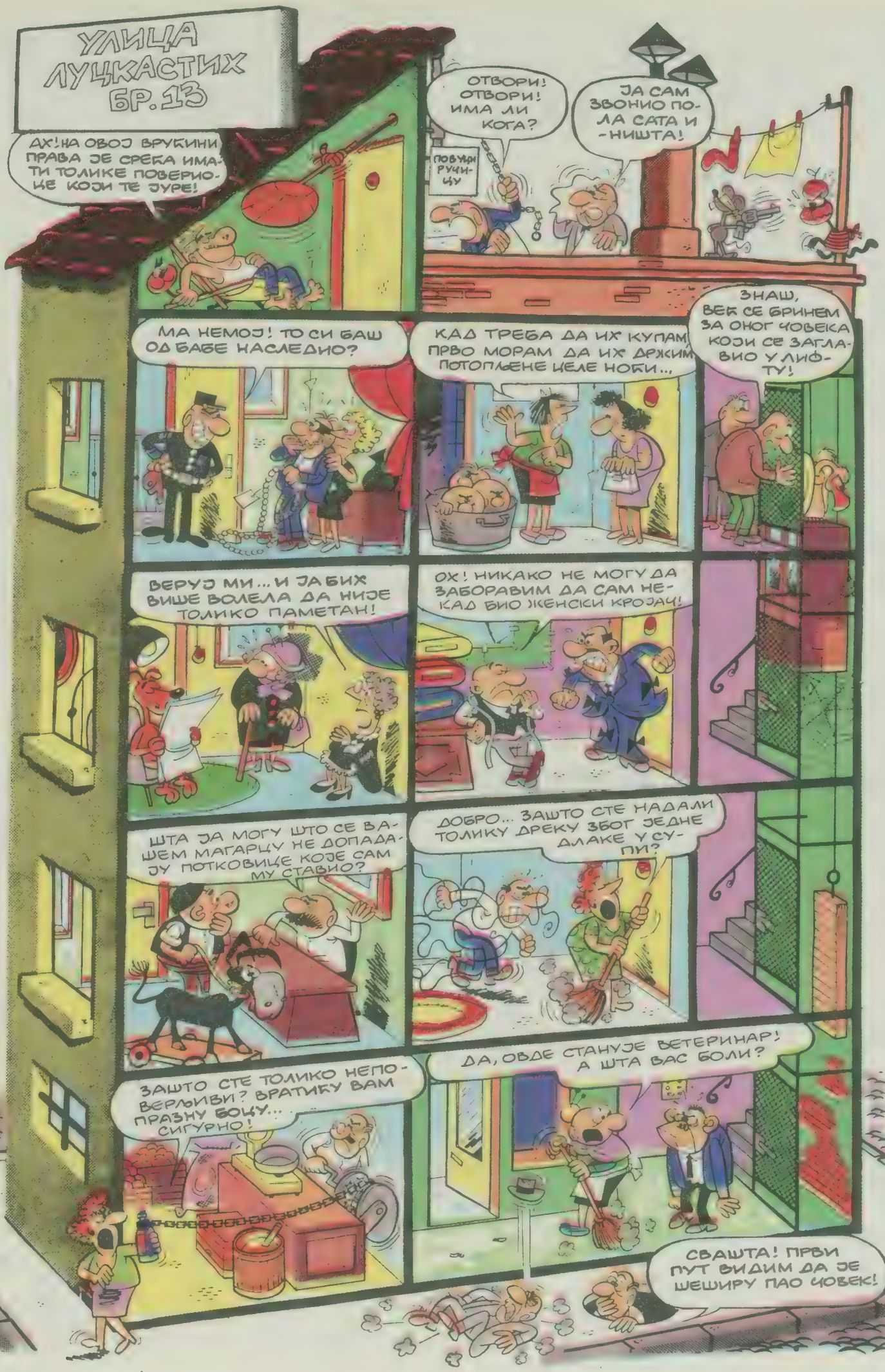
УЛИЦА ЛУЦКАСТИХ БР. 13
АХ! НА ОВОЈ ВРУКИНИ ПРАВА ЈЕ СРЕЋА ИМАТИ ТОЛИКЕ ПОВЕРИОЦЕ КОЈИ ТЕ ЈУРЕ!
ОТВОРИ! ОТВОРИ! ИМА ЛИ КОГА?
ПОВУЦИ РУЧИЦУ
ЈА САМ ЗВОНИО ПОЛА САТА И - НИШТА!
ЗНАШ, ВЕЋ СЕ БРИНЕМ ЗА ОНОГ ЧОВЕКА КОЈИ СЕ ЗАГЛАВИО У ЛИФТУ!
МА НЕМОЈ! ТО СИ БАШ ОД БАБЕ НАСЛЕДИО?
КАД ТРЕБА ДА ИХ КУПАМ, ПРВО МОРАМ ДА ИХ ДРЖИМ ПОТОПЉЕНЕ ЦЕЛЕ НОЋИ...
ВЕРУЈ МИ... И ЈА БИХ ВИШЕ ВОЛЕЛА ДА НИЈЕ ТОЛИКО ПАМЕТАН!
ОХ! НИКАКО НЕ МОГУ ДА ЗАБОРАВИМ ДА САМ НЕКАД БИО ЖЕНСКИ КРОЈАЧ!
ШТА ЈА МОГУ ШТО СЕ ВАШЕМ МАГАРЦУ НЕ ДОПАДАЈУ ПОТКОВИЦЕ КОЈЕ САМ МУ СТАВИО?
ДОБРО... ЗАШТО СТЕ НАДАЛИ ТОЛИКУ ДРЕКУ ЗБОГ ЈЕДНЕ ДЛАКЕ У СУПИ?
ЗАШТО СТЕ ТОЛИКО НЕПОВЕРЉИВИ? ВРАТИЋУ ВАМ ПРАЗНУ БОЦУ... СИГУРНО!
ДА, ОВДЕ СТАНУЈЕ ВЕТЕРИНАР! А ШТА ВАС БОЛИ?
СВАШТА! ПРВИ ПУТ ВИДИМ ДА ЈЕ ШЕШИРУ ПАО ЧОВЕК!

Како смо освајали свет

„РАГУЗА" ПРОТИВ МЕДУЗА

Опклада је пала после жестоке препирке. Млади Дубровчанин Никола Приморац тврдио је да вешт и храбар морнар може прећи Атлантик и у најобичнијем чамцу...

Из вечери у вече, у време када су зимски ветрови и буре држали у везу многобројне бродове у ливерпулској луци, у оближњем Поморском клубу морнари и капетани, често за истим столом, препричавали су догодовштине које су преживели. Или, још чешће, надограђивали приче које су чули из друге руке. И у доколици, али не само због ње, организовали и својеврсне кладионице.

У томе се посебно извештила групица домаћих бесposличара, од којих већина никада није видела ништа даље но што је могло да се види са било ког од ливерпулских докова. Успевали су да наивније, посебно оне који су први пут свратили у Поморски клуб, обрлате на причу и, као у шали, натерају их на опкладу. Сведоци су, по правилу, били кобајаги искусни капетани који су у тим тренуцима седели у другом крају сале. Стари морски вукови су избегавали њихово друштво с презрењем говорећи о њима као о најогавнијим медузама, и то оним копненим.

Једне вечери у Клуб је свратио и млад морнар који се представио као Никола Приморац, од Дубровника. Тих и насмешен, покушао је да се неприметно привуче групи која је водила жестоку расправу. Причало се о могућностима нових великих једрењака који ће тек сада почети да исписују праву географију морских простора. Малим бродовима је, наравно, заувек одзвонило.

У разговор се, сасвим неочекивано, умешао и дошљак тврдњом да није баш све тако:

– Све зависи од храбрости и вештине – рекао је док су му очи пламтеле неким чудним сјајем. – Ја бих океан могао прећи бродићем!

Није приметно да се тог тренутка неколицина такозваних „медуза" значајно згледала и игра је почела. Један од њих је с подсмехом добацио Дубровчанину да је као жутокљунац претерао, други је потврдио првог. Никола Приморац је поцрвенео и у први мах се загрцнуо од изненадног беса који су у њему изазвале тек упућене му речи.

– Нудим вам опкладу. Ићу прећи Атлантик бродићем него у најобичнијем чамцу, не дужем од четири метра. Одмах улажем хиљаду фунти. Ко прихвата, новац остављамо у овдашњој банци...

Ћутљиви Холанђанин

Вест да су „медузе" зграбиле нови плен, по свој прилици највећи досад, муњевито је обишла цео Ливерпул. Многи су се смејали, мада је било и оних који су сумњичаво одмахивали главом на нову ујдурму месних пробисвета говорећи да ће то луци донети лошу репутацију.

Никола Приморац није знао домаће прилике, нити је осећао да је увучен у паукову мрежу. Био је и те како поносан на себе и то из најмање два разлога: прво, показаће да је вешт и надасве храбар морнар и, друго, више нико никада неће смети да се подсмехне кад он нешто каже.

Одмах је прионуо на посао. Прво је сам направио скицу за свој чамац који ће се, то му је пало на ум истог тренутка кад је опклада онако драговољно прихваћена, звати „Град Дубровник" (City of Raguza). Нашао је и мајстора који се, мада не одобравајући предложену скицу, латио да је претвори у чамац за савлађивање Атлантика. А ваљало му је и пронаћи сапутника. Знао је, из искуства, да је за морнара најпогубнија самоћа.

И док је већ цела Енглеска брујала о авантури на коју се припремао морнар из далеког Дубровника, Никола Приморац је муку мучио како да нађе сапутника а дан поласка, одређен још оне вечери у Поморском клубу, неумољиво се приближавао: 2. јун 1870. Безуспешно је молио многе, нудио велике паре, чак целу опкладу. Нико није имао смелости да крене на пут неизвестан и на великим једрењацима.

Илустровао: Добросав Боб Живковић

Већ је одлучио да крене сам, кад се – недељу дана пре поласка – на доку где се љуљушкао „Град Дубровник" појавио морнар. Висок, коштуњав и поприлично ћутљив. Представио се као Јан Хајтер из Холандије и, не објашњавајући много, одмах кренуо да проверава чврстину грађе чамца и до тада прибављену опрему с провијантом за дуг боравак далеко од копна.

Другог јуна ујутро двојица морнара једва су се пробила кроз масу радозналог света. С муком су одбијали многобројне поклоне, првенствено у храни, које су им брижни људи донели. Поред самог чамца, с надмоћним осмехом, чекали су познаници из Поморског клуба, они који су и испровоцирали опкладу.

Продире вода

Дуго, све док из видокруга нису нестали обриси Ливерпула, одзвањали су узвици подршке и жеље да стигну тамо куд су наумили. Никола Приморац и Јан Хајтер су ћутке веслали у пару.

Прве невоље настале су већ трећег дана. Небо се натушти ло а вода, намрешкана, добила тамноплаву боју. Стиже олуја! Таласи су долазили са југоистока. Један већи од другог. Прекривши читаву површину чамца непромочивим платном, двојица морнара су вештим маневрима успевали да се одрже на таласима који су им понекад, заклањали и само небо. Пуних пет дана трајао је двобој људи са стихијом.

Сусрет са једним енглеским једрењаком, петнаестог дана пловидбе, дао им је нову снагу: уверили су се да су на правом путу. Одбили су предлог капетана да дан-два пређу на његову лађу и предахну. Није то исто. Опклада је гласила: преко океана без ичије помоћи.

Месец дана након поласка из ливерпулске луке, после жестоке буре, у „Дубровник" је почела да улази вода. Док је Приморац журно избацивао, Хајтер је покушавао да закрпи рупу на дну чамца. Да би смањили тежину, морали су да се ослободе многих потребних ствари, али и неколико килограма усољеног меса. На крају је у мору завршио и галон питке воде.

Ноћу су веслали управљајући се према звездама, а у подне, кад је сунце било најжешће, склањали се испод платна да предахну.

Имали су још неколико сусрета са бродовима на Атлантику, али су сваког пута одбијали помоћ. Једном, чак, и неопходну воду. Реч је реч, одговарао је Никола Приморац. Јан Хајтер је, по обичају, ћутао.

Веслали су већ више од два и по месеца и, по њиховим картама, знали да циљ није далеко. Али је, зато, снага била на измаку. Право у мозак ударао их је бол из раскрвављених дланова стално изложених сланој води.

И онда, у освит осмог септембра, копно па обриси града...

Тај миришљави дуван

У бостонској луци дочекала их је маса света јер је два дана раније брод „Ема Л. Рич" обавестио америчку јавност да се „Дубровник" приближава граду. Дочек је, писале су новине, био незабележан у америчкој историји, а Дубровчанин и Холанђанин неколико дана нису успевали нормално да ходају. Причали су да им земља стално бежи испод ногу. Пуна три месеца и шест дана ходали су водом.

Као хероји свог доба позвани су и у Њујорк. Свуда дочекивани с највећим могућим почастима, после месец дана су се и те како заморили. Никола Приморац је, тада, једино задовољство осећао кад је, у тренуцима предаха, удисао биљку коју је први пут видео а звали су је дуван.

Највећи шок изазвали су када су, пред групом новинара који их ни за тренутак нису остављали саме, изјавили да се у Ливерпул враћају – истим путем и на исти начин.

Испраћај је био још узбудљивији од дочека. А Никола Приморац и Јан Хајтер, сад већ као искусни атлантски вукови, али и уз помоћ лепог времена, успели су да од Бостона до Ливерпула стигну за само месец и по дана. Цео град их је дочекао у луци. Једино нико нигде није видео „медузе". Новац од опкладе је, по договору, био депонован у банци.

Следећег дана, по посебном гласнику, стигла је и честитка од краљице Викторије. Приспели су и многи скупоцени дарови непознатих људи. Никола Приморац је убрзо у ливерпулској луци отворио продавницу дувана. Јан Хајтер је отишао у своју Холандију а чамац „City of Raguza" нашао уточиште у градском музеју, на почасном месту. Све до Другог светског рата, када су немачке бомбе до темеља разориле музеј у Ливерпулу.

П. Милатовић

КАКТУСИ И РАЧУНАРИ

Компјутери су ушли у наш живот и учинили га лакшим: у конструкционим бироима, канцеларијама, на касама, у радионицама. И ови редови „Забавника" такође су сложени на компјутеру... Медаља, на жалост, има и друго лице: конфор је донео нове невоље које су све заједно добиле име „компјутерски синдром": они који раде с рачунарима често пате од главобоље, несанице, очи им сузе... По свој прилици тегобе изазива слабо зрачење компјутера...

Изгледа, међутим, да је нађен лек против компјутерске болести – прост, поуздан и ефикасан. Име му је кактус. Биолози тврде да је довољна саксијица с кактусом постављена крај екрана и штетно деловање компјутера ће се знатно смањити.

Остало је само да се сачекају резултати у нади да се у међувремену неће појавити „кактусов синдром".

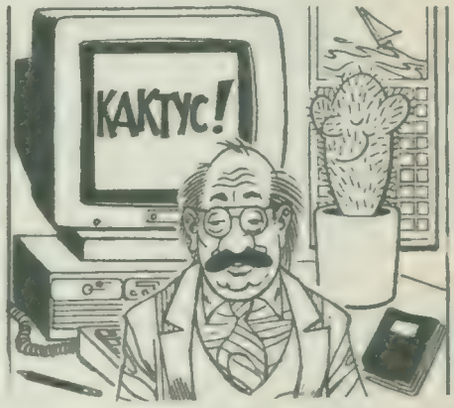

Унутрашњи НОН-СТОП

САЊАМ, ЗНАЧИ ПОСТОЈИМ!

У сну се смеје, говори, плаче, пева, хода... све чинимо и на јави. У чему су разлике? И зашто нам све то уопште треба?

Сви ми сањамо. Мада се многи људи не сећају својих снова, сви сањамо од три до пет пута у току ноћи тако да до краја живота у просеку проведемо шест година сањајући! Наши снови мењају се како старимо и како се мозак развија. У доби од четири или пет година снови више личе на пројекцију слика животиња. Са шест или седам година почињемо да сањамо догађаје и у нашим сновима се појављују људи. Мада изгледа чудно, ми сами скоро никад се не појављујемо у својим сновима, бар не док не напунимо осам година. У том периоду почињемо да сањамо онако како то одрасли чине и тада сами постајемо главна звезда својих снова.

Научници, заправо, не знају поуздано зашто сањамо. Неки кажу зато што наш мозак не престаје да ради ни током спавања, тако да одређен број ћелија мозга остаје укључен, док се остале одмарају. И када се ћелије мозга одговорне за вид и додир укључе, ми „видимо" и „осећамо" своје снове као да смо будни. На неки начин, наш мозак је нека врста нон-стоп биоскопа, али су филмови који се приказују управо сопствени снови.

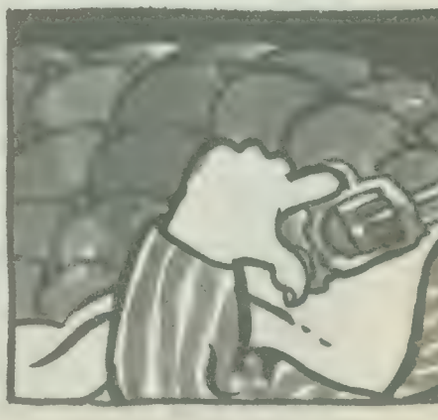

ЕЛЕКТРОНСКИ ПОЛИЦАЈАЦ

У центру Сингапура недавно се појавио Биро за информације у облику полицајца у природној величини. Робот, како и приличи, има на себи униформу са два реда дугмади изнад којих стоје одговарајући натписи: ресторани, музеји, биоскопи и позоришта, аеродроми... Треба само да притиснете дугме и добићете потпуно обавештење где можете видети најновији филм са Ким Бејсинџер, кад полеће ваш авион и слично. На горњем џепу униформе електронског водича смештене су четири дирке помоћу којих бирате језик на коме ћете добити информацију – енглески, јапански, кинески или малајски.

Туристи су одушевљени свезнајућим роботом.

НИ АВИОН, НИ БРОД

Совјетски авиоконструктори почели су да граде ново превозно средство названо екранолет, а радови се изводе у оквиру заједничке руско-сингапурске фирме „Аероконверсија фар-Ист".

Ускоро се очекује серијска производња малих теретних али и путничких екранолета за 30–40 људи, међутим, тврде конструктори, временом ове

Екранолет је невероватна комбинација авиона и брода, невероватна али срећна. Од првог је екранолет наследио брзину, а од другог могућност да прими велике терете и – комфор. Овај апарат, који лети на изузетно малој висини изнад воде, један и по до два пута је економичнији од авиона, мање зависи од ћуди времена, а може се истоваривати и на води и на копну.

летеће лађе по димензијама неће заостајати иза џиновских прекоокеанских бродова.

В. М.

Илустрово: Иванка Пуљевић

биоскоп

Неки научници тврде да су снови нека врста помоћи у решавању наших дневних невоља или суочавању са непријатним осећањима. Неке мисли којих се плашимо и покушавамо да их избегнемо током дана могу лако да се појаве у нашим сновима, и то онда када наш поспани мозак није у стању да их заустави. Лоше сањамо и када пуно једемо непосредно пре спавања или једемо нешто што нам не прија. Ноћне море може да изазове и висока температура, као и дуго неспавање.

За добар сан не препоручује се узимање велике количине слатке хране пре спавања јер нас она чини нервозним. Треба појести комад сира или тврдо кувано јаје или попити чашу млека. Склопите затим очи и... надајте се лепим сновима!

ДА ЛИ ЖИВОТИЊЕ САЊАЈУ?

Ако сте некада посматрали пса како спава, вероватно сте видели да покреће ноге као да је у трку. Да ли то пас сања како јури зечеве или трчи за колима?

Нико нема поуздан одговор на ово питање, али научници су открили да готово сви сисари и птице изгледа сањају. Једини сисар који не сања је мравојед. Животиње проведу различито време сањајући, у зависности колико дуго њихова врста живи. Слонови живе у просеку дуго, па тако и сањају свака два сата. Бели пољски миш има краћи животни век па сања сваких три до четири минута. Људи сањају отприлике сваких сат и по.

Илустрово: Ристић Ђирић

ХОДАЊЕ У СНУ ИЛИ ШТА СЕ КРИЈЕ ИЗА НОЋНИХ ШЕТЊИ

Деветогодишња Јелена бринула је због часова роњења и баш се спремала да скочи у базен када ју је мајка спречила у томе. Зашто? „Ходала сам у сну" смеје се Јелена „и мама ме је нашла како стојим на ивици кревета спремна да скочим". Шта се дешава са тим сненим шетачима? Они, у ствари, не сањају јер сањамо у фази док су мождане ћелије задужене за кретање искључене. Ходање у сну јавља се у дубљој фази сна када се, из неких разлога, те исте ћелије изненада укључе. Већина оних који ходају у сну су деца, која у пубертету углавном и изгубе ту навику. Шетачи најчешће прошетају до фрижидера или почну да се облаче као да се спремају за полазак у школу.

Шта треба радити са овим ноћним шетачима. Не треба их будити већ их, једноставно, поново одвести до кревета. Најчешће ће опет заспати дубоким сном, а већ следећег јутра ничега се неће сећати.

С. П.

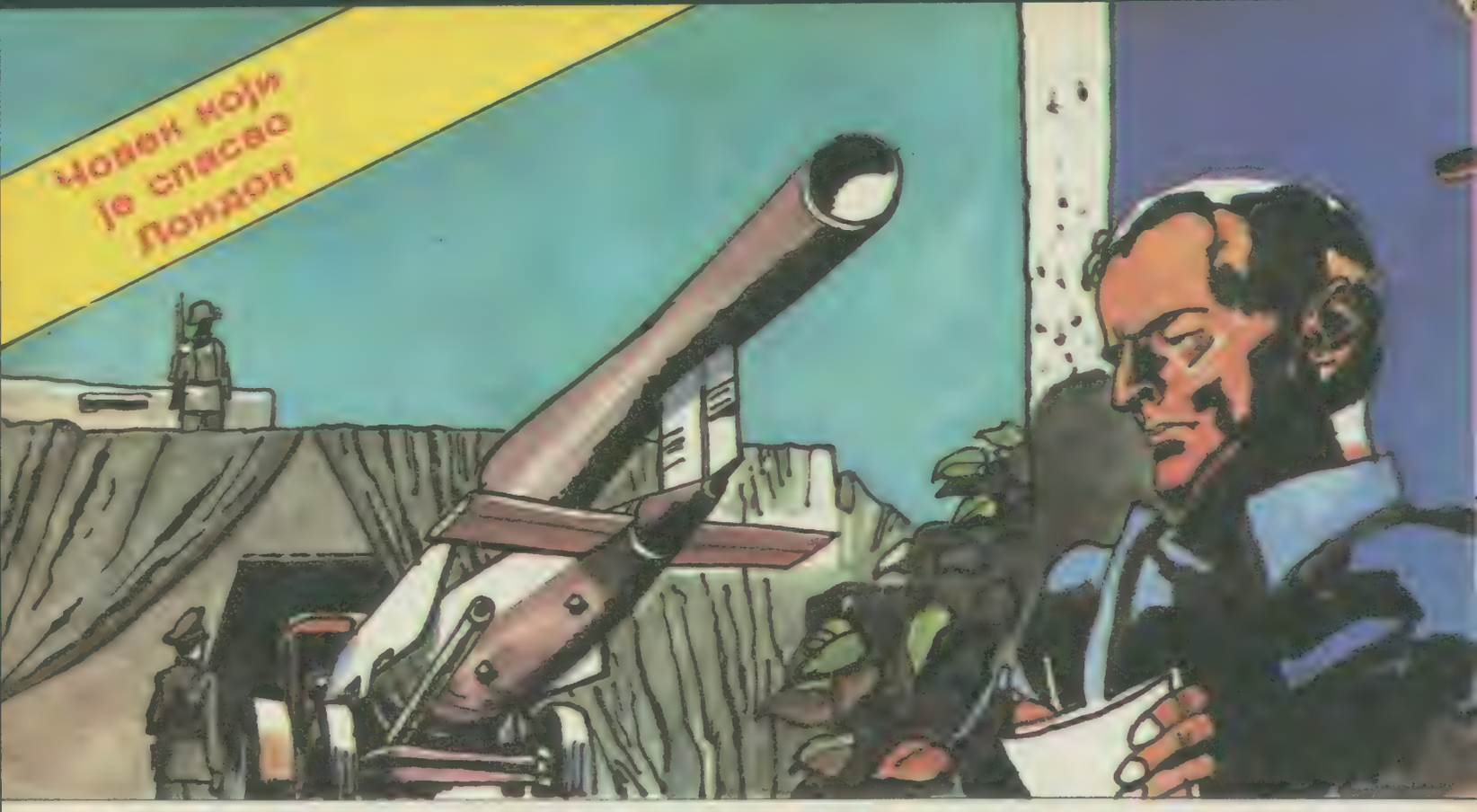

ПАКЕТ ПРИМЉЕН, ЧЕСТИТАМО!

Када се завршио Други светски рат, британски генерал Брајан Херок је изјавио: – Нико не може да сумња да је Мишел Холард заслужио највише одликовање за храброст

Човек се звао Мишел Холард, био је француски држављанин, по занимању инжењер. Било је очигледно да настоји кришом да се домогне Швајцарске. Није му то било први пут, међутим, сада је по сваку цену морао да пређе границу јер је у ранцу, међу кромпирима, носио изузетно важна документа.

Немци су држали под окупацијом Француску, али су поштовали неутралност Швајцарске. Ипак, нису се устезали да пуцају за бегунцима на швајцарску страну. То се овога пута догодило и Мишелу Холарду. Када је претрчао пропланак и нашао се на тлу Швајцарске, банула је немачка патрола и осула паљбу. Бацио се на земљу. Изнад његове главе звиждали су меци јер су граничари са швајцарске карауле узвратили Немцима истом мером. Немци су се повукли, а Холард одахнуо.

Био је почетак октобра 1943. године.

Мрежа за акције

Још од првих дана немачке окупације Мишел Холард је почео да се бави шпијунажом. Понет патриотизмом радио је искључиво на своју руку. Информације је преносио поверљивом човеку британске обавештајне службе који је живео под лажним именом у Швајцарској, а овај их даље достављао Лондону.

Само до октобра 1943. Холард је прешао француско-швајцарску границу 49 пута. Тајној вези предао је податке о положају немачких аеродрома у Француској, о обалским батеријама, о скривеној подморничкој бази у Булоњи, о датумима покрета немачких дивизија... Британци су му били неизмерно захвални, никада до тада није погрешио.

Холард је, иначе, живео у Паризу. Кад су Немци ушли у Париз и он одлучио да се посвети шпијунажи, нашао је друго радно место. Запослио се као пословни агент једне фабрике која је производила аутомобиле са погоном на ћумур. Наравно, учинио је то намерно јер се ћумур правио од дрвета, а квалитетно дрво могло је да се нађе само у близини швајцарске границе. Тако је могао да се креће у граничном појасу а да при том не буде сумњив.

Много теже, међутим, било је докопати се поверљивих војних података, нарочито приближити се војним објектима. То Холард није могао сам. Опрезно је склапао познанства са људима којима је све то на овај или онај начин било доступно – са железничарима, возачима камиона, пословођама бифеа и ресторана у које су залазили Немци. После непуну годину дана група која је достављала податке Мишелу Холарду нарасла је на 160 особа. Називала се „мрежа за акције". Повремено је проваљивана те је током рата стрељано око двадесет Холардових помагача.

Први траг у Руану

Августа 1943. Холард је заронио у тајну немачког новог оружја по чему ће касније постати познат као „човек који је спасао Лондон". Одиста, био је то један од највећих, ако не и највећи шпијунски подвиг Другог светског рата.

Наиме, немачки научници конструисали су лансирну ракету V-1, касније и ракету V-2. Од ове друге није било превелике користи, јер је имала

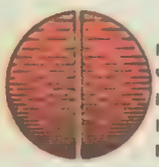

нижи човек стар око четрдесет пет година, обучен за лако кретање планинским крајем, шуњао се кроз шуму према граници која је раздвајала Француску од Швајцарске. На рамену је носио ранац пун кромпира, а у руци секиру. Свуда наоколо вребале су начуљене уши немачких патрола и „мртвих" стража.

Илустровао: Брана Јовановић

непремостиве конструкционе мане. Ракета са ознаком V-1, међутим, била је за то време страшно убојито оружје. Упућивана са земље и велике даљине уништавала је сваки циљ који се не креће. Хитлер је наумио да Лондон ракетама сравни са земљом. Наредио је да се произведе 50 хиљада ракета V-1, односно по пет хиљада сваког месеца.

Требало је да ракете право из монтажних хала стижу на лансирне рампе, одакле ће их усмеравати на Лондон. Место производње и положај лансирних рампи чувани су зато као највећа тајна.

На први траг о томе Холард је наишао у Руану. Службеник на железничкој станици, иначе његов сарадник, скренуо му је пажњу да Немци доносе и провозе велике количине цемента.

Обучен у свештеничку мантију, Холард се следећег дана јавио Бироу за запошљавање у Руану. Објаснио је да представља религиозну организацију која се бави пружањем утеха радницима. Послали су га у место Офе, тридесетак километара од Руана, где се налази „неко" градилиште. Вративши се код пријатеља који му је пружио коначиште пресвукао се у плаво радничко одело и пожурио у Офе.

Градилиште је једва нашао. Налазило се на пропланку. Радници, углавном Холанђани и Пољаци, наливали су цемент. Холард се готово пришуњао, прихватио се најближих колица и укључио у посао. Оно мало радника који су знали француски рекли су му да подижу гараже.

Крстарење северном Француском

Прво што је Холард приметио била је дугачка бетонска писта. Користећи се компасом који је носио у џепу, открио је да је писта усмерена у правцу Лондона. Следећи податак да се ради у три смене још више је повећао његово подозрење. Опрезно се удаљио са градилишта и вратио у Руан. Радио-везом је обавестио Лондон о ономе што је открио.

У Лондону су Холардово обавештење повезали са већ добијеним подацима од својих шпијуна да Немци у месту Пенеминде граде „авионе без пилота". Обавештени су председник британске владе Винстон Черчил и заповедник савезничких снага у Европи генерал Двајт Ајзенхауер.

Британци су више него озбиљно схватили пристигле податке. Било им је јасно да се спрема нешто велико и значајно. Холард је обавештен да се посвети само мистериозној градњи. Сада је и њему било јасно да је набасао на нешто крупно.

Са пет сарадника и лажним документима почео је да крстари северном Француском. Превозно средство био им је бицикл.

Група је испитивала општину по општину. До почетка октобра Холард и његови сарадници открили су у појасу дугом 300 а широком 50 километара око стотинак тајанствених објеката.

А онда се умешала и срећа. Једног дана Холард је разговарао са неким својим сарадником који му је препоручио да се нађе са младићем по имену Роберт, ватреним патриотом који жели да се укључи у шпијунажу. Младић је оставио добар утисак на Холарда и овај га је запослио на једном аеродрому. Роберт се упознао са извесним Андреом који је радио на немачком градилишту у Буа Каре, а затим му открио да се бави шпијунажом и замолио да јави ако сазна нешто занимљиво. Убрзо је Андре донео Роберту копије неког плана који му је прошао кроз руке. Истовремено, упозорио је да је то последње што чини за пријатељство јер је Немцима дао изјаву да мора да ћути о свему што види на градилиштима. Глава му је висила о концу и није желео да ризикује.

Холард ни по коју цену није хтео да изгуби тако важног човека. Притиснуо га је уза зид.

– Андре, ако не прибавиш цртеж општег плана, пријавићу те и за ово мало издаје? Ти знаш какви су Немци!

Андре је у Холардовим очима видео суровост, али није знао како да удовољи његовом захтеву. Једноставно, немачки инжењер који је једини поседовао планове целог градилишта стално их је носио у унутрашњем џепу сакоа који је скидао једино када одлази у тоалет.

Читаву недељу Андре је вребао прилику. Најзад је успео: немачки инжењер дуже се задржао у тоалету, што је Андреу било довољно да прецрта план.

Ухапшен због туђе грешке

Крајем недеље Андре је добио од Холарда лек који изазива стомачне тегобе. Немачки лекар на градилишту није могао да помогне. Не знајући о чему се ради, „препоручио" је младом Андреу да иде у Париз и да тамо затражи медицинску помоћ. Добивши пропусницу, Андре је напустио градилиште.

У Паризу су се Холард и Андре напрегли да цртеж плана претворе у „видљив објекат". Упоређивањем са деловима плана прибављеним на осталим градилиштима, указали су се обриси базе V-1.

Откриће је било изванредно. Сакупивши све папире, Холард их је сакрио међу кромпире у ранцу и почетком октобра 1943. кренуо у Швајцарску. Тиме и почиње наша прича.

Било је много лакше вратити се у Француску. После неколико недеља Холард је добио поруку из Лондона: „Пакет примљен, честитамо".

На жалост, само неколико месеци касније Мишел Холард је, само због грешке свог сарадника, ухапшен. Немци су га подвргли страховитом мучењу. Ништа није одао. Како није било доказа, Немци га нису стрељали већ су га послали у логор Нојенгам. Ослобођење је дочекао крајње исцрпљен. Лекарима је требало месец и по дана да га поставе на ноге. Британско ратно ваздухопловство послало је по њега авион.

Добио је највише британско одликовање које може да се додели једном странцу. Сер Брајан Херок, командант Тридесетог корпуса британске армије, изјавио је: „Нико не може сумњати у то да је Холард заслужио највише одликовање за храброст, био је у правом смислу речи човек који је спасао Лондон!"

* * *

Уместо предвиђених 50.000, Хитлер је успео да на британску престоницу лансира само 2.500 ракета V-1. После Холардовог открића савезнички извиђачки авиони успели су да сниме а бомбардери да разоре или тешко оштете 73 лансирне рампе V--1. И то за само месец дана.

Због свог подвига Холард није добио ни кућу ни повластице. Напротив, после рата радио је као обласни инспектор продаје једног предузећа за производњу електричних апарата. Ту је дочекао пензију.

Миленко Тодоровић

„U2"

НОВИ АЛБУМ, СТАРА ГРУПА

Први разговори поводом нове плоче почели су још 1989. године када је Данијел Ланој, копродуцент последња два студијска албума групе, предложио гитаристи Еџу да размисле о још једној плочи коју би заједно урадили. И, септембра 1989. шеста студијска плоча почела је да добија прве обрисе док су били на турнеји по Аустралији. Током звучних проба почели су да свирају нове теме постепено их обликујући у песме. Тако снимљене импровизације касније су преслушавали и издвојили скице за око 30 песама. До нове плоче долазило се поступно јер успех који су током 1987. остварили албумом „The Joshua Tree" омогућио им је материјалну сигурност и радили су потпуно опуштено. Могли су да импровизују са дуплим албумом „Rattle And Hum" на коме се смењују студијски и концертни снимци. Укључили су се у комплетирање плоча посвећених Колу Портеру и Вудију Гатрију, Еџ је написао музику за позоришну представу „Паклена поморанџа", Боно је наступао са Бобом Диленом а Лари Мулен написао химну за ирску фудбалску репрезентацију. У сваком случају, изменили су се.

Шарени трабант

– Они су сазрели – каже Ланој. – Слушали су више плоча но раније, претрпели неке друге утицаје и не желе да говоре исте ствари које су већ рекли 1986. године. Сада су хтели да се забављају са ритмом, чак и да укључе мало тренутно популарне денс музике. Током рада њих је занимало како осећам оно што снимамо јер ја умем да им кажем када ритам, емоције и текст звуче добро. Трудим се да их навикнем да што мање свирају али ту је најважније моје осећање.

Плоча је снимана на различитим местима да би се постигао објективан однос према урађеном материјалу. Већи део је урађен у Даблину јер су тамо постигли до сада најбоље резултате. Изнајмили су кућу на обали мора и полако срећивали снимљени материјал, а затим отишли у Берлин и у „Ханса" студију (у коме је Дејвид Боуви снимио свој чувени албум „Low") дорадили део материјала.

У Берлину су се нашли у време када је рушен зид, прешли у источни Берлин и сместили се у луксузну резиденцију у којој је одседао совјетски премијер Леонид Брежњев. У кући су затекли огромну стерео линију и на њој су преслушавали све што су до тада снимили покушавајући да без нервозе изаберу најбоље делове песама. Али, како се рад на плочи одужио, у помоћ су позвали Брајана Иноа који их је поново покренуо.

Некако у то време део трака са њиховим пробама и скицама за песме нестао је из „Ханса" студија и појавила су се два бутлег албума „Силвер" и „Голд", оба пот-

писана са „New U2". После интервенције Скотланд јарда плоче су повучене све до прошлог августа када су се на необјашњив начин поново појавиле у Немачкој и Енглеској. Срећом по групу и на несрећу купаца на тим снимцима заиста је било мало материјала вредног за објављивање.

После миксовања материјала у Даблину албум је био спреман за објављивање. Требало је да се зове „69" или, мање провокативно, „68. And I'll Owe You One". Али, Боно је под утицајем боравка у Немачкој одлучио да се плоча назове „Achtung Baby", чак је и цела пропагандна кампања била у источнонемачком стилу. Пол Мекгарви, шеф маркетинг-

Тачно 18. новембра прошле године објављен је нови албум групе „U2" под називом „Achtung, Baby". Плочи је претходио сингл са песмом „Fly" која се исте недеље чим је изашла нашла на првом месту топ листе. Публика је, очигледно, с нестрпљењем дочекала нове песме

шке службе дискографске куће за коју „U2" раде, купио је седам аутомобила „трабант" који су шарено офарбани и за потребе промоције крстарили Лондоном изазивајући очекивану пажњу.

– Чланови групе били су одушевљени овим колима док су снимали у Берлину – каже Мекгарви – и зато се ауто појављује на плакатима, омоту, а и сам назив плоче делује као пропагандни слоган.

Међу највећима

По цртежу на омоту плоче мало ко је могао да предвиди какву су музику „U2" спремили овог пута. Њихов први сингл са песмом „Fly" не разликује се много од песама које су раније снимали, само је Бонов глас мало мутније постављен и упркос томе што песма по квалитету не одскаче од њиховог просека, у старту је забележила одличан тираж. Можда је томе допринело и то што је објављено да ће сингл бити повучен из продаје на дан објављивања албума.

Углавном, већина критичара тврди да је ова плоча најбоља у каријери групе. Јак звук, нешто агресивнији него на претходним албумима, горки текстови, поготово у песми „End Of The World", заиста дају слику велике групе у зрелој фази. Досадне, и даље им се у текстовима провлаче банални, истрошени изрази као што су стихови „твоје срце циганке" или „твоји пољупци са укусом слане воде", али то је очигледно постао њихов манир. Занемарујући те пропусте, на које је њихова публика већ навикла, опет су направили плочу која ће их учврстити на трону једне од највећих група овог времена, што ће несумњиво потврдити и следећа светска турнеја.

МУЗИЧКА ПОШТА

Здраво,
Молим те да објавиш називе свих албума групе „Pet Shop Boys" и да ми кажеш где у Београду да набавим њихове прве две-три плоче.

Гоца

Први албум под називом „Please" објавили су априла 1986. године. Следе „It's A Sin" (1987), „Introspective" (макси сингл са шест песама објављен 1988), „Behavior" (1990) и „Discography" (1991). А што се тиче њихових првих албума, у продавницама их више нема.

ЉУБАВНА ВИЗИЈА

Понашао си се као да сам
твоја слатка судбина
водио ме кроз пустош
до оног који је на мене чекао
тако дуго је трајало
и даље сам веровала
да ће ме онај кога требам некако пронаћи

Имала сам љубавну визију
то је било све што си ми дао
Молила сам ноћима
била усамљена
патила одвојена
носила своју тугу
морала сам да будем јака
зато сам веровала
а сада знам да сам успела
и пронашла место
Остварила сам сан
и угледала
љубав која је дошла
осећам се тако живом
захвална сам јер сам примила
одговор који ми је небо послало
Понашао си се као да сам
слатка судбина
и вечно ћу бити захвална
држећи те близу уз себе
Молила сам ноћима
тако верно
знајући да ће ме онај кога требам
некако пронаћи
Имала сам љубавну визију
и то је било све што си ми дао
Имала сам љубавну визију
и онда си се ти појавио

Treated me kind
sweet destiny
carried me through desperation
to the one that was waiting for me
it took so long
still I believed
somehow the one that that I needed
would find me eventually
I had a vision of love
and it was all that you've given to me
Prayed throught the nights
felt so alone
suffered from alienation
carried the weight on my own
had to be strong
so I believed
and now I know I've succeeded
in finding the place I conceived
I've realized a dream
and I visualized
the love that came to be
feel so alive
I'm so thankful that I've received
the answer that heaven has sent down to me
You treated me kind
sweet destiny
and I'll be eternally grateful
holding you so close to me
.prayed through the nights
so faithfully
knowing the one that I needed
would find me eventually
I had a vision of love
and it was all that you've given to me
I had a vision of love
and it was all that you turned out to be

Текст и музика: Мараја Кери и Бен Маргулис
Изводи: Мараја Кери

Мајк Ресник

БЛАЈБЕРМАНО

Кад се, те среде ујутро пробудио, Блајберман је приметио да више нема душу.

– Није могуће – мрмљао је изненађен, осврћући се око себе. – Сигуран сам да сам је имао кад сам синоћ пошао у кревет.

Гледао је по свим угловима спаваће собе, претурао по плакару, тражио у својој радној соби, завиривао чак и у кухињу, сетивши се да је око поноћи устао да направи сендвич с бутером од кикирикија. Од душе ни трага.

Питао је своју супругу, али она је одмахивала главом. Зна само да је пре два дана уредно враћена с прања и да мора бити ту негде.

– Видећеш да ће, пре или касније, искрснути – тешила га је, нимало забринута.

– Пре или касније? Али, мени је потребна одмах – бунио се Блајберман. – Ја сам књижевник и како могу да стварам без душе?

Боже мој! – одвратила је она весело. – Одувек сам претпостављала да неки од наших најпознатијих писаца, бар од оних које знам, немају душу, па опет пишу, и то врло успешно. Њима, изгледа, уопште није

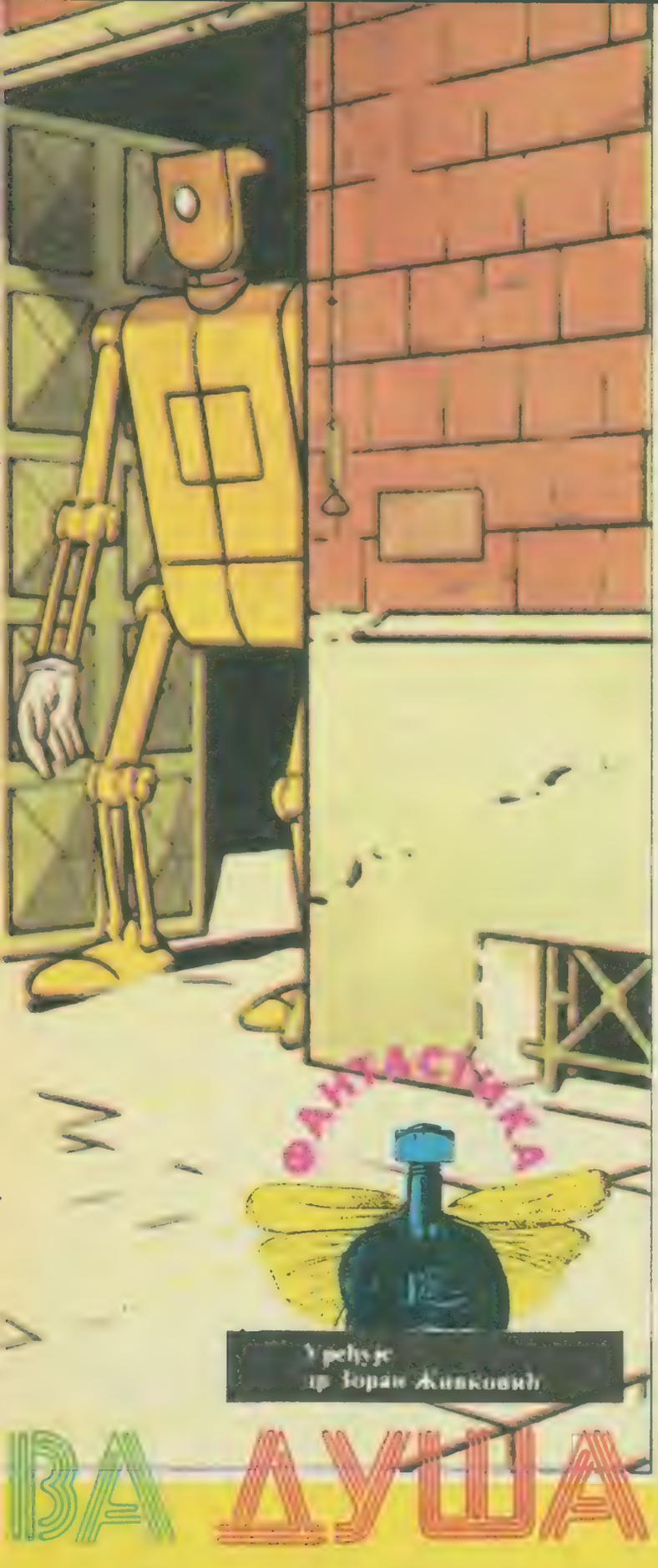

ВА ДУША

потребна.

– Али мени јесте! – рекао је он љутито. – Разумем да се човек може закратко одвојити од ње, кад иде под туш, на пример, или кад чепрка по башти, али ја свакако морам да је имам кад седнем за писаћи сто.

И наставио је да је тражи. Попео се на таван и стао да превртe прашњаве дрангулије, накупљене тамо у току деценија. Узео је јаку батеријску лампу и сишао у подрум, закрчен старим столицама, отоманом и другим стварима за које се одавно спремао да их поклони неком добротворном друштву.

Онда је сео и размислио где је све био претходног дана. Најпре је телефонирао власнику ресторана у коме је ручао са својим агентом и питао да ли ју је можда заборавио, али одговор је био не. Бар је они нису нашли. Звао је и друге, без успеха. У подне је морао да се помири с мишљу да ју је заборавио на неком месту кога није могао да се сети.

– Шта да радим? – жалио се жени. – Без ње не могу. Ја нисам писац бестселера и немам никакве привилегије код издавача. Морам да поштујем рокове за предају рукописа. Један једини дан без писања за мене је сувише скуп луксуз.

– Како би било да објавимо оглас у новинама? – предложила је госпођа Блајберман. – Да понудимо награду поштеном налазачу?

Није био одушевљен.

– Па да сви сазнају да сам остао без душе. Не, не. Боље је да се обратимо полицији. Она има искуства у трагању за изгубљеним личностима и стварима, па и за изгубљеним душама. Уз то су и дискретни, што је мени посебно важно.

Упутио се ка вратима радне собе. На прагу се окренуо и уздахнуо.

– У међувремену, морам да се помирим с тим да ћу неко време радити без ње. Видећемо како ће ићи.

Затворио је врата за собом и сео за сто. Жена је ослушкивала. Обрадовала се када је ускоро зачула куцање писаће машине.

А он је био срећан. Идеје су надолазиле. Неке није могао да препозна као сасвим своје, али их је прихватао. Личности су искрсавале у правом тренутку и он је једва стизао да их стави на хартију. Изненадило га је како је лако испунио своју дневну норму у броју откуцаних страница, мада је имао утисак да ту нешто недостаје, неки детаљ који је сигурно имао неке везе са његовом изгубљеном душом.

Прегледајући оно што је тога дана урадио, закључио је да је техника коју је изградио у току своје књижевне каријере имала доста недостатака, па је изменио понешто овде, понешто тамо, унео мало ватромета, мало еротике (да задиви читаоце), мало, сасвим мало песимизма, мало еротике (да би критичарима бацио прашину у очи), и на крају је одлучио да крајњи резултат покаже својој жени.

– Не допада ми се – рекла је госпођа Блајберман.

– Мени изгледа прилично добро – одвратио је он нервозно.

– Прилично добро? Ти раније ниси био задовољан нечим „прилично добрим".

Блајберман је слегнуо раменима.

– Има ту стила – рекао је. – Можда нико неће приметити да нешто недостаје.

■

Заиста, нико то није приметио. Блајбермановом агенту се допадало, публици такође, а што је најважније – допадало се његовом издавачу. На Блајберманов рачун у банци стигла је позамашна сума и он је наставио да пише.

– А твоја душа? – питала га је жена.

– Ах, да. Питај полицију да ли је још тражи. Но, без обзира на то, морамо јести, што значи да морам радити, с душом или без ње. Уосталом, ни техника писања није за потцењивање.

Његове три следеће књиге донеле су му још веће хонораре и похвале критичара. Већ је створио свој имиџ: добар козер, монден, са извесном сенком туге својствене људима који су дуго трпели због своје уметности. Мада му је душа још недостајала, морао је признати да ситуација у којој се нашао није уопште непријатна.

– Сад смо богати људи – рекла му је једног дана госпођа Блајберман. – Зашто не бисмо отишли на одмор? Видећеш да ће у међувремену полиција наћи твоју душу. Ако је и не нађе, можда ћеш моћи да набавиш нову. Чула сам да у Хонгконгу могу да је направе по мери за само три дана.

– Не причај којешта – рекао је он љутито. – Да се одмарам сада када ми је кренуло? Ти иди ако хоћеш, не замерам ти.

Пустио је брадицу, а кад му је објављена следећа књига, почео је да носи и перику. Почео је да посећује гимнастичку салу, недалеко од свог стана. На женино питање шта ће му то одговорио је да мора бити у

форми како се не би осећао незгодно кад му младе девојке буду тражиле аутограм после одржане књижевне вечери. Забележио је и запамтио неколико згодних вицева да би се показао духовит приликом разговора с љубитељима својих књига. Одлазио је и у дискотеку, што никад раније није чинио. Почео је чак да ради на својој аутобиографији мењајући све оно што му је изгледало досадно и безначајно.

❋

Једног хладног зимског јутра полицајац у униформи закуцао је на његова врата.

– Молим? – рекао је Блајберман пушећи турску цигарету у сребрној муштикли и гледајући га сумњичаво.

Полицајац је из торбе извадио душу у прилично јадном стању и пружио му је.

– Нашли смо је у једној залагаоници у Џерсију – рекао је. – Имамо разлога да мислимо да је ваша.

– Дозволите ми да одем у купатило да је пробам – рекао је Блајберман.

Ушао је у купатило и закључао се. Затим је пажљиво развио душу, исправљајући боре и трудећи се да савлада одвратност због стања у коме се налазила. Није покушао да је навуче: била је прилично похабана и испрљана и није могао знати ко ју је у међувремену носио. Али, пажљиво ју је разгледао не би ли уочио неки знак по коме ће је препознати: неки превој овде, неко истрошено место тамо. Посебно је обратио пажњу на трагове које су оставила сећања на школске дане и тако дошао до закључка да у рукама држи баш своју душу.

За тренутак је осетио безграничну радост. Најзад ће моћи да ствара права уметничка дела!

Погледао се у огледало. Одсад ће морати да пази на сваки долар. Неће имати толико слободног времена као сада јер је био неуморни радник док је служио својој уметности.

Блајберман је набрао чело. Све ће се изменити. Оне симпатичне девојчице тражиће аутограме од неког другог. Широка читалачка публика трчаће за неким новим бестселерима, а свечане вечере и књижевне промоције биће резервисане за друге.

Наставио је да посматра у огледалу лик садашњег Блајбермана дивећи се његовој лепо обликованој брадици, свиленом шалу, сакоу од твида, изразу лица човека кобајаги уморног од живота и света.

Остао је тако још минут-два, а онда дубоко уздахнуо и изашао из купатила.

– Жао ми је – рекао је полицајцу пружајући му лепо пресавијену душу. – Није моја.

– Извините, господине, што сам вам одузео толико драгоценог времена – казао је полицајац. – Био сам убеђен да је ваша.

Блајберман је слегнуо раменима.

– На жалост, није.

– Наставићемо да је тражимо, господине.

– Хвала вам. – Блајберман је сад говорио готово шапатом. Надам се да могу рачунати на вашу пуну дискрецију. Не бих волео да критичари сазнају да немам душу. – Рекавши то, пружио је полицајцу новчаницу од 50 долара.

– Потпуно вас разумем, господине – казао је полицајац узимајући новац. – Можете рачунати на мене.

– Био сам сигуран да могу – казао је Блајберман са осмехом.

Потом се вратио у своју радну собу и бацио се на посао.

❋

Време лети неумољиво. Прошло је седам година од Блајберманове смрти кад су неки критичари почели да тврде како његовом делу недостаје нешто што још нису успели да открију.

Наравно, госпођа Блајберман могла би да им каже шта је то, али у то време њу нису занимале ни књиге бившег мужа ни критичари. Била је на крстарењу око света кад је Блајберман одлучио да поведе бракоразводну парницу да би се оженио једном од својих младих обожаватељки (после тога се разводио и женио још четири пута). И она се брзо утешила удавши се за једног богатог банкара који је био сувише заузет послом да би се занимао за било коју врсту уметности. Њу је од тада привлачило само гајење орхидеја, сваке године је бар једном преуређивала стан, а писце је избегавала.

Р. П. Т.

ВЕЛИКИ ЛИКОВНИ И ЛИТЕРАРНИ КОНКУРС ЗА ОСНОВЦЕ „МОСТ КОЈИ НАС СПАЈА" II

НА ДРИНИ ПАВЛОВИЋА ЂУПРИ

„Мост који нас спаја" – тема је великог литерарног и ликовног конкурса који су заједнички расписали „Drina River Bridge Corporation", „Политикин Забавник" и Радио ТВ „Политика". Конкурс је посвећен „на Дрини ћуприји", али не Андрићевој већ Павловићевој, названој тако по Слободану Павловићу, успешном бизнисмену из Чикага који је у далекој Америци, са супругом Миром, сањао да родном месту поклони мост. Мост који ће спајати његове Попове са Бадовинцима, односно Семберију у Босни са Мачвом у Србији.

Наш Американац Слободан Мајкл Павловић, који је пре четврт века полетео у Америку са картом у једном правцу, вратио се као успешни бизнисмен са племенитом жељом да учини нешто за свој народ. А живот „преко баре" почео је не баш лако. Супруга Мира са којом се тамо упознао и оженио у почетку је радила сама и обоје издржавала својом скромном дневницом да би Слободан могао да заврши школовање. Међу његовим дипломама истичу се две – електронског инжењера и високе школе за менаџмент. У посао се упустио са скромном уштеђевином, али је храбро „загризао". Пошто је купио кућу са првих шест апартмана, основао је компанију за продају и издавање станова и кућа. Данас је Слободан, алијас Мајкл, власник око 3.000 апартмана у Чикагу, солитера у Хард Спрингу, а део капитала уложио је и у бензинске пумпе широм Америке. Као већ успешном бизнисмену дешавало му се да месечно купи и прода и по десетак солитера.

Захваљујући брачном пару Павловић, претпрошле године у селу Попови подигнут је споменик кнезу Иви од Семберије и обезбеђен плац од пет хектара за изградњу цркве, а прошле године положен је камен темељац за мост и „Центар кнеза од Семберије". И то није све. Слободан Павловић је, како каже, спреман и да успостави пословну сарадњу са неким нашим предузећем.

Литерарни и ликовни конкурс за ученике основних школа на тему моста наше славне историје и кнеза од Семберије израз је жеље брачног пара Павловић да свечано отварање моста у јулу ове године протекне у духу мира и будућности. А деца, наша будућност, биће главни учесници те свечаности.

УСЛОВИ КОНКУРСА И ПРОПОЗИЦИЈЕ ТАКМИЧЕЊА

На конкурсу учествују ученици основних школа. Број појединачних радова једног ученика није ограничен. Ликовни рад треба да буде урађен на листу блока А-5, а литерарни може да има највише две куцане стране.

Сваки рад ученика мора на полеђини да има налепљен купон „Политикиног Забавника" оверен печатом школе. Радове ученика школе шаљу у заједничкој пошиљци школе најкасније до 24. априла 1992. Купоне за конкурс „Политикин Забавник" је објавио у прошлом броју, а објавиће и у бројевима од 10. и 17. априла. Због штампања „Забавника" у ограниченом тиражу, школе могу да поруче одређен број примерака како би ученици благовремено могли да добију купоне и учествују на конкурсу.

По завршетку конкурса имена награђених школа, професора и ученика биће објављена у „Политикином Забавнику" најкасније до краја маја. Најуспешнији радови биће представљени у „Политикином Забавнику" и у посебној емисији Радија и ТВ „Политика" посвећеној конкурсу.

Сви радови шаљу се на адресу: **„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29/XIV, 11000 Београд (са назнаком: За конкурс).**

Слободан и Мира Павловић: „Не питај шта домовина може да уради за тебе, већ шта ти можеш да урадиш за њу"

НАГРАДЕ

Награде се додељују на дан отварања моста 12. јула 1992.

Награде за ученике

За најуспелији литерарни рад:

I награда	**1.000 USD**
II награда	**500 USD**
III награда	**300 USD**

За најуспелији ликовни рад:

I награда	**1.000 USD**
II награда	**500 USD**
III награда	**300 USD**

Награде за професоре

Један наставник ликовног и један наставник српског језика, који по оцени жирија на конкурс пошаљу највећи број успелих радова ученика, добиће награде од 300 USD

Награде за школе

Школа која пошаље највећи број ликовних и школа која пошаље највећи број литерарних радова добиће ТЕЛЕВИЗОР за програм У БОЈИ и ВИДЕО РИКОРДЕР

НОВЕ НАГРАДЕ ЗА ШКОЛЕ

Као што смо обећали у прошлом броју, ове недеље нове награде:

ДВА КОМПЈУТЕРА фирме МОСТ (286/16 MHz), који коштају по 1500 DEM, за ДВЕ ШКОЛЕ чији ученици освоје прву награду на ликовном и литерарном конкурсу „МОСТ КОЈИ НАС СПАЈА".

И то није све!

Предузеће МОСТ, које има и галерију слика, организоваће на крају конкурса изложбу најуспелијих ликовних радова на тему „Мост који нас спаја" и њихову аукциону продају.

Купон за такмичење мора да има следеће податке;

Политикин Забавник — Drina River Bridge Corporation — РТВ „Политика"

КУПОН БР. 1

за литерарни конкурс „Мост који нас спаја"

Ученик _____
(име и презиме)

Датум рођења _____

Адреса _____
(улица и број)

Место становања _____
(пошт. број и место)

Назив школе _____

Резред _____ Место _____

Име и презиме наставника _____

Печат школе _____

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Плетење – Место у Лици, **2.** Разједање земљишта, еродирање – Блага казна, **3.** Схватање, гледиште – Ниски ормари са фиокама, **4.** Име америчке спринтерке Ешфорд – Плод тропске палме, **5.** Северноатлантски пакт – Тромост, инертност, **6.** Притока Дунава – Симбол урана, **7.** Олимпијске игре (скр.) – Лука на острву Гуам у Пацифику, **8.** Ознака за електрон – Са тог места, одатле (покр.), **9.** Режисер, **10.** Обор за стоку – Показна заменица, та, **11.** Пркосник.

УСПРАВНО: 1. Америчка глумица са слике, популарна Бренда Волш из серије „Беверли Хилс", **2.** Скупљачи лековитог биља – Дуг период времена, **3.** Дијамант у облику пирамиде – Река у Пољској, **4.** Извршити изолацију – Ознака за температуру, **5.** Мера за радиоактивност – Омиљени Нушићев мушки лик, **6.** Болни узвик – Ауто-ознака за Нови Сад – Црвени (тур.), **7.** Њакање, рев – Стазица, **8.** Ознака за енергију – Орган чула вида, **9.** Замор, **10.** Наш савремени историчар, Саво, **11.** Грчко острво у Средоземном мору, **12.** Листопадно дрво.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1									●			
2								●				
3						●						
4							●					
5					●							
6						●						
7			●									
8		●										
9												
10				●								
11												

ЗАГОНЕТНА СИЛУЕТА

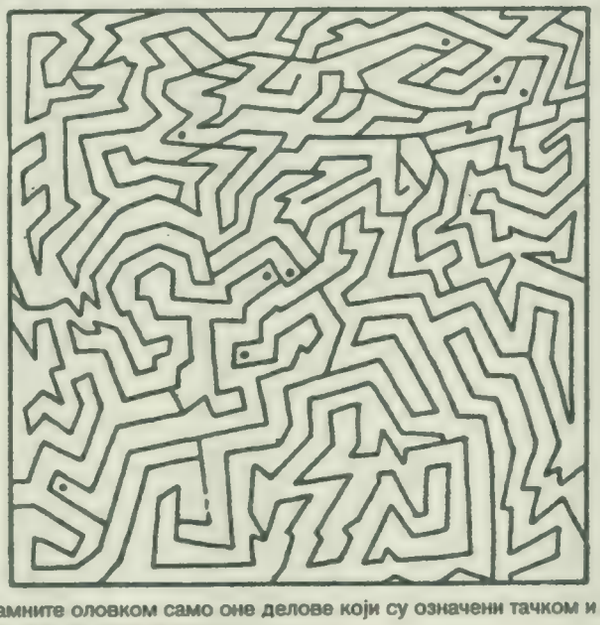

Затамните оловком само оне делове који су означени тачком и добићете занимљив цртеж.

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Највећи у Европи: Поатуов магарац висок 150 центиметара, снажне главе, тешких ушију и дуге бујне длаке. Кад је заљубљен, мужјак испушта звук који се чује и на даљини од 15 километара!

Једно закаснело писмо

Драги мој магарче!

Није ни спор, ни тврдоглав, још мање глуп. Учествовао си у освајањима, сеобама, радио најтеже послове. После 6.000 година верне службе човеку и рипања за њега, изгледа ти је дошло време за изнињење – ***каже се у првом научном раду о магарећој врсти који су написала два научника из Калифорније***

Кад се роди мало магаре, то је догађај за цело стадо. Само неколико минута пошто је дошло на свет, охрабрено од мајке која га лиже и њушка, новорођенче се усправљa на своје дугачке несигурне ножице. Сви онда навале да га макар пипну. Његову мајку то љути: она подели неколико удараца около и склања младунче испод свог тела гуркајући га нежно њушком и враћајући радозналце натраг да брсте чкаљ. Првих дана само браћа и сестре имају право да беби приђу ближе. Тетке, стрине, ујаци, бабе – иш!

Два дана касније мало плишано магаре већ галопира ливадом поред мајке. За стадо је и даље права атракција, али брижна родитељка не да да се ико меша у његово васпитање. Да би га што боље држала на оку, пушта га да иде испред ње усмеравајући га носем, а истовремено се поставља између њега и осталих крећући се бочно – као краба! Ускоро мама мирне душе може да олабави сигурна да ће је магаренце пратити буквално као сенка. И за све то време никад је нећете чути да диже фрку и панику, своје дете одгојиће у савршеној тишини. Док кобила сваки час зарже да би одржала везу са ждребетом, мама магарица се задовољава тиме да, не престајући да пасе, крајичком свог лепог бадемастог ока прати јуниора који се игра с вршњацима.

Не признају вођу

Све ово и много шта друго из друштвеног живота магараца открили су Беатрис Мичел и Хано Вирбел, који су више година провели посматрајући велико стадо питомих магараца који су се вратили животу у дивљини, у пустињи Синора (Калифорнија). Звучи невероватно, али то је уједно и први научни рад о магарцу што само потврђује колико је људски род према овој животињи био немаран и незахвалан.

Прво што су научници открили било је да магарци немају вођу, нити признају икакву хијерархију у стаду. Ове полупустињске животиње воле да се виђају између себе, али поиздаље. За разлику од коња не чине дисциплиновано стадо у коме пастува прате кобиле и млади већ формирају мале необавезне групе. Циљ привремене заједнице је да скупа брсте. Ако се сретну на појилу, нема говора да ће се и најскромнији магарац повући испред крупнијег и јачег. Мало пије један, а кад дигне главу, сагиње се онај други. Нема никаквог команданта међу овим индивидуалцима, али нема ни бољих добросуседских односа на свету.

Кад су тако толерантни са странцима, можете замислити колико су тек љубазни у породичном кругу: мазе се, милују, чисте и дотерују грицкајући један другом гриву. Никад нису нервозни, никад агресивни. Али, можда управо зато, магарац се не може издресирати као коњ да чини све што му господар нареди (у воду – у воду, у провалију – у провалију). Магарац ће у опасној ситуацији стати и размислити. Он није покоран као коњ, али се зато боље прилагођава свакој ситуацији. При том наш ортак није тврдоглав као што га бије глас, осим ако нема поверења у господара. Недавно је Белгијанац Пол Бретон у друштву магарице Ноасете превалио преко 3.000 километара да би привукао пажњу на угроженост ове врсте и сапутница је при том глатко прешла чак и преко једног висећег моста у Алпима који се опасно љуљао изнад амбиса.

– Ако човек не прави нагле покрете, ако се магарету обраћа мирно, оно се никад неће ускопистити. Треба га научити, охрабрити, помиловати – каже Бретон. – Укратко: тип ради на лепу реч.

И заиста, магарац је стрпљив, миран, осећајан, тврде сви који га познају изблиза, насупрот коњу који је поносит, плах, жустар. Али, он своја осећања крије дубоко у себи никад не показујући одушевљење. Прави је мудрац и филозоф, а има и безброј примера његове свакодневне практичне памети. Он тачно зна како се зове и одазива се кад га позову. Добром господару привржен је и веран као пас и у стању је да превали километре и километре да би се вратио на своје јасле.

– Један мој пријатељ – прича Американац Џон Лелонг – позајмио је свог магарца некој верској секти, која се доселила у наш крај, да им ошиша травњак. Али, после два дана магарету је постало страшно досадно... Прескочио је ограду и савладао све препреке које су га окруживале и побегао у поље. Вођен својим унутрашњим компасом превалио је преко седам миља да би га трећег дана власник угледао испред штале, блатњавог али срећног. Околни фармери грохотом су се смејали овом догађају јер, кажу, нико до сада осим магарца није успео да се ишчупа из руку ове секте.

Са званичном црквом, међутим, магаре има традиционално добре односе. Нашао

Црква га је још понајвише поштовала: библијско магаре како га је представно славни Ђото, италијански сликар из 14. века, у центру фреске која приказује бекство малог Исуса у Египат.

је своје место чак и у Библији. Бог очински брине о њему и наређује да га извуку из бунара кад је упало у воду, да га негују кад је повређено, врате господару кад је залутало. Пророци га описују како вредно обрађује земљу или на леђима носи славне личности као што су Аврам, Соломон па и сам Исус Христ. Не заборавимо где је Божји син и рођен: у штали, на слами, поред магарета.

Светски путник

У 12. веку у Француској се прослављао „Празник магарца". Млада девојка која је у рукама држала дете ујахала би у цркви на магарцу украшеном свечаном ормом и заједно са пратњом стала пред олтар. Божја служба одвијала се уз громогласно њакање, а за сам крај мисе присутни би три пута углас поновили И-А! И-А! И-А.

Equus asinus, што је научно име претка нашег магарета, јесте Африканац. Египћани су још пре шест хиљада година припитомили нубијског магарца чији су бројни чопори у то време пасли слободно на обалама Нила. Од тада па убудуће магаре ће кроз историју у стопу пратити човека. Трговачки каравани и ратни походи само су убрзали укрштање са различитим врстама дивљег магарца. Тако ће ово коктел живинче постати прави глобтротер. Припитомљено и у медитеранским земљама оно се пре четири хиљаде година искрцало у Европу пратећи Етрурце који су из Мале Азије стигли на Апенинско полуострво, данашњу Италију.

Захваљујући издржљивости брзо се прилагодило и раширило по југу античке Европе. У средњем веку има га већ свуда, а радна места која су му поверавана све су једно црње од другог. Био је запослен као носач, копач бунара, окретач долапа, као ватрогасац јер се мање плаши ватре од коња, вукао лађе као бурлар, преносио муницију до првих борбених линија.

У 16. веку конквистадори су га укрцали на своје караване које су отпловиле пут Јужне Америке. Ту је магаре направило право чудо: тешко је наћи храбрије живинче, као рођено за стрме врлетне стазе Анда, уз саму ивицу провалије. А кад је терет био исувише тежак, а узбрдица сувише стрма, замењивала га је мула – челични створ рођен из „брака" магарца и кобиле, док је њихова рођака мазга (настала из везе магарца и пастува) обично добијала место на челу колоне као незаменљив вођа пута.

Магарац и данас у неразвијеном свету наставља да диринчи. Почиње да ради у пољу чим напуни годину дна (а може да доживи 40!), а није поштеђен ни других послова и обавеза, највише за преношење терета. Магареће млеко садржи више протеина и шећера од крављег, па се препоручује за јачање, посебно деци и болесницима. Исто тако и као средство за улепшавање. Забележено је да је распусна Неронова жена Попеја држала стадо од 500 магараца да би сваког дана могла да се купа у њиховом млеку.

За овог марљивог радника нема пензије: његово месо завршава у сосу, а од коже, финије од телеће, шију се дамске торбице, рукавице...

Судбина магарета данас је потпуно неизвесна. Само један пример: у Француској је почетком овог века било милион магараца, а шездесетих година остало их је само 20.000! Захваљујући малој групи одгајивача, и уз материјалну помоћ државе, тај се број данас повећао на 30.000 и то се првенствено пази на очување најкрупније расе „поату" која је висока и до метар и по. То је крупан, снажан магарац са дугом црном или кестењастом длаком. Пиринејски магарац је његов близак али „сиромашан рођак", има краћу длаку и мањег је раста, а трећа подврста, најраширенија – Беријев магарац – пепељасто је сив и мали, једва метар до 1,10 m висине. Али, врло издржљив и отпоран.

Уплашена њиховим неприметним нестанком Европа се сада труди да сачува своје магарце. Не само научници и љубитељи животиња већ и туристички радници који их користе у врло атрактивним турама „Пешачите са нама", лекари који их све више употребљавају у групној терапији и за успостављање контакта са аутистичном децом што је дало изванредне резултате. Разлог за остале: многе стрме стазе за које магаре и даље остаје незаменљив лендровер, од Алпа, Апенина, до Далмације и Книна – магаре је и даље незаобилазно. Не каже стара пословица узалуд:

– Човек је измислио точак, али је Бог много пре тога створио магаре. И то му је било довољно.

В. Милићевић

Магареће клупе: вековима су ђаци за ненаучену лекцију или грешке у писменим задацима кажњавани овако, „да боље запамте и не буду магарци". Десно: магаре допрема муницију на прву линију фронта у току рововског рата Немачке и Француске 1914–1918. године.

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

Шта значи титула вожд?

Знам да је Карађорђе називан вождом, али ме занима право значење те речи, као и када је почела да се употребљава као титула?

ЈАСНА
Аранђеловац

На збору у Орашцу, одржаном почетком фебруара 1804. године, Карађорђе је изабран за вођу Првог српског устанка. Одмах је почео да окупља све Србе у јединствен општенародни устанак ради ослобађања српског народа од Турака. На свим документима тога доба, као и у преписци коју је водио са осталим народним старешинама, Карађорђе се потписивао као „врховни војсковођа", „командант од Србије", „први предводитељ", али и једноставно „вожд" што значи „вођа".

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ – ВОДОРАВНО: штрикање, Срб, ерозија, укор, назор, комоде, Евелин, кокос, НАТО, спорост, Драва, У, ОИ, Агат, е, отале, редитељ, тор, ова, инатник.

Солфеђо код Маја

Да ли је тачно да је мали глинени инструмент, по коме је музика древног народа Маја тако особена, способан да изврше целу музичку скалу: до-ре-ми-фа-со...

МАРИНА
Калиновик

Једна врста глинене играчке окарине у облику голуба нађена у ископинама једног старог насеља Маја које датира

од пре 3000 година, способна је да изврше комплетну музичку скалу: до-ре-ми-фа-со-ла-си, такозвани солфеђо. Окарина је, у ствари, дувачки инструмент.

Мики Маус је остарио

Колико би година данас имао Мики Маус и да ли знате када је рођен?

ЗОРАНА С.
Рашка

Вечно млади Мики Маус данас би имао 63 године јер се први пут појавио 19. септембра 1928. године. Његов „отац" Волт Дизни тада је био рекламни

цртач. Мики је рођен као део једног рекламног спота, али одмах је запажен, постао је омиљен и, наравно, ову популарност славни Волт Дизни умео је добро да искористи. Касније је цртеж Микија Мауса усавршен и уз њега су се убрзо појавили и многобројни нови ликови цртаног филма, али он је изгледа остао ненадмашан.

Дресура уз видео касете

Имам младог пса расе доберман коме је време за дресирање, па пошто сам чуо да постоји видео касета за дресуру паса, молио бих вас да ми кажете где могу да је купим.

ТОМИСЛАВ
Инђија

Видео касету о дресури паса можеш да наручиш поузећем на телефон 011/416-820, а имају и следеће:

Дресура паса (одбрана, напад, послушност)
Дресура пит-бултеријера
Радно такмичење добермана 1988.
IDC, DV-Siegershau 1989/90. (добермани)
Специјалка, смотра и радно такмичење ротвајлера 1989.
Пудле (стандард, одржавање, шишање)
Дресура младог пса (2–4 месеца)
Шпаниели
Булгеријери
Разно I–V (питови, булови, мастифи...)

Ђована није прва

Занима ме да ли је Италијанка Ђована Амати једина жена која учествује у тркама болида „формуле 1" и да ли је она у овом спорту прва жена возач?

МАРКО УРХ
Сарајево

Италијанка Ђована Амати је већ неколико година једина жена возач болида „формуле 1" и једини учесник лепшег пола у овогодишњем каравану „формуле 1". У тркама учествује као возач екипе „Брабхем", а да стигне до тога било

јој је потребно десет година активног бављења аутомобилизмом.

Али, ова грациозна Италијанка није и прва жена која се бави овим спортом. Пре ње су то биле Марија Тереза де Филипс, Лела Ломбарди, Дивина Галина и Дезире Вилсон, али само је Ломбардијева постигла већи успех када је на познатој шпанској трци „Монжуик" стигла на циљ шеста.

Иначе, ова двадесетдеветогодишња Италијанка је вереница шпанског возача „формуле 1" Каталонца Луиса Переса Сале, тако да је сав њен живот везан за писту.

Лек за расцветалу косу

Надам се да ћете ми помоћи како да спречим да ми се коса не расцветава, али без оног савета да је скратим јер волим да остане дугачка. Употребљавала сам разне регенераторе, но без успеха.

СВЕТЛАНА
Топола

Кад већ нису помогли разни регенератори, покушаћемо да ти помогнемо саветом да припремиш такозвано паковање. Потребно је једно жуманце, шољица маслиновог уља, сок од једног ли-

Aki Tsuchimoto, 516-10 Shikano-cho, Nishiwaki-shi, Hyogo 677, Japan – 17 година, жели да се дописује са вршњакињама.

Сандра Дикић, Љубљанска 5, 17500 Врање – 13 година, воли музику, спорт, путовања и дружење.

Светлана Кричак, XV мајевичке бригаде 48, 34000 Крагујевац – 14 година, воли музику, спорт и филм.

Александра Хромчик, 4. јула 41/2, 23000 Зрењанин – 16 година, сакупља љубавне песме и приче.

Владимир Рутовић, Воја Љешњака 72, 84000 Бијело Поље – сакупља значке, марке и налепнице.

Дејан Стефановић, XV мајевичке бригаде 38, 34000 Крагујевац – 17 година, жели да се дописује са вршњацима.

Марина Милојевић, 1. маја 23, 11300 Смедерево – 10 година, сакупља украсна писма и папире.

Слађана Миловић, Четвртог пука 94, 31000 Ужице – 15 година, воли музику, сакупља постере, навија за Црвену звезду.

Бранка Крсмановић, XV мајевичке бригаде 33, 34000 Крагујевац – 15 година, воли све што воле млади.

Ибрахим Брадарић, Кила 2, 72283 Турбе – 13 година, воли спорт и музику, сакупља марке.

Бранкица Костић, Власинска 2, 19000 Зајечар – 14 година, воли спорт и музику.

„ЗАБАВНИКОВ" КВИЗ (решења)

1. У Паризу. Чувена слика Леонарда да Винчија „Мона Лиза" изложена је у галерији Лувр.
2. У Турској. Нојев ковчег је, после дуге пловидбе, пристао уз планину Арарат.
3. У Копенхагену, престоници Данске. Зове се „Мала сирена".
4. То је застава Јапана.

муна. Том масом намажи корен косе, завиј главу пешкиром и остави тако два-три сата. После косу добро испери неким бильним шампоном.

Уколико ни овај рецепт не помогне, саветујемо ти да ипак одеш код фризера да ти врхове косе само мало скрати. То се неће много приметити, али ће коси повратити свежину и чврстину и убрзати раст.

Нико као Никола

Знам да је моје име често, али и поред тога нико не зна да ми објасни његово значење, као и колико је старо и одакле потиче.

НИКОЛА МИЛАЧИЋ
Београд

Име Никола старо је више од 2000 година, грчког је порекла и сложеница је од две речи: од глагола „никао", што значи побеђивати, и именице „лаос" – народ. Дакле, његово значење је – народ побеђује. Грчки облик имена је Николаос, а уобичајена скраћеница је Никос. Од имена Никола настало је и женско Николина.

Опасни крпељи

Волим да идем у природу, да планинарим и логорујем. Чуо сам, и због тога сам мало уплашен, да се крпељи често налазе на местима где се логорује и да се неприметно увуку под кожу. Какве болести преносе или доносе?

НОВАК
Бор

Крпељи живе на трави, жбуњу, сувом лишћу, кори четинара па чак и у пукотинама стајских зидова. То су зглавкари збијеног тела са четири пара ногу и оштром сисаљком. Хране се крвљу човека, стоке и дивљих животиња, па је јасно

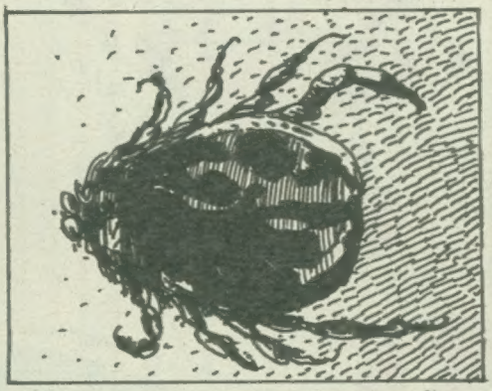

због чега нису нимало безазлени као преносиоци болести. Једна од њих је такозвана крпељска грозница коју у неким случајевима може да прати и лакши облик такозваног серозног менингитиса.

Ако на руци, нози или неком другом месту приметиш крпеља, никако не покушавај на силу да га скинеш јер може да се догоди да му откинеш тело а да глава остане приљубљена уз кожу. Тада обавезно затражи помоћ лекара. Међутим, ако га оставиш да се „наједе", он ће највероватније, пошто је утолио глад, сам отпасти. Крпељи, иначе, не могу да се увуку под кожу а да за собом не оставе никакав траг: према томе, није га тешко наћи и одстранити ватом натопљеном у алкохол или сирће. Уколико их је више, обавезно треба поћи лекару.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2101

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Днего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Маркетинг агенција: Македонска 31/I, телефон 320-645. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 368,40 динара, тромесечна 1.105,20 динара, полугодишња 2.210,40 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП „Политика" убудуће искључиво прима претплату преко „EXIMPO" – AG, CH – 5034 SUHR, Bernstr- West 64, Schweiz. Тел. 310470 и 71, на КОНТО: FAX 310472 NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Bsahnhofstr. 49, CH – 5001 AARAU, Schweiz, Конто број: 21.4957.057.6

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.–
СР НЕМАЧКА	DEM 89.–
ШВЕДСКА	SEK 374.–
ФРАНЦУСКА	FRF 211.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.–

Трошкови АВИО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ОБУЦИТЕ БУБАМАРУ

ПРОСЕЦИТЕ ПО ЦРТИЦАМА И ПРОВУЦИТЕ БУБАМАРИНУ ГЛАВУ

БУБАМАРИН КРЕВЕТ

Џиџин кутак

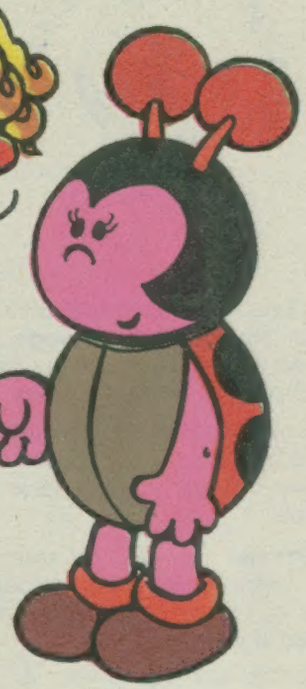

ШЕШИР ЗА ВОЖЊУ АУТОМ

БУБАМАРУ, КРЕВЕТ И АУТО НАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

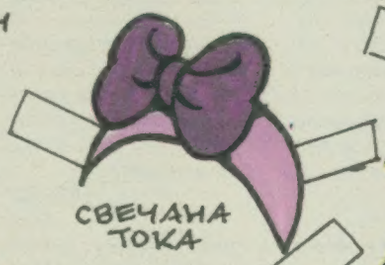

СВЕЧАНА ТОКА

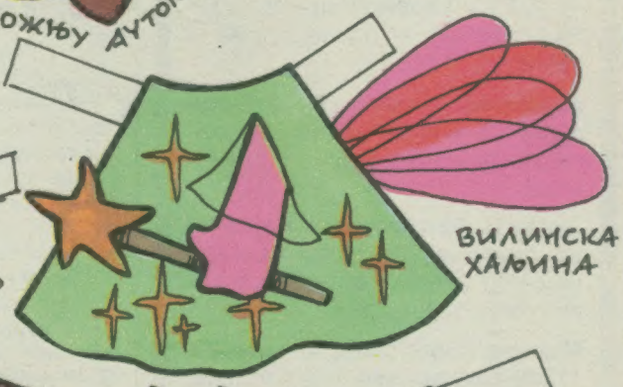

ВИЛИНСКА ХАЉИНА

ШЕШИР

СВЕЧАНА ХАЉИНА

СПАВАЋИЦА

ХАЉИНА ЗА ПИЈАЦУ

ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА

КОМПЛЕТ ЗА РАД У КУХИЊИ

БУБАМАРИН АУТО ~ КРОЗ ПРОРЕЗ ПРОВУЦИТЕ БУБАМАРУ ДО ПОЛОВИНЕ

ШАХ

ИГРА СВИХ УЗРАСТА

Раније се сматрало да је шах, као игра, привилегија младих. Старосна граница за врхунске резултате обично је била негде после 35 година старости, а после тога, по правилу, шаховска снага брзо је опадала. Али, изузетака је било и биће. Др Емануел Ласкер одлично је играо после 60. године, а то потврђују данас многи велемајстори као Виктор Корчној (1931), Василиј Смислов (1921), Светозар Глигорић (1923), Смислов је имао 63 године када је играо са Каспаровом финални меч кандидата за првака света. Велемајстор Мигел Најдорф (1910) у правом смислу је украс сваког великог шаховског такмичења. Из далеке Аргентине и са бременом година он путује на турнире и мечеве и, као новинар или специјални гост, прати шаховске партије.

Тешко је утврдити колико је година имао најстарији играч у шаховској арени. Сматра се да је то био деведесеттрогодишњи Ден Сауткот који је играо са шестогодишњим Себастијаном Синклером 1983. године на једном од споредних турнира који су се одржавали у оквиру шампионата Енглеске. Партија је по свим правилима била одложена у позицији у којој је ветеран имао пешака више, али су се партнери после заједничке анализе уверили да је партија реми, па су тако закључили примирје.

За време меча посредством телекса између екипа Њујорка и Лондона једна табла имала је епитет – почасна. А како и не би када су за њом седели најстарији учесници меча. У Њујорку је то био деведесетједногодишњи Едвард Ласкер, интернационални мајстор и дальни рођак светског првака Емануела Ласкера, док је боје Лондона бранио седамдесетдвогодишњи Милнер-Бери. Партија у којој је победио млађи била је најдужа у току меча. Због напорне вишечасовне игре усред партије ветеран Ласкер замолио је да мало одрема! Захтев је овако образложио: „То је надокнада за предност у годинама коју сам дао свом партнеру."

Разлика у годинама често је повод и за анегдоту. На шаховском турниру у Петербургу 1914. године нашли су се седамдесетдвогодишњи Џозеф Хенри Блекберн и шездесетогодишњи Исидор Гунсберг. Победу је однео старији Блекберн који је свој успех овако прокоментарисао: Млади сте ви још да са мном играте!

Немачки интернационални мајстор Карл Оскар Аухес (1883–1968) поседовао је невероватну енергију пошто је прешао 60. годину. Кад је имао 63, добио је заредом пет шаховских турнира. У позним годинама, имао је већ 82, постао је првак Хамбурга у брзопотезним партијама!

Илустровао: Растко Ћирић

Велемајстор Бора Костић (1887–1962) цео век је провео за шаховском таблом. За њега је ноћ била дан, па је у друштву шахиста и шаховске табле, седео све до разлаза у кафани. У првим годинама после рата то је и те како могло да привуче пажњу – јер су били сумњиви они који нису радили, а дуге часове проводили за кафанским столом. Кад је једном приликом орган безбедности пришао чика Бори и упитао га шта ради, стари мајстор је духовито одговорио „Ја сам моје одрадио!" представљајући се као музичар. Иначе, Костић је волео да игра шах у ситну опкладу, што је увек било забрањено. Али, пошто су га, када су такмичења у питању, сви познавали – то је био случај са првенства Југославије у шаху 1945. у Новом Саду – на такве поступке није обраћана пажња. Јер, где је био он – ту је била гомила шахиста, шала, смех и ватромет комбинација на табли.

Први шаховски мајстор Београда Озрен Недељковић, човек који је 1929. године покренуо шаховску рубрику у „Политици" и шах унео у њену кућу, целог живота бавио се шахом. Имао је осамдесет година када је једне вечери, пошто је неколико светла, пао на степеништу и сломио десну руку. На клиници се опоравио и весело причао: Левом руком сам победио једног другокатегорника!

Немачки проблемиста Шаф Ернест Карл (1880–1985) тврдио је да је рецепт за дуг живот „компоновање" проблема који могу да се реше у три потеза. На диаграму је један тропотез који је Шаф смислио пошто је увелико прешао стоту годину!

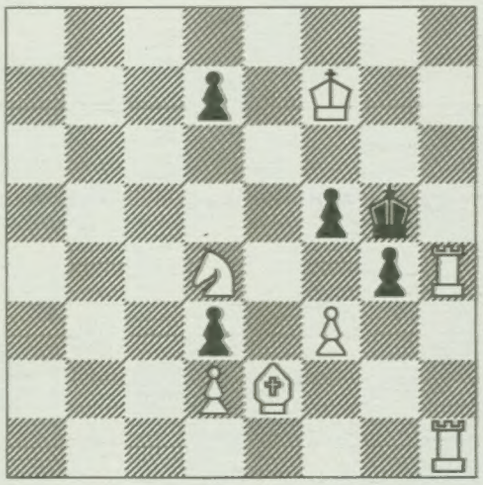

Мат у 3 потеза.

Решење је: 1.Тh3! Сада на 1... gh или 2. f4+ Кf4, 3. Sf5 мат; на 1... De, 2. Th5+ Кf4, 3. Tf5 мат; на 1... Кf4, 2. Кf6 и на 2... d5, 3. Seб мат, а ако црни игра 2... de то следи 3. Se2 мат.

Славко В. Домазет

WALT DISNEY
МИКИ
ШТА ЈОШ ПИШЕ НА СПИСКУ?
АХА, ПАСУЉ!
ЕВО ГА! И ТО САМ УЗЕО...
ПАСУЉ
УХ! ЗАБОРАВИО САМ ДА КАЖЕМ МИ-БИ ДА КУПИ ХЛЕБ!
ПЛУТОНЕ! ДИЖИ СЕ!
МИБА ЈЕ У САМОПОСЛУЗИ! ХАЈДЕ!
ПОЖУРИ И РЕЦИ МУ ДА УЗМЕ ВЕКНУ ХЛЕБА!
ОХ! ШТА МИ БИ?
ЈА ТО МОРАМ РЕЋИ МИБИ!
СМЕО САМ С УМА ДА...
© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
... ПЛУТОН НЕ МОЖЕ ДА ГОВОРИ!
2-17
Distributed by King Features Syndicate